

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2023170	Berg, Josien van den	SO	Jan Bron
ONDERWERP			
Zienswijze gemeenteraad Hengelo op de programmabegroting 2017 van de Regio Twente			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGLO BESLUIT:

een zienswijze van de gemeenteraad Hengelo op de Programmabegroting 2017 Regio Twente in te dienen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De Regio Twente is een samenwerkingsverband van de 14 Twentse gemeenten. Ook de gemeente Hengelo neemt deel aan deze samenwerking. Ieder jaar stelt de Regio een begroting op. De gemeenteraad van Hengelo kan op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen een zienswijze op deze begroting indienen. De raad constateert dat de programmabegroting beleidsmatig geen nieuwe onderwerpen bevat en past binnen de financiële kaders. Maar maakt daarbij wel een kanttekening met betrekking tot de financiering van nieuw beleid. 'Nieuw beleid' dient tegen 'oud beleid' te worden afgewogen en kan en mag niet zonder meer leiden tot financiële uitzetting (hogere bijdrage van de gemeenten aan de Regio Twente) van de begroting van de Regio Twente of een uitzetting van onze eigen begroting. Voor zover sprake is van opties voor nieuw beleid voor 2017 en verder, moeten deze afgewogen worden binnen de financiële kaders van deze begroting.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGLO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2023170	Berg, Josien van den	SO	Jan Bron
ONDERWERP			
Zienswijze gemeenteraad Hengelo op de programmabegroting 2017 van de Regio Twente			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Op 14 april jl. heeft u als gemeenteraad de Programmabegroting 2017 van de Regio Twente ontvangen. Conform artikel 35, lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunt u als gemeenteraad een zienswijze op de Programmabegroting indienen.

De Regio verzoekt deze mogelijke zienswijze in te dienen voor 1 juni a.s. Daarna geeft de Regio Twente een reactie op de zienswijze. De Programmabegroting staat ter vaststelling geagendeerd voor de vergadering van het Algemeen Bestuur op 23 juni a.s. Daar liggen dan ook alle zienswijzen incl. reactie voor.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

De Programmabegroting 2017 van de Regio Twente is gebaseerd op de begroting van 2016, waarbij de begrotingswijzigingen met betrekking tot mobiliteit, belangenbehartiging en de Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente zijn vertaald. Daarnaast is de bezuinigingstaakstelling (van in totaal €1,6 miljoen) waartoe in 2013 is besloten, verwerkt.

Het zogenaamde werkprogramma dat normaliter conform de gewijzigde regeling halverwege de bestuursperiode vastgesteld wordt zal in het voorjaar van 2017 vastgesteld worden en een looptijd tot 2020 kennen. Beleidsmatig nieuwe onderdelen zijn nu in deze begroting niet opgenomen.

Wij zijn van mening dat de Regio Twente alleen gecompenseerd kan worden voor prijs- en loonontwikkelingen, zoals dat nu in deze begroting het geval is (zie ook het onderdeel financiële aspecten). Met betrekking tot nieuw beleid bij de Regio Twente, zijn wij als college van mening dat nieuw beleid een integrale afweging dient te ondergaan en moet passen binnen de financiële kaders van de voorgelegde begroting. Wij zijn van mening dat 'nieuw beleid' tegen 'oud beleid' dient te worden afgewogen en niet zonder meer kan en mag leiden tot financiële uitzetting (hogere bijdrage van de gemeenten aan de Regio Twente) van de begroting van de Regio Twente of onze eigen begroting. Dat betekent in onze ogen dat nieuw beleid gehonoreerd kan worden mits geschrapt wordt in bestaand beleid. In dit licht verwijzen wij u ook naar de brief die het Portefeuille Beraad Midden van de Regio Twente aan het AB heeft verstuurd, deze brief hebben wij als bijlage bijgevoegd.

De begroting van de Regio omvat ook een aantal 'coalitions of the willing' waar de gemeente Hengelo in participeert. Met betrekking tot de Salarisadministratie hebben we als gemeente Hengelo, net als de gemeenten Enschede en Almelo, besloten onze deelname aan de regionale samenwerking op het gebied van de salarisadministratie per 1 juli 2017 te beëindigen, dit dient nog verwerkt te worden in de begroting.

De samenwerking op het gebied van Kennispunt Twente en Werken voor de Twentse Overheid worden komend jaar geëvalueerd en een besluit genomen om al dan niet deze samenwerking door te zetten en met welke financiële middelen.

De programmabegroting bevat beleidsmatig geen nieuwe onderwerpen en past binnen de financiële kaders (zie financiële aspecten). Niettemin adviseren wij u in een zienswijze de kanttekening met betrekking tot 'nieuw beleid voor oud beleid' te maken.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

Is de gemeenteraad, op basis van bovenstaande, het er mee eens om bijgevoegde zienswijze in te dienen bij de Regio Twente?

FINANCIËLE ASPECTEN

In deze begroting is n.a.v. het besluit van de regioraad d.d. 12 november 2014 rekening gehouden met de Financiële uitgangs- en aandachtspunten voor verbonden partijen die door de hoofden Financiën aan de Regio Twente worden verstrekt.

De gemeentelijke bijdrage stijgt met 1,7% ten opzichte van 2016. Voor Hengelo betekent dit een bijdrage van € 4.018.000,-. Dit past binnen de financiële kaders.

De salarisstijging in 2016 (€ 244.000,-) en de geraamde looncompensatie 2017 (€ 510.000,-) zijn beiden meegenomen. Daarnaast de prijscompensatie volgens CPB-voorspelling (€ 25.000,-).

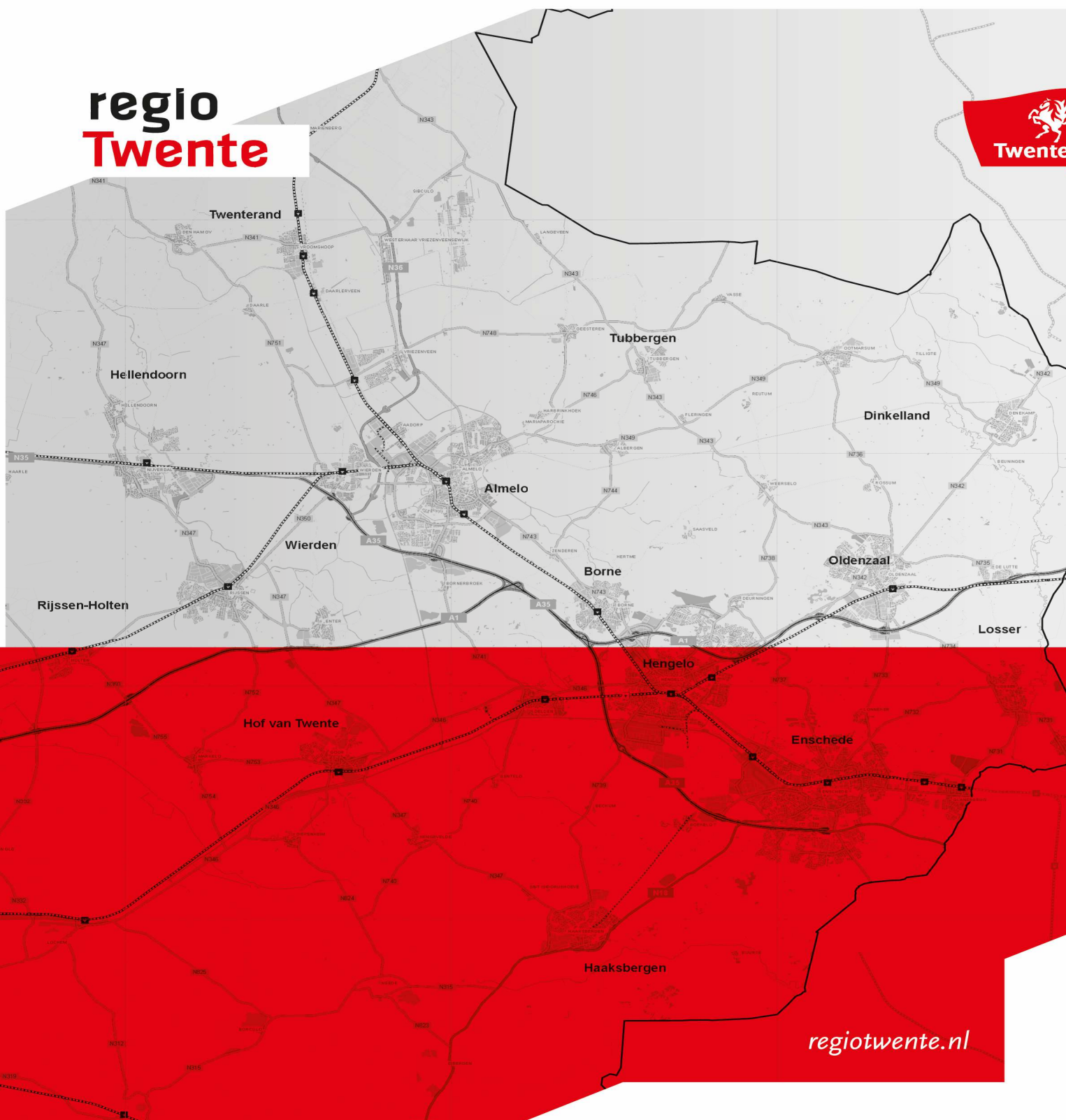
Een ombuiging voor 2017 is verwerkt (€ 270.000,-). Dit is het restant van een taakstelling van in totaal €1,6 miljoen voor de periode 2014-2017 die op 3 juli 2013 is vastgelegd door het toenmalige AB, de oude Regioraad.

BIJLAGE(N)

- Programmabegroting Regio Twente 2017
- Brief 30 maart 2016 Portefeuille Beraad Middelen van de Regio Twente over nieuw beleid begroting 2017
- Brief (concept) van de gemeenteraad Hengelo aan de Regio Twente

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

regio
Twente

2017

Programmabegroting

Voorwoord

Samen met en vóór u werken we in Twente aan een vitale regio. Na een zorgvuldig proces 'Heroriëntatie gemeentelijke samenwerking in Twente' is eind november 2015 besloten dat per 2016 een gewijzigde regeling Regio Twente voor beleidsuitvoering komt, een Twentebedrijf voor bedrijfsvoering en een Twenteraad met bijbehorend presidium. Dit heeft vanzelfsprekend invloed op onze begroting. Om dit goed te kunnen voorbereiden – de begroting voor het opvolgende jaar moet conform de WGR voor half april aan uw gemeenten worden voorgelegd – was het oorspronkelijk de bedoeling om deze besluitvorming uiterlijk 1 juli 2015 af te ronden. Met uw gemeenten is gedeeld dat naar achteren schuiven van deze datum betekent dat 2016 het overgangsjaar is waarin de gewijzigde regeling geïmplementeerd wordt en de begroting 2017 voort zal bouwen op eerdere begrotingen en gemaakte afspraken. Dit in het licht van gezamenlijk sturing geven aan verleng lokaal bestuur met als uiteindelijk doel de bevordering van de integrale afweging van het beleid. Het werkprogramma dat normaliter conform de gewijzigde regeling halverwege de bestuursperiode vastgesteld wordt zal in het voorjaar van 2017 vastgesteld worden en een looptijd tot 2020 kennen. Daarna wordt het oorspronkelijk beoogde vierjaarlijkse ritme gehanteerd.

De voorliggende begroting is dus gebaseerd op de begroting van 2016, waarbij de begrotingswijzigingen met betrekking tot mobiliteit, belangenbehartiging en de Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente zijn vertaald. Daarnaast is de bezuinigingstaakstelling verwerkt.

Verreweg de meeste taken – en daarmee de begroting – van Regio Twente zijn ook in 2017 'going concern' taken op het gebied van publieke gezondheid, economie, belangenbehartiging, zorg en jeugdhulp, recreatieve voorzieningen en bijbehorende bedrijfsvoering. Daarnaast is uitgegaan van een positieve evaluatie van Kennispunt Twente en de daarmee gepaard gaande voortzetting. Deze evaluatie vindt in de loop van 2016 plaats.

Tot slot vindt in 2017 de evaluatie plaats van de Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente.

2017 is het laatste jaar van de 'Agenda van Twente' en bijbehorende 'Innovatieplatform Twente/Innovatiesprong Twente' die onze kennisregio duurzaam moeten versterken op het gebied van werkgelegenheid en verdienvermogen. In de loop van 2016 moet duidelijk worden of, op welke wijze en met welke doelstellingen, een nieuwe Twentse agenda vorm en inhoud krijgt na 2017. Een proces dat samen met de Twente Board, waarin ondernemers, overheid en kennisinstellingen zijn vertegenwoordigd en de Twenteraad (platform van en voor alle Twentse raadsleden) wordt doorlopen.

Samenwerken en verbinden in Twente is en blijft onze kracht. Met elkaar en onze partners voor een vitale regio, om de ruim 626.000 inwoners een goed leefklimaat te kunnen blijven bieden. Het slim organiseren houden we daarbij steeds voor ogen. Met een nuchtere Twentse aanpak en vakmanschap.

Gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage 2017 stijgt met € 501.480, zijnde 1,70%, ten opzichte van de gemeentelijke bijdrage 2016 (na wijziging). Deze stijging is het gevolg van de volgende wijzigingen:

- de geraamde salarissen 2016 (+ € 243.868) t.o.v. de raming in de begroting 2016 (=met name de verwachte salarisverhoging);
- de geraamde looncompensatie 2017 (+ € 510.331) en prijscompensatie (+ € 25.302) volgens de voorspelling van het Centraal Plan Bureau;
- de ombuiging 2017 (- € 270.000).

Voor een nadere specificatie van de stijging van de gemeentelijke bijdrage wordt hier korthedshalve verwezen naar hoofdstuk 10 'Financiële toelichting' (paragraaf 10.4).

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
1. Inleiding.....	6
1.1 De programmabegroting.....	6
1.2 Leeswijzer	6
1.3 Overzicht van lasten en baten 2017	6
2. Vaststelling	8
3. Regio Twente	9
3.1 Overzicht van lasten en baten	10
Toelichting op de programma's.....	11
4. Domein Gezondheid	11
4.1 Inleiding	11
4.2 Toelichting op het programma.....	11
4.3 Wat willen we bereiken?	12
4.4 Wat doen we ervoor?	12
4.5 Overzicht van lasten en baten	13
4.6 Overzicht van lasten en baten per onderdeel.....	13
4.7 Overzicht van lasten en baten per kostensoort.....	14
5. Domein Leefomgeving	16
5.1 Inleiding	16
5.2 Programma Sociaal Economisch sterk Twente	16
5.3 Inleiding	16
5.4 Speerpunten	16
5.5 Kaderstellende beleidsnota's.....	18
5.6 Werkzaamheden	19
5.7 Programma Recreatieve Voorzieningen.....	23
5.8 Inleiding	23
5.9 Speerpunten	23
5.10 Kaderstellende beleidsnota's	24
5.11 Werkzaamheden	24
5.12 Overzicht van lasten en baten.....	25
5.13 Overzicht van lasten en baten per (deel)programma	25
5.14 Overzicht van lasten en baten per kostensoort.....	26
6. Bedrijfsvoering.....	28
6.1 Inleiding	28
6.2 Trends en ontwikkelingen.....	28
6.3 Speerpunten	28
6.4 Kaderstellende beleidsnota's.....	28
6.5 Werkzaamheden	29
6.6 Overzicht van lasten en baten	29
6.7 Overzicht van lasten en baten per kostensoort.....	30
7. Overige onderdelen.....	32
7.1 Bestuur en directie.....	32
7.2 Organisatie voor de Zorg en de Jeugdhulp in Twente & Samen14.....	32
7.3 Overzicht van lasten en baten per kostensoort.....	35
8. Coalition of the Willing	36

8.1	Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente	36
8.2	Kennispunt Twente	40
8.3	Werken voor de Twentse Overheid	42
8.4	Salarisadministratie.....	43
8.5	Overzicht van lasten en baten per kostensoort.....	44
9.	Paragrafen	46
9.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	46
9.2	Onderhoud kapitaalgoederen	51
9.3	Bedrijfsvoering.....	52
9.4	Verbonden partijen.....	53
9.5	Financiering	56
10.	Financiële begroting	58
10.1	Overzicht van lasten en baten.....	58
10.2	(Financiële) uitgangs- en aandachtspunten.....	58
10.3	Meerjarenraming gemeentelijke bijdrage	60
10.4	Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage 2017 t.o.v. 2016.....	61
	Bijlagen.....	62
	Bijlage 1 Productmatrix	62
	Bijlage 2 Product-functiematrix.....	66
	Bijlage 3 Berekening EMU saldo	67
	Bijlage 4a Gemeentelijke bijdrage 2017 (per domein).....	68
	Bijlage 4b Gemeentelijke bijdrage 2017 (functioneel)	69
	Bijlage 5 Overzicht baten en lasten voor resultaatbestemming	70

1. Inleiding

1.1 De programmabegroting

De programmabegroting omvat het geheel van taken en activiteiten van Regio Twente. Ze heeft een kaderstellende functie: ze wijst gelden toe aan programma's en autoriseert de besteding van die gelden. Op deze wijze ondersteunt ze het algemeen bestuur bij de uitvoering van zijn controlerende en kaderstellende taak en het budgetrecht.

Zowel de begroting als de jaarstukken zijn in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in de vier onderstaande onderdelen verdeeld:

Begroting		Jaarstukken	
Beleidsbegroting	1. Programmaplan	Jaarverslag	1. Programmaverantwoording
	2. Paragrafen		2. Paragrafen
Financiële begroting	3. Overzicht van baten en lasten en de toelichting	Jaarrekening	3. Programmarekening
	4. Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting		4. Balans

1.2 Leeswijzer

Deze leeswijzer maakt u wegwijs in de programmabegroting.

In de inleidende hoofdstukken 1 en 2 staan de inhoud en de achtergronden van de programmabegroting beschreven, aangevuld met een samenvatting en het door het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur voorgelegde besluit ter vaststelling. Ook hoofdstuk 3 heeft een inleidend karakter: het schetst een beeld van Regio Twente.

Beleidsbegroting

De beleidsbegroting omvat programma's, samenhangende sub programma's en paragrafen. In de programma's en sub programma's (hoofdstuk 4 t/m 8) wordt ingegaan op de maatschappelijke effecten en de manier waarop Regio Twente die effecten wil realiseren. Dit gebeurt aan de hand van de, door BBV verplichte, volgende drie w-vragen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat doen we ervoor?
3. Wat gaat het kosten?

De eerste vraag betreft het beoogde maatschappelijke effect, dat kan worden vertaald in één of meerdere algemene beleidsdoelstellingen. Dit wordt uitgewerkt in een programma.

De tweede vraag gaat in op activiteiten in termen van de 'output-/outcomegegevens' die nodig zijn voor het bereiken van het beoogde maatschappelijke effect. Dit wordt beschreven in de sub programma's die bij het betreffende programma horen, of in het programma zelf als geen sub programma's aanwezig zijn.

De derde vraag heeft betrekking op de baten en lasten die aan het programma respectievelijk het sub programma worden toegewezen om de gewenste effecten te bereiken.

De paragrafen van de programmabegroting geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten vanuit een bepaald perspectief. Het gaat daarbij om onderwerpen die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van Regio Twente. Dit betreft weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, verbonden partijen, financiering en rechtmatigheid.

Financiële begroting

Door vaststelling van deze begroting autoriseert het algemeen bestuur het dagelijks bestuur, de bestuurscommissies en het bestuurdersoverleg Kennispunt Twente tot het doen van uitgaven voor realisatie van de programma's.

1.3 Overzicht van lasten en baten 2017

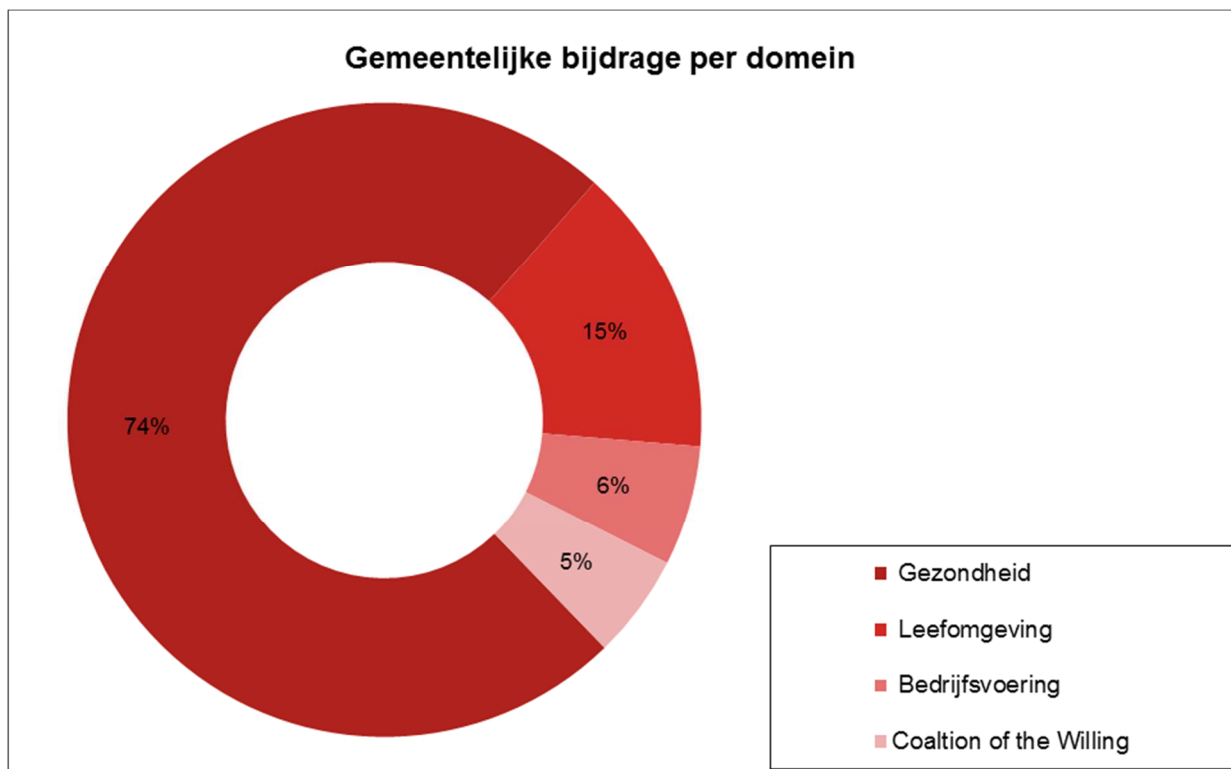
Het overzicht van lasten en baten, de financiële uitgangs- en aandachtspunten bij de begroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2020 vormen samen het deel van de programmabegroting dat ten grondslag ligt aan de controle van de rechtmatigheid en het oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening door de accountant. Onderstaand het overzicht van lasten en baten voor het jaar 2017.

Domein	Programma	Lasten*	Baten*	Gem. bijdrage	Per ** inwoner
Gezondheid	GGD breed	€ 1.082.076	€ 513.000	€ 569.076	€ 0,91
	Jeugdgezondheidszorg	€ 16.680.569	€ 2.567.356	€ 14.113.213	€ 22,52
	Gezondheidsbevordering	€ 810.830	€ 34.000	€ 776.830	€ 1,24
	Algemene Gezondheidszorg	€ 6.088.936	€ 3.104.782	€ 2.984.154	€ 4,76
Totaal Gezondheid		€ 24.662.410	€ 6.219.138	€ 18.443.272	€ 29,43
Leefomgeving	Sociaal Ec. sterk Twente	€ 3.410.216	€ 1.367.286	€ 2.042.930	€ 3,26
	Recreatieve voorzieningen	€ 2.492.786	€ 836.086	€ 1.656.700	€ 2,64
	AvT / IPT	€ 7.958.008	€ 7.958.008	€ -	€ -
Totaal Leefomgeving		€ 13.861.010	€ 10.161.380	€ 3.699.630	€ 5,90
Bedrijfsvoering	Incl. bestuur en directie	€ 1.638.063	€ 99.343	€ 1.538.720	€ 2,46
Totaal Bedrijfsvoering		€ 1.638.063	€ 99.343	€ 1.538.720	€ 2,46
Overige onderdelen	Bestuur en directie (zie Bedrijfsvoering)	€ -	€ -	€ -	€ -
	Organisatie voor de Zorg en Jeugdhulp in Twente & Samen14	€ 4.501.164	€ -	€ 4.501.164	€ 7,18
Totaal overige onderdelen		€ 4.501.164	€ -	€ 4.501.164	€ 7,18
Coalition of the Willing	Netwerkstad	€ 303.902	€ -	€ 303.902	
	Kennispunt Twente	€ 1.385.095	€ 360.368	€ 1.024.727	
	Werken voor de Twentse Overheid	€ 280.750	€ 280.750	€ -	
	Salarisadministratie	€ 786.152	€ 786.152	€ 0	
Totaal Coalition of the Willing		€ 2.755.899	€ 1.427.270	€ 1.328.629	
Totaal		€ 47.418.546	€ 17.907.131	€ 29.511.414	€ 44,97

* betreft de som van alle baten en lasten op productniveau / projectniveau.

** aantal inwoners per 1-1-2016 zijn vastgesteld op 626.756. Het bedrag per inwoner is exclusief de bijdrage aan Netwerkstad en Kennispunt Twente.

De uitgaven verbonden aan taken in het kader van Coalition of the Willing worden op basis van het inwoneraantal van de deelnemers toegerekend. De uitgaven van de Jeugdgezondheidszorg worden verdeeld op basis van het aantal jeugdigen, dus in dit overzicht is het een indicatie van het bedrag per inwoner.

2. Vaststelling

Het algemeen bestuur van Regio Twente dient de programmabegroting 2017 als geheel vast te stellen. Daarmee autoriseert het algemeen bestuur het dagelijks bestuur, de bestuurscommissies en het bestuurdersoverleg Kennispunt Twente tot het doen van de in de programmabegroting opgenomen uitgaven en investeringen, respectievelijk tot het realiseren van inkomsten.

Tevens geeft het algemeen bestuur door vaststelling opdracht aan genoemde bestuursorganen om de opgenomen programma's, het daaraan ten grondslag liggende beleid en de paragrafen uit te voeren. Door tussentijdse rapportages en de jaarstukken vindt de verantwoording plaats.

Het algemeen bestuur van Regio Twente;
Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van 24 maart 2016;

BESLUIT

tot vaststelling van:

- a. de programmabegroting 2017.
- b. het overzicht gemeentelijke bijdrage begroting 2017 (zie bijlage 4a), met dien verstande dat het totaalbedrag zoals genoemd in deze bijlage (€ 29.511.414) in principe ongewijzigd zal blijven. Op programmaonderdelen kunnen wijzigingen ontstaan vanwege een gewijzigde kostentoerekening van apparaatskosten in de productenraming 2017 die in december 2016 verschijnt.

en neemt kennis van:

- c. de in de paragrafen genoemde risico's.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van Regio Twente van 23 juni 2016.

Dagelijks bestuur,
secretaris,

voorzitter,

H.M. Bolhaar, plv

dr. G.O. van Veldhuizen

3. Regio Twente

Twente is een stedelijke regio, een regio van 14 gemeenten met 627.000 inwoners waar het bruist van de creativiteit in een prachtige omgeving met een sterke identiteit en een voor Nederland en Europa krachtig technologisch profiel. Er is in Twente ruimte voor innovatief ondernemerschap met kansen op het gebied van hightech systemen en materialen/maakindustrie, binnen de vrijetijdseconomie, in de sector logistiek en de 'biobased economy'. Maar, Twente is ook een kwetsbare regio gezien het gemiddeld inkomen en de werkgelegenheid. Beide blijven achter bij het Nederlands gemiddelde.

Dienstverlenende netwerkorganisatie

Twente verdient een overheid die zich samen met ondernemers, onderzoekers en onderwijs sterk maakt voor de regio. Een overheid die slim samenwerkt, zodat de dienstverlening aan de Twentse samenleving zo goed mogelijk verloopt. Daar zet Regio Twente zich maximaal voor in. Samen met de gemeenten en onze andere partners werken we aan een duurzame en vitale samenleving.

Als samenwerkingsverband van en vóór de 14 Twentse gemeenten (verlengd lokaal bestuur) is Regio Twente actief op diverse terreinen: gezondheid (GGD Twente), zorg en jeugdhulp Twente (OZJT), recreatieve voorzieningen, sociaal economische structuurversterking en belangenbehartiging/lobby. Ze onderhoudt nauwe relaties met de rijksoverheid in Den Haag, de provincie Overijssel en met de EU. Ook speelt Regio Twente een belangrijke rol bij het actief promoten van het merk Twente als vooraanstaande kennisregio, zowel landelijk als in Europa.

Daarnaast participeert Regio Twente in - en levert haar bijdrage aan - de verdere inrichting van het 'Twentebedrijf'. Regio Twente werkt als dienstverlenende netwerkorganisatie samen met de gemeenten, andere overheden en maatschappelijke partners. Daarin staan klant- en resultaatgericht werken, innovatie en kwaliteit in onze producten en diensten steeds centraal. En is 'dat wat goed is voor Twente is goed voor Regio Twente' het uitgangspunt.

Innovatieve regio versterken

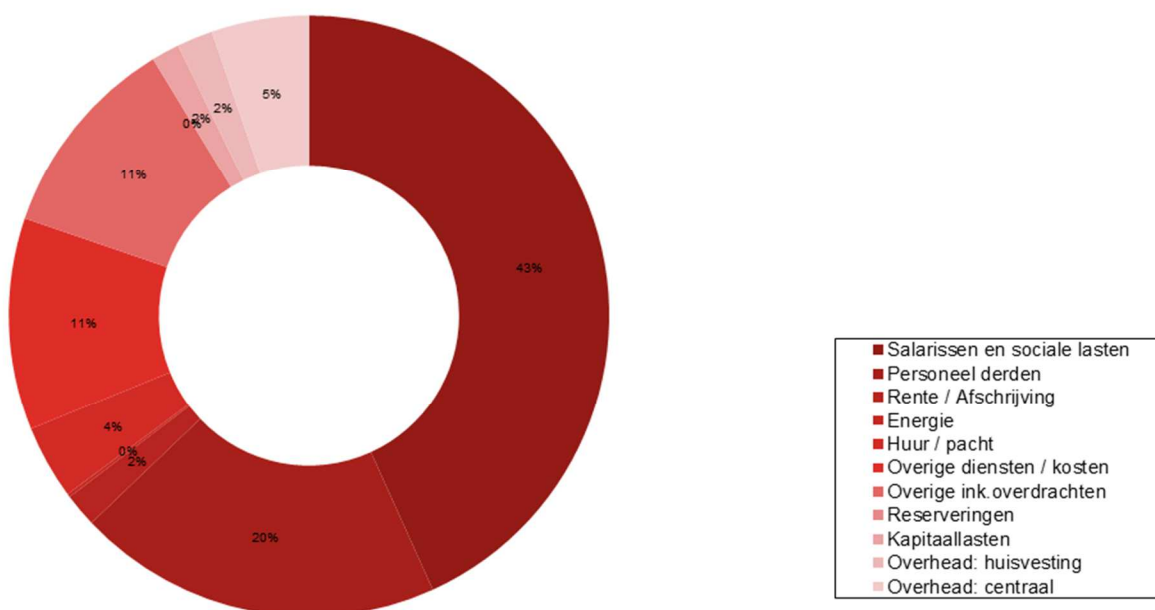
Regio Twente levert met haar inzet – ondersteunend aan de Twente Board en de samenwerkende gemeenten - een bijdrage aan het versterken van Twente als een innovatieve, ondernemende en internationaal georiënteerde kennisregio. Een duurzame en vitale regio waar ruimte is voor kennisontwikkeling en innovatief ondernemerschap, maar ook een regio waar rust en ruimte is om gezond te leven, te werken en te recreëren.

Twentse samenwerking bevorderen

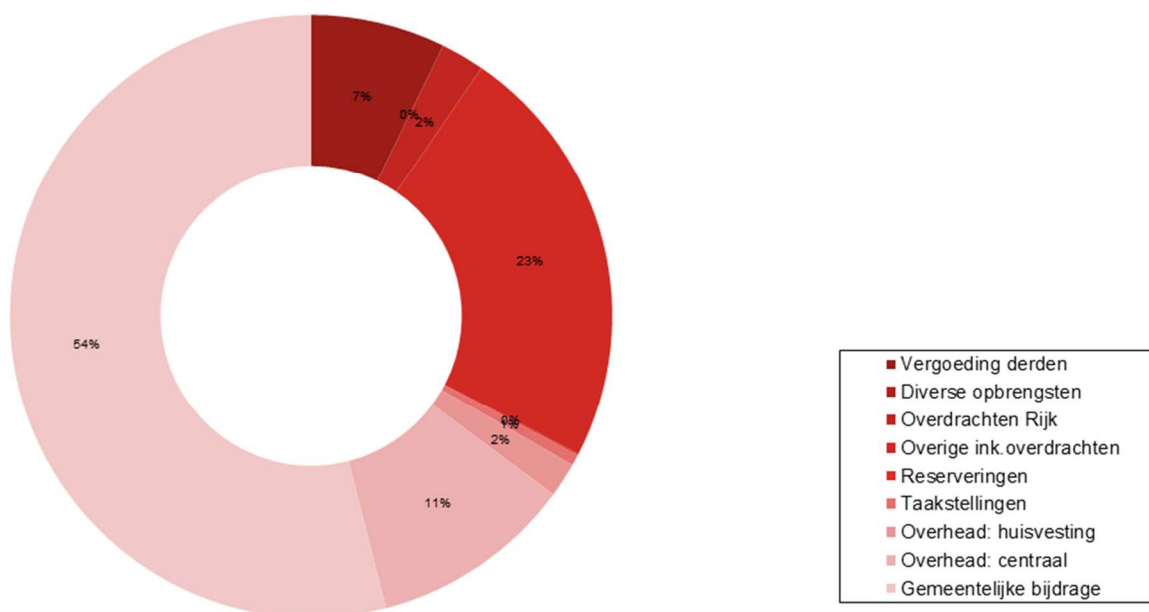
Door belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen – de sociaaleconomische situatie van Twente, bezuinigingen bij overheden, de nieuwe taken van gemeenten op het gebied van de participatie, WMO en jeugdzorg, globalisering en demografische veranderingen en vergrijzing – groeit de behoefte aan samenwerking in Twente, zowel bij de gemeenten als andere organisaties. Regio Twente is een belangrijke aanjager van het verder versterken van de samenwerking in de regio, niet alleen tussen de 14 gemeenten, maar ook tussen en met andere maatschappelijke sectoren.

3.1 Overzicht van lasten en baten

Lasten 2017

Baten 2017

Toelichting op de programma's

4. Domein Gezondheid

Domein Verantwoordelijkheid van Domein directeur	Gezondheid Bestuurscommissie Publieke Gezondheid Vacant
---	--

4.1 Inleiding

In Twente zal de bevolking de komende 25 jaar licht krimpen en gelijktijdig bovengemiddeld vergrijzen. Het aantal 65-plussers stijgt van 115.000 naar 168.000. Een groei van 53.000 (46%). De potentiële beroepsbevolking neemt af met circa 55.000, en het aantal 0-20 jarigen daalt met circa 20.000. Kortom aanzienlijke gevolgen voor onder andere arbeidsmarkt, inkomen, bestedingen en kosten voor zorg/ondersteuning. Al naar gelang de specifieke situatie kunnen de verschillen per gemeente groter zijn en kan de demografische ontwikkeling direct gevolgen hebben voor de leefbaarheid/infrastructuur.

Deze demografische ontwikkeling is een gegeven. Centrale vraag vanuit gezondheidsoptiek is op welke wijze gezondheid een bijdrage kan leveren om hierop te anticiperen. Gemeenten hebben een taak in het beschermen, bevorderen en bewaken van de gezondheid van hun inwoners op basis van de Wet publieke gezondheid (Wpg). Voor de uitvoering draagt mede GGD Twente zorg. Deze meer traditionele taak(-opvatting) en -uitvoering verschuift echter meer en meer. Gemeenten hebben door de transitie in het sociaal domein een grote verantwoording in het systeem van de gezondheidszorg gekregen. Ook het besef dat voorkomen van ziekte beter is dan genezen en dat voorkomen ook veel kosten bespaart op langere termijn, maakt dat gezondheid meer aandacht krijgt. De demografische ontwikkeling versterkt dit.

Het bovenstaande staat overigens nog los van het gegeven dat mensen een goede gezondheid vrijwel altijd op de eerste plaats stellen. Het beste medicijn voor gezondheid(-sbeleving) is werk. Zowel voor inkomen/besteding als de sociale functie ('ik doe er toe'). Omgekeerd is een goede gezondheid(-sbeleving) belangrijk om beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt of breder te participeren in de samenleving.

De bijdrage vanuit gezondheid (dus ook de inzet van de GGD) is een focus op **gezonde levensjaren**. Gezonde levensjaren bevordert het goed doorlopen van de schoolloopbaan, participatie, beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt en betekent op latere leeftijd minder/later beroep op (zorg-) voorzieningen.

Er gebeurt al veel in Twente. Ook hier leven we gemiddeld langer en langer in goede gezondheid. De verschillen in gezondheid(-sverwachting) tussen de Twentse burgers zijn echter groot. De komende jaren is het dan ook belangrijk om, voortbouwend op de ingeslagen weg, de inzet verder vorm te geven. We moeten ons hierbij echter wel realiseren dat het een zaak is van lange adem en inzet vraagt van veel partijen. Vanuit de focus op gezonde levensjaren zal de aansluiting op specifieke gemeentelijke vraagstukken en behoeften juist in de veranderende samenleving cruciaal zijn.

Generiek is het uitgangspunt dat preventie, in de vorm van een gezonde leefstijl, grote baten heeft voor mensen in de zin van vitaliteit, langer genieten van het leven en van een grotere inzetbaarheid. Daarnaast zijn er mensen met een ziekte of aandoening, maar die daarmee niet per se beperkt of ongezond zijn. Centraal hierbij is hoe goed mensen in staat zijn zich aan te passen aan veranderende omstandigheden. Het gaat om veerkracht en zelfredzaamheid. Eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van burgers zijn belangrijke uitgangspunten. Van belang is dat burgers voldoende in staat worden gesteld de eigen 'gezondheidsvaardigheden' te vergroten.

4.2 Toelichting op het programma

GGD Twente heeft het bewaken, beschermen en bevorderen van een gezonde Twentse samenleving als missie meegekregen van zijn bestuurders. De ambities van de Twentse gemeenten op het gebied van gezondheid voor hun burgers zijn opgenomen in de bestuursagenda 2016-2019. Meer operationele activiteiten en indicatoren worden expliciet opgenomen in de productenramingen per jaar. De focus van GGD Twente op **gezonde levensjaren** vindt primair plaats vanuit de ruim 200.000 jaarlijkse klantcontacten. De wijze waarop bijna alle klantcontacten worden uitgevoerd en onderzoeks- en beleidscapaciteit wordt ingezet, komt de komende vier jaar in het licht te staan van een tweetal rode draden:

- inzet is vereist van meerdere partijen (*vitale coalities*);

- mogelijkheden van mensen om zich aan te passen aan hun omstandigheden en deze mogelijkheden versterken (veerkracht/zelfredzaamheid) (*positieve gezondheid*).

GGD Twente is primair een uitvoeringsorganisatie. Dit houdt in dat verreweg het grootste deel van de (financiële) inzet plaatsvindt in going concern taken. GGD Twente heeft jaarlijks ruim:

- 75.000 onderzoeken kinderen 0-4;
- 21.000 onderzoeken kinderen 4-18;
- 20.000 onderzoeken op indicatie;
- 3.000 keer geparticipeerd in lokale zorg netwerken;
- 1.000 meldingen infectieziekten,
- 4.000 afspraken over TBC,
- 2.500 inspecties kinderopvang,
- 4.000 SOA consulten,
- 200 meldingen milieuvraagstukken (asbest, binnenmilieu, bodem),
- 300 lijkschouwen en
- 200 keer betrokken bij euthanasie.

Bij veel van deze contacten is de GGD zichtbaar. Bij een aantal taken wordt de GGD pas zichtbaar als zich een calamiteit voordoet. In het geval van een ramp en/of crisis kunnen het leven en de gezondheid van vele personen en/of grote maatschappelijke belangen in ernstige mate worden bedreigd of geschaad. In het GGD Rampen Opvang Plan (GROP) zijn de taakverdeling en samenwerking bij crises en rampen beschreven. De bij de uitvoering hiervan betrokken organisaties zijn de GGD en de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR). Door de éénhoofdige leiding van de directeur Publieke Gezondheid zijn beiden organiek verbonden.

Het ligt voor de hand dat 'bevorderen' in de context komt te staan van de focus op gezonde levensjaren en de wijze waarop de GGD hier, vanuit versterken eigen kracht en betrokkenheid van veel partijen, toegevoegde waarde heeft. Nadruk hierbij ligt op een '**gezonde start**', dus investeren in de gezondheid van de jeugd als basis voor een gezonde levensloop. Neemt niet weg dat op latere leeftijd; zowel bij volwassen als ouderen, nog voldoende gezondheidswinst te behalen is. Juist vanwege het toenemende belang van de sociale context zien we een logische verschuiving van inzet naar een geografische eenheid (wijk/buurt). **Sociaal economische factoren** bepalen daarnaast in grote mate het aantal gezonde levensjaren. Grote winst is te behalen door extra aandacht voor de groep met lage sociaal economische status (lage SES). Deze groep heeft een grote achterstand in gezonde levensjaren ten opzichte van de groep met een hogere SES.

In de wijze waarop taken worden uitgevoerd is het meeste effect op gezondheid vervolgens te behalen door samen te werken met andere beleidsterreinen van gemeenten en samenwerking te smeden met maatschappelijke organisaties en maatschappelijke partijen. Door vitale coalities te smeden met aanpalende beleidsterreinen zijn grotere effecten te behalen dan wanneer wij ons beperken tot sec publieke gezondheid.

4.3 Wat willen we bereiken?

Inspanningen van de GGD dienen uiteindelijk in het teken te staan van meer 'gezonde levensjaren'. Op basis van de prioriteiten die de 14 Twentse gemeenten eerdere hebben geformuleerd, heeft GGD Twente ambities geformuleerd.

Bevorderen:

1. minimaal net zo lang in gezondheid leven als in de rest van Nederland;
2. in Twente heeft iedereen gelijke kansen op gezondheid;
3. ouderen zijn in de gelegenheid om gezond oud te worden;

Bewaken:

4. de Twentse jeugd is in staat om een gezond leven te leiden;
5. nieuwe ontwikkelingen en bedreigingen worden tijdig gesignaleerd en aangepakt;

Beschermen:

6. risicogroepen krijgen specifieke aandacht, zodat hun gezondheid kan verbeteren;
7. infectieziekten en andere bedreigingen uit de omgeving worden voorkomen en gereduceerd.

4.4 Wat doen we ervoor?

GGD Twente wil zijn ambities realiseren door zijn corebusiness adequaat en op een kwalitatief hoog niveau uit te voeren.

De inspanningen zullen een lange adem vergen. Dat is ook van toepassing op verwachte resultaten. Maatschappelijke effecten zullen pas over een langere periode zichtbaar zijn en veroorzaakt worden door inspanningen op meerdere terreinen en door meerdere partijen. De inzet/prestatie van GGD

Twente op jaarschijfniveau, met de specifieke voor dat jaar geldende activiteiten en indicatoren, wordt opgenomen in de productenraming. Uit langjarige monitoring zal blijken in welke mate het lukt onze ambities te bereiken. Een één-op-één relatie leggen tussen investeren in een 'gezonde start' en beperking van zorgkosten op latere leeftijd is niet te leggen. Hooguit via een beleidstheorie. Desondanks is monitoring van belang om op enigerlei wijze resultaat van inspanningen te zien. GGD Twente participeert daartoe in diverse (landelijke) gremia om te komen tot een adequate set van indicatoren die bewijslast leveren voor inspanningen vanuit gezondheid die leiden tot grotere participatie.

Een dergelijke set is op dit moment echter nog niet beschikbaar. Wat we op dit moment wel kunnen meten is 'ervaren gezondheid', een belangrijke indicator om überhaupt te kunnen participeren, beschikbaar te zijn voor werk of andere vormen van (sociale) participatie, en/of om te kunnen gaan met fysieke beperkingen enz. Deze indicator kan vooralsnog aanvullend fungeren ten opzichte van de reguliere monitoring en als overbrugging dienen tot de komst van de nieuwe set.

Juist vanwege het integrale karakter en onderlinge afhankelijkheid zijn outcome effecten ook te meten in, veelal al bestaande, (gemeentelijke) onderzoeken rond o.a. arbeidsparticipatie, beschikbaarheid vrijwilligerswerk, mantelzorg(-ondersteuning), schooluitval en het beroep op Wmo-voorzieningen. Het boeken van vooruitgang op deze thema's is dan ook een verdienste van veel partijen, inclusief de aandacht voor gezonde levensjaren.

4.5 Overzicht van lasten en baten

Programma Gezondheid*	2017	2016**	Vershil
Totaal Baten	€ 6.219.138	€ 6.414.326	- € 195.188
Totaal Lasten	€ 24.662.410	€ 24.053.702	€ 608.708
Saldo	€ 18.443.272	€ 17.639.376	€ 413.520

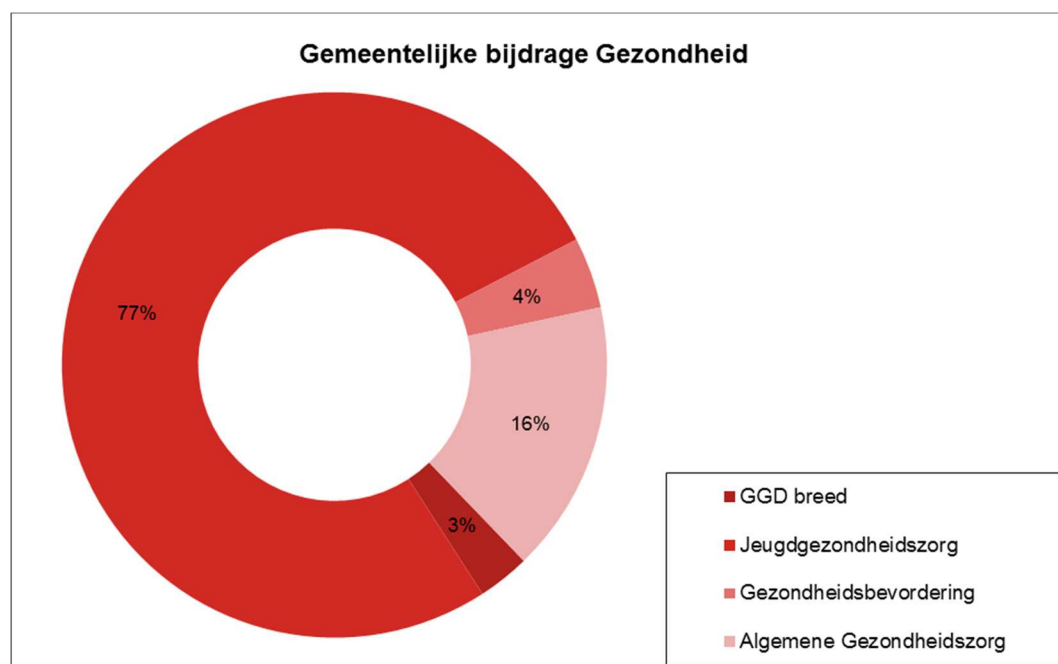
*Betreft de som van baten en lasten op product / projectniveau.

** De begroting 2015 is hier de programmabegroting na vaststelling door de regioraad op 2-7-2014.

4.6 Overzicht van lasten en baten per onderdeel

Gezondheid	Baten	Lasten	Saldo
GGD breed	€ 1.082.076	€ 513.000	€ 569.076
Jeugdgezondheidszorg	€ 16.680.569	€ 2.567.356	€ 14.113.213
Gezondheidsbevordering	€ 810.830	€ 34.000	€ 776.830
Algemene Gezondheidszorg	€ 6.088.936	€ 3.104.782	€ 2.984.154
Totaal	€ 24.662.410	€ 6.219.138	€ 18.443.272

Betreft de som van baten en lasten op product / projectniveau.

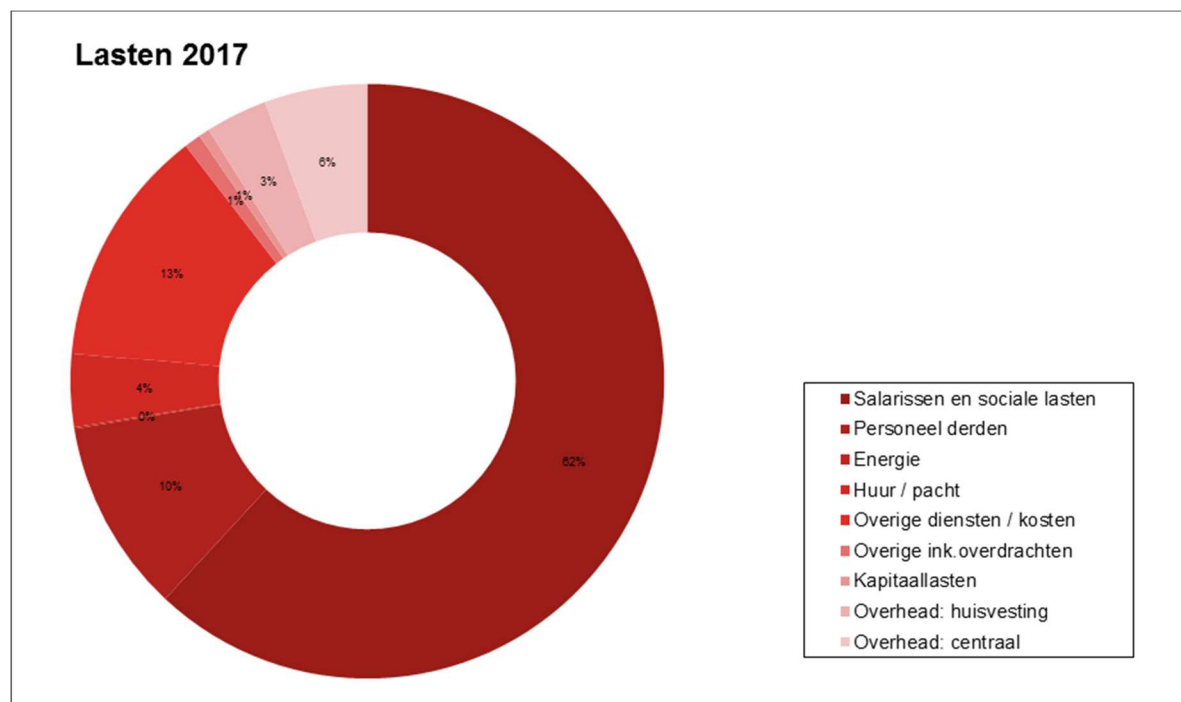
4.7 Overzicht van lasten en baten per kostensoort

Lasten	
Salarissen en sociale lasten	€ 15.189.726
Personeel derden	€ 2.571.049
Rente / Afschrijving	€ -
Energie	€ 21.503
Huur / pacht	€ 981.942
Overige diensten / kosten	€ 3.203.433
Overige ink.overdrachten	€ 224.473
Kapitaallasten	€ 144.012
Overhead: huisvesting	€ 827.441
Overhead: centraal	€ 1.372.835
	€ 24.536.413

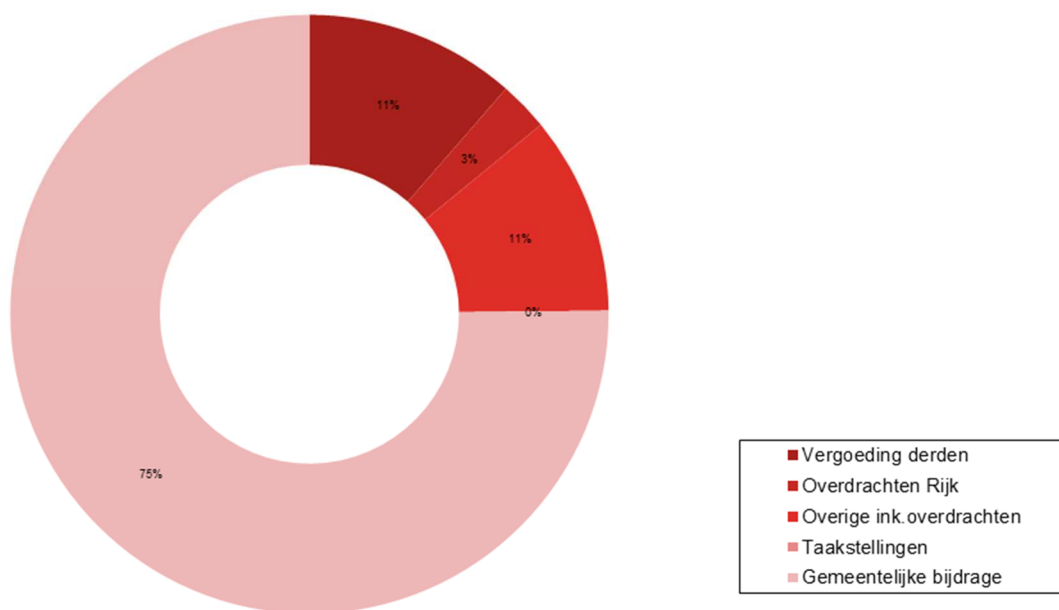
Baten	
Vergoeding derden	€ 2.799.533
Diverse opbrengsten	€ -
Overdrachten Rijk	€ 656.114
Overige ink.overdrachten	€ 2.637.494
Reserveringen	€ -
Taakstellingen	€ -
	€ 6.093.142

Gemeentelijke bijdrage	€ 18.443.272
-------------------------------	---------------------

Incl. de lasten en baten van de afdelingen en hulpkostenplaatsen.

Baten 2017

5. Domein Leefomgeving

Domein	Leefomgeving
Verantwoordelijkheid van	Dagelijks bestuur
Domein directeur	Vacant

5.1 Inleiding

Domein Leefomgeving is het faciliterende domein voor de teams Economie, Recreatieve Voorzieningen, Organisatie voor de Zorg en Jeugdhulp (OZJT), Netwerkstad Twente, Kennispunt Twente. Zowel Netwerkstad als Kennispunt Twente hebben een eigen separate begroting die binnen de algemene begroting van Regio Twente is opgenomen (zie hoofdstuk 8).

5.2 Programma Sociaal Economisch sterk Twente

Verantwoordelijkheid van	Dagelijks bestuur
Programmamanagers	drs. S.L. van der Steen

5.3 Inleiding

Op het gebied van economie en arbeidsmarkt wordt steeds meer samengewerkt. Kern is de versterking van de sociaal economische structuur van Twente door in te zetten op innovatie met als focus High Tech Systems en Materials, arbeidsmarkt, duurzaamheid, logistiek en vrijetijdseconomie. In december 2014 heeft de Twente Board in reactie op het visitatierapport Draijer "Het versterken van de economische structuur van Twente" het actieprogramma "Twente Werkt!" gelanceerd. Daarin zijn de verschillende partijen uitgenodigd de daarin opgenomen afspraken uit te voeren.

5.4 Speerpunten

Het programma Sociaal Economisch sterk Twente kent de volgende speerpunten:

- Innovatie;
- Logistiek;
- Arbeidsmarkt / Human Capital Agenda;
- Vrijetijdseconomie.

Innovatie

De Twentse gemeenten investeren fors in innovatie. In 2013 heeft de Innovatiesprong gestalte gekregen. De Innovatiesprong is een investeringsprogramma dat beoogt Twente te versterken/faciliteren in het zijn van innovatieve topregio met als speerpunt High Tech Systemen en Materialen. Vanaf 2013 is 15 miljoen euro in dit programma geïnvesteerd. Voor de periode tot en met 2017 – dat is het einde van dit investeringsprogramma – is nog eens 15 miljoen voor nieuwe investeringen vastgelegd. Naast investeringen via het Innovatiefonds Twente, wordt ook geïnvesteerd via het fonds Innovatie in gemeenten (MKB innovatievouchers- en kredieten).

Logistiek

Logistiek is een van de economisch kansrijke sectoren in Twente. Via de vereniging Port of Twente, een logistiek platform met leden vanuit de 4 O's (ondernemers, overheid, onderwijs en onderzoeksinstituten), is in 2016 verder uitvoering gegeven aan de versterking van de Twentse logistieke sector. In aansluiting hierop wordt gestart met een krachtige acquisitie-aanpak voor kansrijke sectoren als logistiek. Het (inter)nationaal positioneren van Twente als logistieke topregio hoort daarbij. Daarbij verdient het arbeidspotentieel aandacht. De onderwijssector wordt gestimuleerd het opleidingsaanbod goed af te stemmen op de vraag op de arbeidsmarkt. Regio Twente en provincie Overijssel werken nauw samen op het werkkterrein van logistiek en goederenvervoer. Deze samenwerking wordt in 2017 voortgezet. Het in 2015 opgerichte gemeenschappelijke havenbeheer Twentekanaal wordt in 2017 eveneens voortgezet. Binnen het thema 'Logistiek' is de ontwikkeling van een Trans-Europees Netwerk voor Transport (TEN-T) een belangrijk gegeven.

Trans-Europees Netwerk voor Transport (TEN-T)

De Europese Commissie heeft in het TEN-T programma negen kerncorridors (internationale verkeersverbindingen) vastgelegd die met EU-subsidiegelden tot 2030 volledig moeten zijn aangelegd of verbeterd. Twente/Oost-Nederland/EUREGIO ligt in het hart van de west-oost verbinding Noordzee-Baltische Staten. Diverse acties zijn in gang gezet voor het versterken van de multimodale bereikbaarheid van Twente op de internationale TEN-T corridor. De lobby richting provincie, Rijk, EU en relevante Duitse gremia wordt onverminderd voortgezet. Regio Twente geeft in 2017 verdere uitvoering aan twee INTERREG projecten, gericht op:

- Bevorderen interregionale, grensoverschrijdende spoorverbindingen;

- Euregionale strategieontwikkeling voor grensoverschrijdende logistieke ontwikkeling
In afstemming met de Euregionale partners zet Regio Twente zich hier actief voor in.

Arbeidsmarkt / Human Capital Agenda

Het gebied regio Twente valt exact samen met de arbeidsmarktregio Twente. Twente is één van de landelijke vastgestelde vijftiendertig arbeidsmarktregio's. De centrumgemeente in de arbeidsmarktregio is voor het rijk verantwoordelijk aanspreekpunt (SUWI-Wet). In Twente is de gemeente Enschede centrumgemeente. Vanuit het Rijk wordt de samenwerking op gebied van arbeidsmarkt tussen gemeenten onderling en tussen gemeenten en arbeidsmarktpartijen in de regio verplicht gesteld. In Twente zijn de regionale arbeidsmarktpartijen: gemeenten, UWV, werkgevers en beroepsonderwijs. Vanuit een bestuursopdracht faciliteert Regio Twente de samenwerking en verbinding van arbeidsmarktpartijen in en met diverse overleggen, projectaanzetten, bijeenkomsten, afstemming, communicatie en subsidievoorstellen. Tevens is zij van hieruit belast met de uitvoering van een aantal regionale arbeidsmarkt projecten. waarvan het middelenbeheer en coördinatie in afstemming met gemeenten bij Regio Twente is neergelegd. Het betreft hierbij projecten welke extern gefinancierd worden en die niet ten laste komen van de gemeentelijke bijdrage komen.

Regio Twente faciliteert daarnaast arbeidsmarktinformatie, de duiding van arbeidsmarktontwikkelingen, ondersteunt samenwerkingspartijen bij de realisatie van de arbeidsmarktagenda 'Twents arbeidsmarktperspectief 2020' en coördineert onderdelen van het uitvoeringsplan (Jeugdwerkloosheidsoffensief, leren en werken, onderdelen in de prestatie-overeenkomst met ROC, sectorplannen). Qua doelgroepenbeleid worden de arbeidsmarktpartijen specifiek ondersteund bij o.a. jeugdwerkloosheid, kwetsbare jongeren en startende zelfstandigen. Regio Twente onderhoudt in haar facilitering naar regionale arbeidsmarktpartijen contacten binnen en buiten de regio welke van belang zijn voor een goede werking van de regionale arbeidsmarkt, binnen de regio 'Twenteboard', buiten de regio landelijke organisaties (o.a. UWV, SZW, SBB) en boven-regionale organisaties (bv. EUREGIO, Provincie Overijssel en andere arbeidsmarktregio's).

Vrijetijdseconomie

De Twentse vrijetijdseconomie biedt economische kansen in combinatie met ruimtelijke kwaliteit, het woon- en verblijfsgevoel en het versterken van cultuurwaarden zoals cultuurhistorie, kunst en evenementen. De vrijetijdseconomie is daarbij ook een drager van het vestigingsklimaat van Twente als top technologische regio in het groen. In 2015 is samen met de stakeholders een actieprogramma vrijetijdseconomie 'Twente maakt werk van toerisme' opgesteld en uitgevoerd:

- Coördinatoren vrijetijdseconomie zijn aan de slag gegaan met het faciliteren van groepen van ondernemers in de Twentse vrijetijdsector;
- er is in vervolg op het Uitvoeringsprogramma Vrije Tijd Twente een visie op de Twentse vrijetijdseconomie 2016-2020 opgesteld, waarmee ook een aanvraag is gedaan voor provinciale financiering Twentse vrijetijdseconomie 2016 en verder;
- de prestatieafspraken voor de marketing en promotie van de Twentse vrijetijdseconomie zijn herijkt.

In 2016 wordt verder gewerkt aan de uitlijning van een efficiënte toeristische keten in Overijssel en de Twentse promotie en marketing daarvan. Ook wordt aandacht besteed aan kansrijke cross-overs, zoals die tussen vrijetijdseconomie en innovatie.

De monitoring van de Twentse vrijetijdseconomie wordt verzorgd door Kennispunt Oost.

Belangenbehartiging

De lobbyactiviteiten in Den Haag en Brussel leveren een belangrijke bijdrage aan de Twentse doelen. Regio Twente heeft om die reden vertegenwoordigers in Den Haag en Brussel. De Twentse lobby is ingebed in de Overijsselse/Oost-Nederlandse lobby. Door de samenwerking op de schaal van Oost-Nederland krijgt de boodschap van Twente meer gewicht en raakt Twente beter gepositioneerd richting Den Haag en Brussel.

Twente is een ondernemende hightech regio met innovatiekracht. Er wordt fors geïnvesteerd in innovatie, sociaaleconomische structuurversterking en verbetering van de bereikbaarheid. Twente positioneren als toptechnologische kennisregio vraagt niet alleen nationaal, maar ook internationaal actief zijn.

Het belang van een internationale aanpak neemt komende jaren toe waar het gaat om het realiseren van voor Twente belangrijke projecten. Europa biedt reële mogelijkheden en kansen om de Twentse ambities op het gebied van werkgelegenheid en regionale economie waar te maken. Twente participeert in invloedrijke internationale netwerken voor de noodzakelijke kennis en informatie en het voeren van lobby en werkt grensoverschrijdend samen binnen de EUREGIO. In 2016 wordt de internationale agenda

van Twente herijkt. De herijkte agenda is een gezamenlijke agenda van de 14 Twentse gemeenten, die vervolgens ook gedeeld zal worden met de Twentse partners. De agenda vloeit voort uit de missie van Twente. 2017 staat in het licht van het uitvoeren van de acties uit deze agenda.

In Brussel maakt de vertegenwoordiging van Twente deel uit van de Oost Nederlandse lobby, vanuit het Huis van de Nederlandse Provincies. Een effectieve lobby vraagt om focus en massa. Dit ontstaat door te werken vanuit de herijkte Internationale Agenda van Twente en samen te werken op het schaalniveau van Oost Nederland.

De lobby Den Haag richt zich in hoofdzaak op de behartiging van de Twentse en Oost-Nederlandse belangen via het politiek-bestuurlijke circuit (Eerste en Tweede Kamer). De Twentse lobbyist vormt de oren en ogen van Twente in Den Haag en signaleert kansen en bedreigingen. De lobby wordt gestuurd via een strategische, dynamische lobby agenda, waarbij de opgaven in Twente en Oost-Nederland leidend zijn. Door de politieke actualiteit snel te vertalen naar de Twentse werkelijkheid is Twente in staat efficiënt en effectief te reageren op Haagse ontwikkelingen. Met het versterken van de proactieve lobby (aan de voorkant van besluitvormingsprocessen) en strategisch relatiebeheer wordt bijgedragen aan de realisatie van de Twentse ambities en opgaven.

5.5 Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Visie Vrijtijdseconomie Twente 2016-2020	wethouders Vrijtijdseconomie	september 2015
Twente werkt!	TwenteBoard	11 december 2014
Visitatierapport commissie Draijer: Versterken Economische kracht van Twente;	TwenteBoard	10 juni 2014
Overdrachtsdocument arbeidsmarkt/EZ	wethouders sociale zaken	20 februari 2014
Ontwikkelingsperspectief en werkprogramma Netwerkstad	PS en betrokken gemeenteraden	december 2013
Human Capital Agenda	Regioraad	13 februari 2013
Innovatiesprong Twente	Regioraad	13 februari 2013
Arbeidsmarktvisie 2020	Regioraad	20 juni 2012

Nb. De hierboven genoemde vastgestelde beleidsnota's kunt u nalezen op Extranet onder de banner Algemene Documenten, vastgestelde beleidsnota's.

5.6 Werkzaamheden

1. Innovatie

Wat willen we bereiken?

Stimuleren ontwikkeling en positionering van Twente als innovatieve Kennisregio met speerpunt High Tech Systemen en Materialen.

Wat doen we ervoor?

Twente als innovatieve Kennisregio

1. Uitvoering geven aan de programmalijn Innovatiefonds Twente van de Innovatiesprong Twente. In 2017 zal de laatste inleg van 3 miljoen in het Innovatiefonds Twente worden geïnvesteerd. Met behulp van de eerdere inleg in het Innovatiefonds Twente zal het mogelijk zijn vervolginvesteringen op te halen voor bedrijven uit de bestaande portefeuille. Jaarlijks vindt de verantwoording plaats tijdens de aandeelhoudersvergadering.
2. Uitvoering geven aan de programmalijn MKB-vouchers- en kredieten (Innovatie in gemeenten) van de Innovatiesprong Twente.

In de Innovatiesprong staat dat Branding een belangrijk instrument is om Twente te positioneren als innovatieve hightech regio. Daarom is in de Innovatiesprong geld beschikbaar gesteld voor de programmalijn Branding. In 2017 kan de laatste tranche hiervan worden vrijgegeven. In 2017 verzorgen wij de voorbereiding van de besluitvorming omtrent het verzoek om subsidie en de afhandeling van het subsidietraject van het vorige jaar. Daarnaast monitoren wij de voortgang en zorgen er voor dat deze informatie op de juiste wijze op de ambtelijke en bestuurlijke tafel terecht komt.
3. Jaarlijkse organisatie van de Staat van de Innovatiesprong, bij voorkeur in samenwerking met de provincie Overijssel, waarin over bovengenoemde programmalijnen wordt gerapporteerd aan de raad.
4. Kennispark fungeert als eerste aanspreekpunt en krachtige ontwikkelaar in Twente op het gebied van innovatie en heeft als doel het innovatievermogen van de regio en de innovatiekracht van het bedrijfsleven te bevorderen. In gezamenlijkheid met de andere founders (UT, Saxion, provincie Overijssel en de gemeente Enschede) zien wij toe dat zij deze taak optimaal kunnen uitvoeren en het regionale innovatieve bedrijfsleven in HTSM en aanpalende toepassingsgebieden met elkaar wordt verbonden en kennis kan nemen van technologische vernieuwingen.
5. Onderzoek naar de wenselijkheid en financiering, indien positief de voorbereiding van een nieuw investeringsprogramma gezien het aflopen van de financieringsmiddelen van de Agenda van Twente in 2017.

Indicatoren		E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1.	Omvang R&D als percentage van het Bruto Regionaal Product (BRP)	E	Twente index	1,0 (2008)	n.n.b.	1,5
2.	Aantal Twentse bedrijven aangesloten bij Twentse Innovatieroute-Innovatiesprong Financiële middelen voor handen Aantal sessies met deelnemers uit de regio/ regionale sessies met bedrijfsverenigingen?	P	Voortgangs-rapportage Kennispark	122 (2009)	795	800
3.	Aandeel hoger opgeleiden	E	Twente Index	28 % (2010)	31%	33% (35% landelijk)

4.	Aantal afgesloten vouchers en kredieten en aflossing lening	P	Kennispark	6 kredieten 20 vouchers (2014)	6 kredieten 20 vouchers	6 kredieten 20 vouchers en €500.000 afgelost
----	---	---	------------	--------------------------------------	----------------------------	---

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

2. Logistiek

Wat willen we bereiken?

Oplossen van de logistieke en infrastructurele knelpunten ten behoeve van regionaal economische structuurversterking, optimale bereikbaarheid en een concurrerend investerings- en vestigingsklimaat in Twente. Sturing op logistieke structuurversterking via actieve samenwerking met stakeholders binnen Twente. Profileren van Twente als logistieke regio.

Wat doen we ervoor?

1. Het voeren van overleg met Port of Twente over de uitvoering van het businessplan.
2. Het faciliteren en ondersteunen van de doorontwikkeling van het regionaal havenbedrijf Twente.
3. Het faciliteren en stimuleren van de samenwerking met provincie Overijssel op gemeenschappelijke dossiers.
4. Het organiseren van lobby, bevorderen van samenwerking en bundeling van krachten om knelpunten in de hoofdinfrastructuur (weg, water en spoor) op te lossen.
Water: Het verruimen van de Twentekanalen tot klasse Va vaarweg is noodzakelijk voor de bereikbaarheid en het vestigingsklimaat. Bij honorering van de TEN-T aanvraag (verwachte openstelling subsidieoproep in 2018) voor de verruiming van de Twentekanalen heeft dit als belangrijk voordeel dat de garantiestelling van € 2 mln, kan komen te vervallen. Hierdoor komen middelen vrij voor gemeentelijke projecten. Agendering van het belang van aanpassing van havens en -faciliteiten voor het maximaal faciliteren van klasse Va scheepvaart.
Spoor: continueren van de lobby voor verbetering van de (inter)regionale en internationale grensoverschrijdende spoorverbindingen, waaronder de opwaardering van de Berlijnlijn tot hispeed railverbinding en de verbinding Enschede-Münster.
Weg: met het Rijk is overeenstemming bereikt over de aanpak van de Rijksweg A1 traject Apeldoorn-Azelo. Inzet op versnelling (deeltracé Rijssen-Azelo eerder dan 2023 aanpakken). Bij uitvoering van infrawerken rond A1, A18 en A35 moeten mogelijkheden tot versnelling worden opgepakt.
5. Actief participeren en meedenken in de Euregionale projectgroep TEN-T
6. Uitvoering geven aan INTERREG V projecten EUREGIO Goederencorridor en SpoorRegio. Deelname aan diverse projectgroepbijeenkomsten en bijdragen aan de gemeenschappelijke strategieontwikkeling.
7. Onderwijs stimuleren opleidingen goed af te stemmen op de vraag op de arbeidsmarkt in voor Twente kansrijke sectoren, waaronder logistiek.
8. Het bevorderen van behoud en groei van bestaande bedrijven en aantrekken van nieuwe bedrijvigheid. Het samen met provincie en partners komen tot een krachtige acquisitie-aanpak op onder meer het gebied van logistiek.

Indicatoren		Huidig niveau (2016)	Ambitie niveau (2017)
1.	Overleg Port of Twente over voortgang uitvoering businessplan		2 keer per jaar
2.	Het voeren van overleg met projectmanager Regionaal Havenbedrijf		2 keer per jaar

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

3. Arbeidsmarkt / Human Capital Agenda**Wat willen we bereiken?**

Een betere en meer flexibel werkende arbeidsmarkt, waarbij we de regionale arbeidsmarktpartijen (gemeenten, UWV, werkgevers en beroepsonderwijs) stimuleren om samen te werken aan regionale oplossingen voor vraag- en/of aanbod- tekorten en overschotten.

Wat doen we ervoor?

1. Faciliteren en ondersteunen van gemeenten bij hun onderlinge afstemming en met arbeidsmarktpartijen/ arbeidsmarktpartners beroepsonderwijs, werkgevers en uitkeringsinstantie UWV.
2. Het faciliteren van de hernieuwde samenwerking (schakelen van lokaal naar regionaal) bij de regionale werkgeversbenadering; koppeling met vraag- en aanbodbehandeling op de werkpleinen (subregionaal). Alles als onderdeel van het werkbedrijf in Twente.
3. Arbeidsmarktpartners stimuleren tot initiatieven welke leiden tot het oplossen van de mismatch tussen vraag en aanbod, waaronder terugdringing moeilijk vervulbare vraag en het voorkomen van langdurige werkloos en werkzoekend aanbod, via projecten als kwetsbare jongeren.
4. Verbeteren aansluiting onderwijs- en arbeidsmarkt via innovatie in structuren van samenwerkingsuitvoering, waaronder ook het faciliteren van verbetering en bevordering van beroepskwalificatie in samenhang met arbeidsmarkt. (ondersteuning CIVV projecten)
5. Met het Twents arbeidsmarktperspectief 2020 uitvoering geven aan een HUMAN CAPITAL agenda voor de gehele arbeidsmarkt. Hierbij wordt een koppeling gemaakt met de vraag vanuit bedrijven en met de sectoren techniek, zorg, handel en logistiek; ook koppeling met doelgroepen jongeren en ouderen (50+).
6. Het jaarlijks opnieuw afsluiten van prestatieovereenkomsten als onderdeel van de Innovatiesprong; met name op het gebied van Techniekpact Twente, Uitvoeringsprogramma arbeidsmarkt en Centrum voor Innovatief vakmanschap.
7. Het bevorderen van een regionale transparante arbeidsmarkt door o.a. verzorgen duiding bij de regionale arbeidsmarktmonitor, een promotiesite werkplein Twente en aansluiting zoeken bij Twente branding via o.a. Twente.com.

Indicatoren		E/ P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1.	Uitgave van arbeidsmarktmonitor	P	Arbeidsmarkt monitor		5	4
2.	Het afsluiten van prestatieovereenkomsten	P	Diversen		3	3
3.	Regionale werkloosheid, ook bijzondere aandacht voor jeugdwerkloosheid.	P	Arbeidsmarkt monitor, en Twente Index	Etc. 2011	21.147 (jeugd: 2153)	-10%
4.	Begeleide bijeenkomsten van PHA e.a. ander arbeidsmarktoverleggen	P				

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

4. Vrijtijdseconomie**Wat willen we bereiken?**

Het marktaandeel van Overijssel/Twente t.o.v. Nederland moet stijgen van 10% naar 11% in 2017.

Wat doen we ervoor?

1. Borgen van de promotie en marketing van Twente als toeristische regio.
2. Het behouden en door ontwikkelen van het toeristisch-recreatief product Twente.
3. Het beheren van het Stimuleringsfonds Recreatie & Toerisme.
4. Regionale samenwerking en kennisuitwisseling binnen de kaders van de Visie Vrijtijdseconomie Twente 2016-2020.
5. Ondersteuning platform 'Gastvrij Twente' waarin Twentse VTE ondernemers vertegenwoordigd zijn.
6. Zoeken naar continuering funding stimulering Vrijtijdseconomie Twente.
7. Zoeken naar continuering funding promotie en marketing vrijtijdseconomie Twente.
8. Regionaal afstemmingskader voor middelgrote evenementen, wat leidt tot versterking, verbinding en innovatie van bestaande en nieuwe evenementen.

Indicatoren		E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1.	Marktaandeel toerisme	E	CVO	8% (2012)	9%	11%

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

5. Belangenbehartiging**Wat willen we bereiken?**

Verstevigen van de gezamenlijke lobby in Oost-Nederlands verband, zowel in Den Haag als Brussel. Zorgdragen voor een goede positionering van de Twentse belangen in Den Haag en Brussel. Versterken van de grensoverschrijdende samenwerking met buurregio's Niedersachsen en Nordrhein Westfalen. Benutten van mogelijkheden binnen Europese programma's met deelname van Twentse partijen in projecten.

Wat doen we ervoor?

1. Uitwerking en uitvoering van een strategische lobbyagenda Twente en deze gezamenlijk met maatschappelijke partners (de vier O's: ondernemers, onderzoek, onderwijs, overheden) actueel houden;
2. Opstellen en uitvoeren van heldere lobbystrategieën en lobbyboodschappen op de prioritaire Twentse dossiers. Behartigen van de Twentse belangen bij andere overheden (provincie, Rijk (via het politiek-bestuurlijke circuit), EU en grensoverschrijdend (vertegenwoordiging Düsseldorf));
3. Uitvoeren van de herijkte Internationale Agenda Twente en bijbehorend Activiteitenplan;
4. Zichtbaar maken van lobbysuccessen middels een jaarrapportage van de lobbyinzet en belangrijkste lobbyresultaten;
5. Informatievoorziening en rapportage: verspreiding lobbybericht Haagsche Post en Nieuwsbrief Twente Internationaal;
6. Verder structureren en organiseren van de lobby vanuit Twente;
7. Tweemaandelijks ambtelijke en bestuurlijke bijeenkomsten om lobbydossiers voor te bereiden en lobbyacties uit te zetten;
8. Volgen van en actief inspelen op de voor Twente prioritaire dossiers van het Rijk;
9. Voorbereiden, volgen en terugkoppelen van debatten (terugmelding debatten, Kamerstukken doorsturen, Kamervragen en brieven aan Kamerleden opstellen en versturen, bestuurders in contact brengen met Kamerleden, etc.);
10. Onderhouden van contacten met Kamerleden en stakeholders in Den Haag en stakeholders in Brussel (Europese Commissie, Europarlementariërs, PV, HNP-collega's);
11. Organiseren/faciliteren van diverse werkbezoeken en evenementen aan/in Twente en profileren Twente bij evenementen in Den Haag en Brussel;

12. Intensiveren van de ambtelijke en bestuurlijke contacten met partners in Niedersachsen en Nordrhein Westfalen en actieve bijdrage aan de provinciale Duitslandstrategie
13. Sluiten en onderhouden van strategische partnerschappen aansluitend op de regionale beleidsdoelen.
14. Invullen schakelrol bij het verkennen van (Europese) subsidiekansen voor het realiseren van regionale opgaven; De samenwerking tussen de subsidieadviseurs van Twentse gemeenten kan worden benut om Twentse projecten en doelen beter te matchen met (Europese) subsidies.
15. Faciliteren en ondersteunen van bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek in hun (inter)nationale activiteiten.
16. Afstemmen Haagse lobbyactiviteiten met de Twentse lobby in Brussel

Indicatoren		Huidig niveau (2016)	Ambitie niveau (2017)
1.	Jaarrapportage met lobbyactiviteiten en resultaten	1	1
2.	Strategische dynamische agenda met lobbyprioriteiten	1	1
3.	Tweemaandelijks ambtelijke en bestuurlijke bijeenkomsten belangenbehartiging	5	5
4.	Maandelijks lobbybericht Haagsche Post	10	10
5.	Twee keer per jaar nieuwsbrief Twente internationaal	2	2

5.7 Programma Recreatieve Voorzieningen

**Verantwoordelijkheid van
Programmamanager**

**Dagelijks bestuur
ing. J. Kloots**

5.8 Inleiding

Regio Twente exploiteert de recreatieparken Hulsbeek, Rutbeek en Lageveld (het arboretum Poortbulten wordt in 2016 overgedragen aan Natuurmonumenten Overijssel). Daarnaast onderhoudt Regio Twente de recreatieve Twentse fietspaden, alsmede de diverse routesystemen voor fietsen, wandelen, mountainbiken en paardrijden. Deze voorzieningen zijn gericht op zowel de inwoner van Twente als op de toerist. Met name het netwerk van de fietspaden en de kwalitatief hoog aangeschreven routesystemen in Twente vormen voor de toerist een belangrijk criterium om Twente te kiezen voor een (korte) vakantiebestemming.

Belangrijke ontwikkelingen waarmee Recreatieve Voorzieningen te maken heeft zijn:

- Forse bezuinigingsdruk bij de lagere overheden;
- Beperkte financieringsmogelijkheden voor de pachters/ondernemers op de diverse parken;
- Toenemende bekendheid van Twente (van belang i.v.m. instandhouding en doorontwikkeling van fietspaden en routes).

5.9 Speerpunten

Speerpunten voor de komende jaren zijn:

- De uitvoering van het project Kwaliteitsimpuls fiets- en wandelroutes met als doelstelling een verbetering van de huidige fiets- en wandelroutes, zodat provincie Overijssel (en Twente) de ambitie van nummer één wandel en fietsprovincie haalt. De verbetering (met 75 % provinciale subsidie) zal worden gerealiseerd door uitvoering van een groot aantal projecten.
- Conform het huidige beleid en overeenkomstig het besluit in de Regioraad dd. 12 november 2014 (KplusV rapport) streven naar verdere verbetering van de exploitatie van de Recreatieve Voorzieningen. Dit uit te voeren door het huidige stringente bezuinigingsbeleid te handhaven en daarnaast te zorgen voor extra inkomsten uit pacht, evenementen en parkeren.

Recreatieparken

Naast het streven naar meer bezoek aan de parken ligt de focus op een verdere verlaging van de uitgaven en een toename van de inkomsten (verbetering rendement). Hierbij worden alle mogelijkheden onderzocht en benut om er voor te zorgen dat het stopzetten van de provinciale exploitatiesubsidie (met een afkoopsom om het hierdoor ontstane exploitatietekort af te dekken) niet leidt tot verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan de recreatieve infrastructuur.

De verhoging van de inkomsten geschiedt door meer evenementen op de parken te (laten) organiseren en door vestiging van nieuwe bedrijven. In het oog springende werkzaamheden/ projecten voor 2017 zijn:

- Ontwikkeling van het bungalowterrein op het Rutbeek (planologische procedure);
- binnenhalen van nieuwe pachters op het Hulsbeek en het Rutbeek en de doorontwikkeling van diverse bedrijven op deze parken;
- uitvoering van projecten op de parken om deze aantrekkelijk te houden voor publiek;
- daarnaast doorontwikkeling van de horecavoorziening op het Lageveld en de uitwerking van een plan voor het uitbreiden van de waterplas van het Lageveld om de waterkwaliteit te verbeteren en meer mogelijkheden te creëren voor nieuwe pachter(s); tevens binnenhalen extra evenementen op basis van een te wijzigen bestemmingsplan.

Routenetwerken

Bij het beheer van de fietspaden en de routes wordt de samenwerking met gemeenten waar handig/mogelijk/wenselijk geïntensiveerd. Kansen op het vlak van inzet van personen 'met afstand tot de arbeidsmarkt' uit de diverse gemeenten worden zoveel als mogelijk benut. Daarnaast wordt op basis van een bijdrage van de provincie Overijssel (e.e.a. binnen de kaders van het MITO beleid) samen met de Twentse gemeenten en andere partners gewerkt aan een kwaliteitsimpuls voor het fiets- en wandelnetwerk. Tenslotte een verdere verfijning/uitbreiding van het mountainbikenetwerk en het paardrijnetwerk.

5.10 Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
KplusV: onderzoek inzake de toekomst van de recreatieparken Hulsbeek, Rutbeek en Lageveld. Parken worden door Regio Twente geëxploiteerd (d.w.z. geen overdracht naar de markt) met daarbij een scherpe financiële taakstelling.	Algemeen bestuur	12 november 2014
Adviezen visitatiecommissie Regioraad	Algemeen bestuur	3 juli 2013
Rendementsverbetering recreatieparken Regio Twente	Dagelijks bestuur	december 2011

Nb. De hierboven genoemde vastgestelde beleidsnota's kunt u nalezen op Extranet onder de banner Algemene Documenten, vastgestelde beleidsnota's.

5.11 Werkzaamheden

Recreatieve voorzieningen
Wat willen we bereiken?
1. Stimuleren van het gebruik van de recreatieparken en toeristische routenetwerken, te weten het wandel-, fiets- en paardrijnetwerk en de MTB-routes 2. Het verbeteren van het financiële rendement van de recreatieparken van 18% in 2009 naar 40% in 2018 (38% voor 2017).
Wat doen we ervoor?
1. Doorontwikkelen van het fiets- en wandelroutenetwerk op basis van het provinciale programma Kwaliteitsimpuls routenetwerken en de daarmee samenhangende provinciale bijdrage. 2. Het uitwerken en uitvoeren van diverse (onderhouds)projecten op de parken; 3. Het binnenhalen van meer evenementen, pachters en het zoveel mogelijk uitbreiding van bestaande bedrijven bewerkstelligen. De werkzaamheden zijn er op gericht om deze projecten binnen 4 jaar af te ronden. Of dit lukt hangt af van de bereidheid van particulieren om te investeren en de voor de genoemde projecten te voeren planologische- en vergunningsprocedures.

Indicatoren	E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1. Financiële rendementsontwikkeling parken c.a.	P	Jaarrekening	18% (2009)	34%	38%
2. Mate van uitvoering MTB netwerk.	P	Jaarrekening	0 (2009)	3 routes Gerealiseerd	14 routes Gerealiseerd

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

5.12 Overzicht van lasten en baten

Sociaal Economisch sterk Twente	2017	2016*	Vershil
Totaal Baten	€ 1.200.484	€ 4.505.121	- € 3.304.637
Totaal Lasten	€ 3.243.413	€ 6.362.968	- € 3.119.555
Saldo	€ 2.042.930	€ 1.857.847	€ 185.082

Betreft de som van baten en lasten op product / projectniveau.

* na vaststelling door regioraad en incl. de gemeentelijke bijdrage van het voormalig programma 'Bereikbaar Twente'.

Recreatieve Voorzieningen	2017	2016*	Vershil
Totaal Baten	€ 836.086	€ 1.123.289	- € 287.203
Totaal Lasten	€ 2.492.786	€ 2.725.480	- € 232.694
Saldo	€ 1.656.700	€ 1.602.191	€ 54.509

Betreft de som van baten en lasten op product / projectniveau.

* na vaststelling door regioraad

5.13 Overzicht van lasten en baten per (deel)programma

Leefomgeving	Baten	Lasten	Saldo
Sociaal economisch sterk Twente	€ 1.200.484	€ 3.243.413	€ 2.042.930
Recreatieve Voorzieningen	€ 836.086	€ 2.492.786	€ 1.656.700
AvT/ IPT	€ 7.958.008	€ 7.958.008	€ 0
Totaal	€ 9.994.578	€ 13.694.207	€ 3.699.630

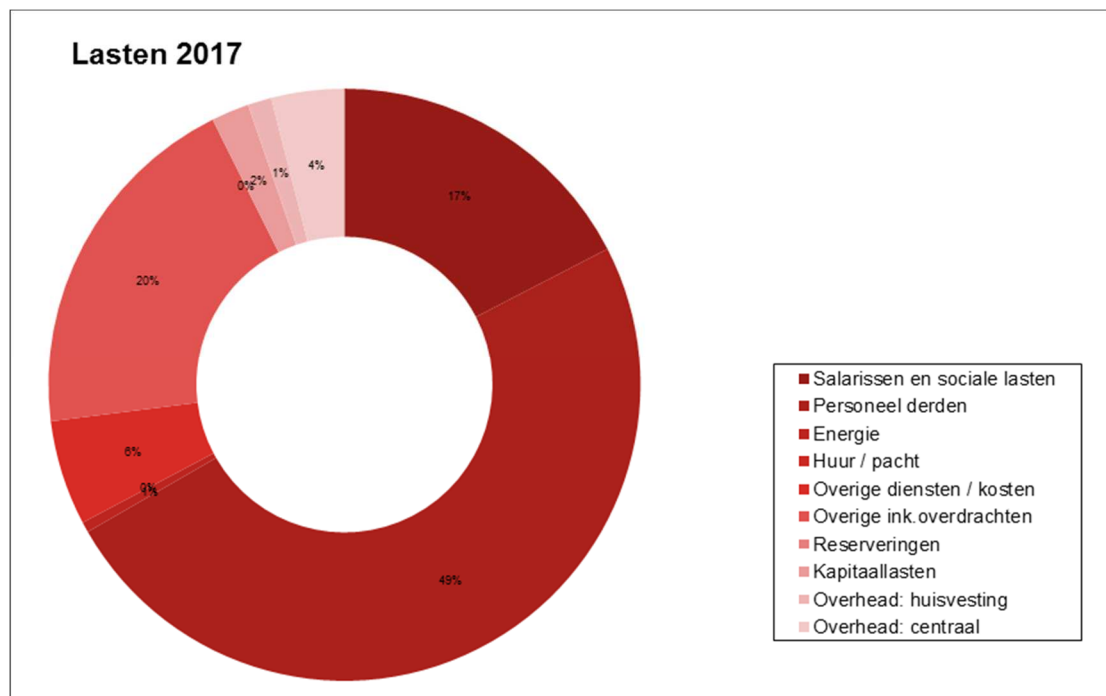
Betreft de som van baten en lasten op product / projectniveau.

5.14 Overzicht van lasten en baten per kostensoort

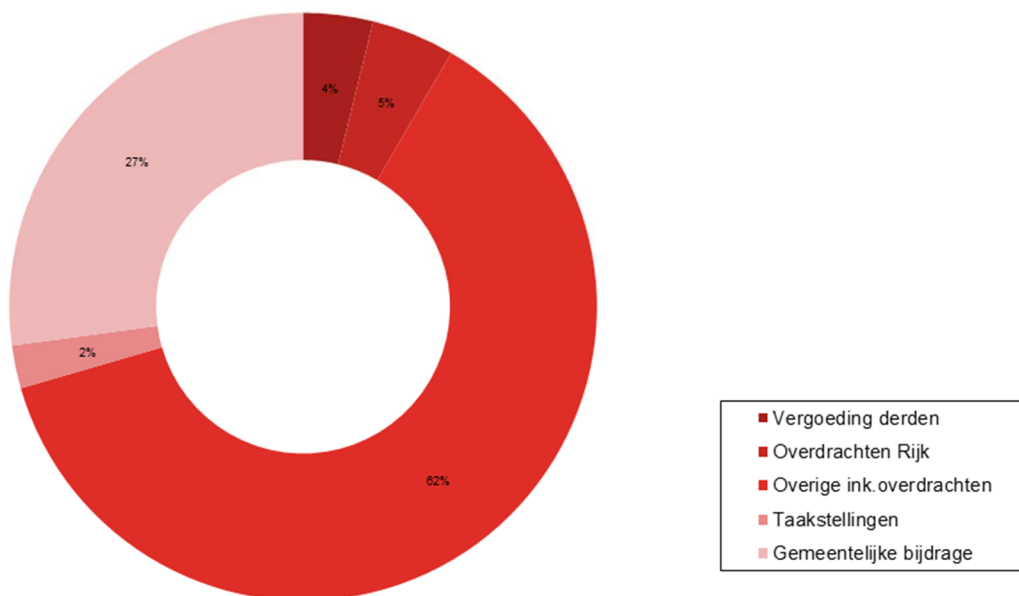
Lasten	
Salarissen en sociale lasten	€ 2.374.605
Personeel derden	€ 6.721.463
Rente / Afschrijving	€ -
Energie	€ 77.310
Huur / pacht	€ -
Overige diensten / kosten	€ 781.075
Overige ink.overdrachten	€ 2.680.551
Reserveringen	€ -
Kapitaallasten	€ 281.110
Overhead: huisvesting	€ 176.925
Overhead: centraal	€ 543.559
	€ 13.636.598

Baten	
Vergoeding derden	€ 522.920
Diverse opbrengsten	€ -
Overdrachten Rijk	€ 625.000
Overige ink.overdrachten	€ 8.467.188
Reserveringen	€ -
Taakstellingen	€ 321.859
	€ 9.936.967

Gemeentelijke bijdrage	€ 3.699.631
-------------------------------	--------------------

Baten 2017

6. Bedrijfsvoering

Domein Verantwoordelijkheid van Domein directeur	Bedrijfsvoering Dagelijks bestuur ir. J. Regtuijt
--	---

6.1 Inleiding

Domein Bedrijfsvoering richt zich op het effectief en efficiënt leveren van dienstverlening aan interne en externe klanten, zoals GGD, OZJT, VRT en gemeenten. Ook zijn de salarisadministratie en Platform Twentse Kracht bij domein Bedrijfsvoering ondergebracht. Daarbij streven we ernaar vanuit de klantvraag onze processen samenhangend in te richten en heldere afspraken over verwachtingen te maken. Ons kostprijsmodel helpt ons onze dienstverlening op een transparante wijze toe te rekenen en levert input aan de ontwikkeling van Twentebedrijf.

Eind 2015 vond besluitvorming over heroriëntatie Twentse samenwerking plaats. Naar verwachting worden de eerste mogelijke concrete gevolgen voor domein Bedrijfsvoering hiervan in de loop van 2016 bekend. Daarna zijn concrete vertaalslagen naar de programmabegroting te maken.

6.2 Trends en ontwikkelingen

Naast bovengenoemde ontwikkeling (Twentebedrijf) zien we zowel vanuit onze eigen organisatie als vanuit onze samenwerkingspartners steeds meer behoefte aan een modern, flexibel kantoorconcept en verdergaande digitalisering van werk(processen). Hieraan levert domein Bedrijfsvoering een belangrijke bijdrage.

6.3 Speerpunten

De focus ligt de komende periode op de thema's digitaal, gastvrij en verbonden. Dit dient bij te dragen aan een goede, efficiënte ondersteuning van onze klanten om het eigenlijke werk (primaire processen) mogelijk te maken.

6.4 Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Gemeenschappelijke Regeling Regio Twente	Raden, colleges van B&W en burgemeesters Twentse gemeenten	Oorspronkelijk in 1994. Laatstelijk gewijzigd per 1 januari 2016
Programmabegroting	Algemeen bestuur	Jaarlijks voor 15 april
Financiële- en controleverordening (art. 212 en 213)	Algemeen bestuur	30 september 2015
Organisatieverordening (waarin opgenomen financieel statuut)	Algemeen bestuur	29 juni 2009
Treasurystatuut Regio Twente	Algemeen bestuur	11 november 2015
Controleprotocol Regio Twente (art. 213)	Algemeen bestuur	30 september 2015
Risicomanagement en weerstandsvermogen	Algemeen bestuur	12 februari 2014
Procesvoorstel onderzoek naar doelmatigheid c.q. mogelijke bezuinigingen en heroriëntatie samenwerking	Algemeen bestuur	10 oktober 2012
Intern controleplan Regio Twente (evaluatie wanneer benodigd)	Dagelijks Bestuur	20 oktober 2014

6.5 Werkzaamheden**Domein Bedrijfsvoering****Wat willen we bereiken?**

- Helderheid over samenwerking op gebied van bedrijfsvoering.
- Goede ondersteuning van onze klanten.
- Verdere verbetering van onze processen en dienstverlening.
- Meer succes in Twentse arbeidsmarkt.

Wat doen we ervoor?

- Actief deelnemen aan diverse platforms, zoals procesteams en werkateliers Twentebedrijf en Regio Twente en SSNT werkgroepen/overleggen. Waar mogelijk concrete stappen zetten richting Twentebedrijf (overdracht van taken).
- Doorontwikkelen Salarisadministratie, uitbreiden samenwerking naar andere deelnemer(s).
- Evalueren en verder ontwikkelen van dienstverleningsconcept, onderliggend kostprijsmodel Bedrijfsvoering en voortgangs-/managementrapportages.
- Standaardiseren en digitaliseren diverse processen.
- Via Platform Twentse Kracht bijdragen aan beter functionerende Twentse arbeidsmarkt, tijdig (rond september 2016) evalueren en besluit door Twentse secretarissen over vervolg.

Indicatoren		E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1.	Kostprijsmodel/DVO's	P	In- en extern	2014	Afronden implementatie	Evalueren en verder ontwikkelen
2.	Verbeteren processen (lean/digitaliseren)	P	Intern	2014	2 processen verbeterd	5 (deel) processen

6.6 Overzicht van lasten en baten

Bedrijfsvoering (incl. bestuur en directie)	2017	2016*	Verschil
Totaal Baten	€ 99.343	€ 979.028	- € 879.865
Totaal Lasten	€ 2.267.460	€ 2.891.064	- € 623.604
Saldo	€ 2.168.117	€ 1.912.035	€ 256.261

Betreft de som van baten en lasten op product / projectniveau.

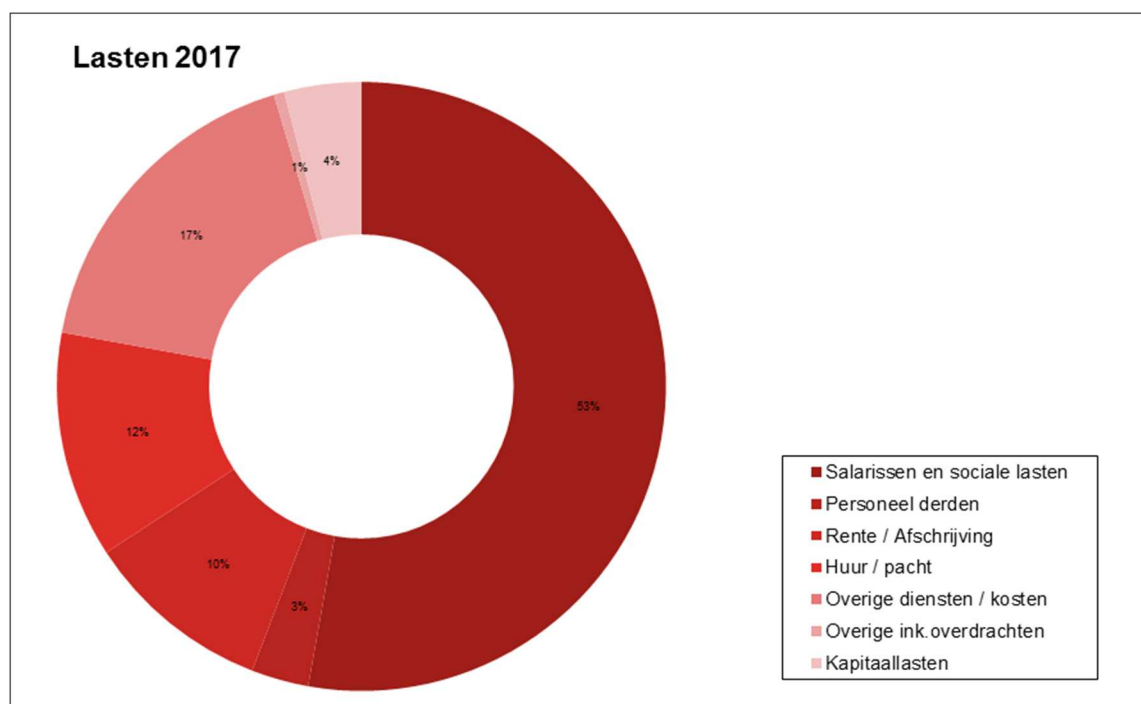
* na vaststelling door regioraad

6.7 Overzicht van lasten en baten per kostensoort

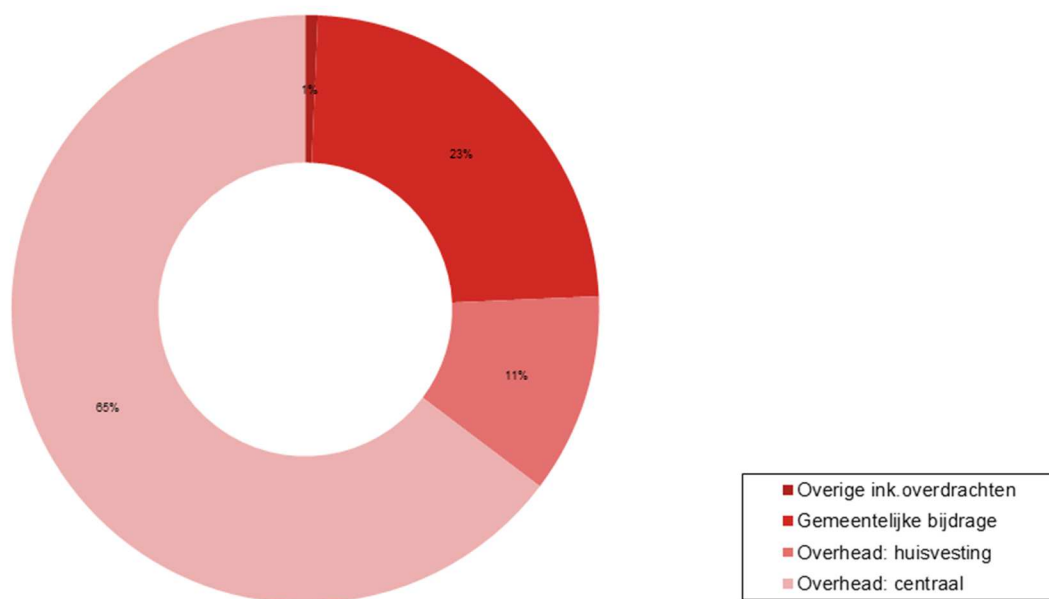
Lasten	
Salarissen en sociale lasten	€ 5.200.334
Personeel derden	€ 299.840
Rente / Afschrijving	€ 980.836
Energie	€ -
Huur / pacht	€ 1.188.157
Overige diensten / kosten	€ 1.723.175
Overige ink.overdrachten	€ 54.601
Kapitaallasten	€ 402.539
	€ 9.849.481

Baten	
Vergoeding derden	€ 624.250
Diverse opbrengsten	€ -
Overdrachten Rijk	€ -
Overige ink.overdrachten	€ 63.025
Reserveringen	€ 45.000
Taakstellingen	€ -
Overhead: huisvesting	€ 1.008.082
Overhead: centraal	€ 5.941.006
	€ 7.681.363

Gemeentelijke bijdrage	€ 2.168.117
-------------------------------	--------------------

Baten 2017

7. Overige onderdelen

7.1 Bestuur en directie

De vernieuwde Twentse samenwerking, die per 1 januari 2016 is ingegaan, kent enkele nieuwe elementen die in 2017 aan de orde zijn. Het gaat daarbij om het werkprogramma en de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling.

Vierjaarlijks wordt er halverwege de zittingsperiode van de gemeenteraad een werkprogramma met bestuursopdrachten per onderwerp vastgesteld door het algemeen bestuur. Input daarvoor wordt geleverd door de Twenteraad. Omdat de implementatie van de vernieuwde samenwerking alle aandacht in 2016 vereist wordt het eerste werkprogramma begin 2017 vastgesteld voor de periode 2017-2020. Voorts wordt de gemeenschappelijke regeling elke vier jaar uiterlijk een maand voorafgaande aan het eind van de zittingsperiode van de gemeenteraad geëvalueerd. Deze evaluatie geschiedt door het algemeen bestuur, gehoord de gemeenteraden. De volgende gemeenteraadsverkiezingen zijn op 21 maart 2018, hetgeen betekent dat de evaluatie voor 21 februari 2018 moet zijn afgerond. Wij zullen daarom het proces in oktober 2017 starten en hierbij ook de Twenteraad te betrekken. Wij stellen ons voor bij evaluatie in elk geval te betrekken de betrokkenheid van de gemeenteraden bij de samenwerking. De ervaringen die tot dan toe zijn opgedaan met de raadsbetrokkenheid zullen hierbij worden benut.

7.1.1 Overzicht van baten en lasten

De lasten en baten van Bestuur en directie zijn nog onderdeel van de lasten en baten van programma Bedrijfsvoering.

7.2 Organisatie voor de Zorg en de Jeugdhulp in Twente & Samen14

Domein	Leefomgeving
Programma	OZJT
Verantwoordelijkheid van Programmamanager	Bestuurscommissie OZJT E. Fokkink

7.2.1 Inleiding

De veertien Twentse gemeenten werken samen rond de decentralisaties Wmo en Jeugdzorg en hebben hiertoe een Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT) opgericht. Regio Twente faciliteert deze samenwerking. Via een wijziging van de regeling Regio Twente zijn de taken voor de regionale samenwerking vastgelegd waarbij rekening wordt gehouden met de wettelijke plicht tot regionale samenwerking. Ook is per 1 januari 2015 een bestuurscommissie OZJT operationeel. Op deze manier wordt gericht en efficiënter gewerkt aan de jeugdtaken en taken rond maatschappelijke ondersteuning.

OZJT is nauw verbonden met Samen14. Onder de titel Samen14 wordt door de 14 Twentse gemeenten intensief samengewerkt aan (door)ontwikkeling van maatschappelijke ondersteuning in Twente. Gezamenlijk wordt ingezet op preventie, maatwerk, vernieuwing en verkorting van de duur van zware (jeugd)zorg. Gemeenten zijn het eerste aanspreekpunt voor hun inwoners. Op vraag van de gemeenten wordt voor en door gemeenten beleid ontwikkeld, welk lokaal wordt vastgesteld.

Bij dat wat daaruit regionaal geregeld moet worden of handiger regionaal geregeld kan worden, ligt er veelal een initiërende, voorbereidende en of uitvoerende rol bij OZJT. De organisatie rond OZJT is per 2015 ingesteld en is doorontwikkeld in 2015 en 2016. In 2017 wordt OZJT geëvalueerd, hiervoor worden extra middelen gereserveerd. OZJT is een kleine organisatie en steunt grotendeels op de ambtelijke inzet vanuit de gemeenten in Samen14.

7.2.2 Trends en ontwikkelingen

OZJT volgt de koers die door de 14 gemeenten wordt uitgezet. De Bestuurscommissie OZJT vertaalt dit naar opdrachten voor OZJT. Dit bestuurlijk overleg zorgt tevens voor de doorgeleiding naar lokale besluitvorming waar nodig. Na de overname van taken, zijn 2015 en verder jaren van doorontwikkeling en transformatie, zowel binnen het domein als met aanpalende terreinen.

7.2.3 Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Visienota Transformatie jeugdzorg Twente en	14 gemeenten	2012/2013
Visie- en keuzenota Maatschappelijke ondersteuning in Twente		

7.2.4 Werkzaamheden**Organisatie voor de Zorg en de Jeugdhulp in Twente & Samen14****Wat willen we bereiken?**

De Twentse gemeenten werken nauw samen met het doel een optimaal werkende jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning in Twente te realiseren. Binnen OZJT pakken de gemeenten een aantal taken verplicht en vrijwillig samen op. Vanuit de Jeugdwet is het verplicht om de volgende taken regionaal uit te (laten) voeren:

- advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (nu Veilig Thuis Twente; VTT);
- jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- jeugdzorgplus;
- residentiële/specialistische jeugdzorg;
- crisisdienst.

In Twente pakken de gemeenten taken vrijwillig regionaal op. Dit komt voort uit de positieve samenwerkingsservaringen die de gemeenten in 2014 en daarvoor hebben opgedaan rondom alle voorbereidingen van de veranderingen in de zorg. Dit betreft:

- uitvoeren en/of uitbesteden van werving, matchen en uitvoeren pleegzorg;
- inhoudelijk faciliteren van een regionaal reflectiepunt;
- vormgeven van een advies- en consultatiefunctie;
- vormgeven van een backoffice voor taken die regionaal worden uitgevoerd of ingekocht en uitvoeren van ondersteunende werkzaamheden daarin.

In 2015 is bepaald dat alle (ook de niet verplichte bovenlokale) inkoop voor de nieuwe taken Wmo en Jeugdzorg alsmede het contractbeheer vooralsnog tot de taken van OZJT behoren.

Wat doen we ervoor?

In 2017 geven we in OZJT uitvoering aan de volgende zaken:

- Relatie- en subsidiebeheer VTT
- Regionaal contractbeheer en –management
- Monitoring en reflectie

Criteria voor samenwerken in Samen14 in 2017 zijn: met 14 gemeenten, in het sociale domein, met kansen op meerwaarde in termen van 4 k's en de bereidheid vanuit de 14 gemeenten om mensen en middelen beschikbaar te stellen. Hiervoor komen de volgende dossiers in 2017 in aanmerking:

- Toezicht: gezamenlijk uitvoering geven aan WMO toezicht
- Vervoer: gezamenlijke aanbesteding van vervoer waar gemeenten in het kader van de zorg verantwoordelijk
- Reflectiekamer: samen georganiseerd reflecteren op de decentralisaties
- Inkoop: voortzetten transformatie inkoop 2018 en verder
- Innovatiefonds en beheer: opzetten van een fonds om innovatie van WMO en Jeugdzorg mee te bevorderen
- Evaluatie en positionering OZJT: evaluatie van 3 jaar OZJT met aanbevelingen voor het vervolg.
- Transformatie: door gaan met faciliteren en creëren van randvoorwaarden voor de partijen in te sociale domein om

Vanwege de lange termijn tussen het opstellen van deze begroting en het feitelijke werk in 2017, zijn deze samenwerkingsdossiers hier heel kort benoemd. Hiermee houden we de mogelijkheid open om

gedurende het jaar bij te stellen. De actualiteit zou evenwel ook aanleiding kunnen geven tot een voorstel tot begrotingswijziging.

Indicatoren		E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1.	Evaluatie OZJT 2015-2017 afgerond		-		Start september 2016	Afgeronde evaluatie
2.	Project aanbesteding vervoer in het kader van zorg		-		In ontwikkeling	Afgerond op 1 juli 2017
3.	Vormgeven monitoring en reflectie in samenwerking met de 14 gemeenten en Kennispunt				Regionale monitor voor jeugd, ieder kwartaal	Regionale monitor voor jeugd en WMO, ieder kwartaal
4.	Inkoop: evaluatie huidige contracten, inzicht transformatieopgave en effect inkoop, besluitvorming, aanbesteding en voorbereiding nieuwe contracten				Besluitvorming vanaf oktober 2015, laatste besluitvorming maart 2016. Aanbesteding start april, implementatie oktober.	Continue proces reflectie, input voor inkoop. Aanbesteding uiterlijk april, implementatie oktober.
5.	Contractmanagement: evaluatiegesprekken				Per aanbieder tenminste één gesprek per jaar.	Per aanbieder tenminste één gesprek per jaar.
6.	Verantwoording Veilig Thuis Twente		-	2015	Werkplan, kwartaalrapportages, subsidieaanvraag	kwartaalrapportages, subsidieaanvraag

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

7.2.5 Overzicht van lasten en baten

Organisatie voor de Zorg en de Jeugdhulp in Twente & Samen14	2017	2016	Vershil
Totaal Baten	€ 0	€ 4.456.384	- € 4.456.384
Totaal Lasten	€ 4.501.164	€ 4.456.384	€ 44.780
Saldo	€ 4.501.164	€ 0	€ 4.501.164

Betreft de som van baten en lasten op product / projectniveau.

OZJT en Samen14 zijn nog volop in ontwikkeling. 2017 is een evaluatiejaar, waarna keuzes gemaakt moeten worden voor het vervolg. De baten en lasten voor 2017 zijn geraamd conform het niveau van de geïndexeerde projectbegroting 2016 en bevatten de begroting voor OZJT, maar ook de projectmatige samenwerking Samen14.

Veilig Thuis Twente wordt via OZJT gesubsidieerd. Deze middelen zijn volledig opgenomen in deze programmabegroting. In 2016 zal nog een begrotingswijziging worden doorgevoerd waarin een splitsing van de subsidies aan VTT wordt doorgevoerd. De opzet is dat daarmee de bijdrage voor OZJT wordt opgenomen in de algemene bijdrage.

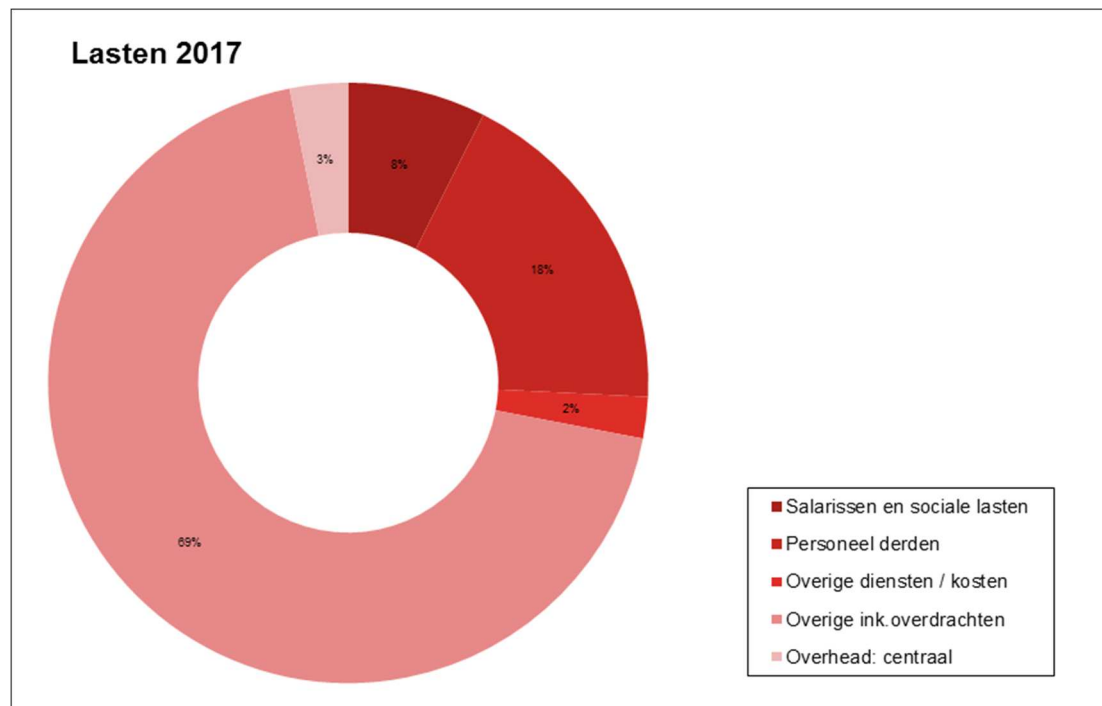
7.3 Overzicht van lasten en baten per kostensoort

Lasten	
Salarissen en sociale lasten	€ 334.889
Personeel derden	€ 825.561
Rente / Afschrijving	€ -
Energie	€ -
Huur / pacht	€ -
Overige diensten / kosten	€ 100.200
Overige ink.overdrachten	€ 3.099.571
Kapitaallasten	€ -
Overhead: huisvesting	
Overhead: centraal	€ 140.943
	€ 4.501.164

Baten	
Vergoeding derden	€ -
Diverse opbrengsten	€ -
Overdrachten Rijk	€ -
Overige ink.overdrachten	€ -
Reserveringen	€ -
Taakstellingen	€ -
	€ -

Gemeentelijke bijdrage	€ 4.501.164
-------------------------------	--------------------

Incl. de lasten en baten van de afdelingen en hulpkostenplaatsen.

8. Coalition of the Willing

Binnen de regio Twente wordt in verschillende allianties van gemeenten, waterschap en de Regio Twente-organisatie op verschillende ondersteunende werkprocessen samengewerkt. In dit hoofdstuk worden een aantal samenwerkingsverbanden die opgenomen zijn in de begroting van Regio Twente beschreven.

8.1 Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente

Domein	Leefomgeving
Verantwoordelijkheid van	Bestuurscommissie Netwerkstad Twente
Programmamanagers	W.B. Vochteloo

8.1.1 Inleiding

Netwerkstad Twente is een vrijwillige samenwerking van de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo en Oldenzaal. De specifieke stedelijke uitdagingen, het feit dat de steden de motor zijn van de economische ontwikkeling en de plek waar het grootste deel van de culturele voorzieningen geconcentreerd zijn, maakt dat soms een specifieke aanpak voor de steden gewenst is. De Ontwikkelagenda is het belangrijkste samenwerkingsdossier van de Netwerksteden en de provincie Overijssel. Hierin worden de mogelijke toekomstbeelden voor Netwerkstad Twente en de bijbehorende kansen en bedreigingen verkend tot 2040. Daarbij is een werkprogramma voor de komende jaren vastgesteld, met investeringsprojecten (ca. 90 miljoen euro samen met maatschappelijke partners) en samenwerkingsafspraken. De samenwerking in de Ontwikkelagenda is financieel en organisatorisch geborgd in een bestuursovereenkomst tussen de 5 Netwerksteden en de provincie Overijssel.

8.1.2 Trends en ontwikkelingen

De samenwerking Netwerkstad vindt plaats in de context van een aantal belangrijke ontwikkelingen:

- de gevolgen van de economische ontwikkelingen voor de regio en stedelijk gebied;
- de heroriëntatie op de regionale samenwerking binnen Twente;
- de voortgaande concentratie van ontwikkelingen in de steden.

8.1.3 Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Ontwikkelagenda deel 1: Ontwikkelingsperspectief 2040	Gemeenteraden NT, Provinciale staten	2013
Ontwikkelagenda deel 2: Werkprogramma	Gemeenteraden NT, Provinciale staten	2013
Economische Motor Twente	Colleges van B en W	2012
Kantorenvisie Netwerkstad	Gemeenteraden NT	2011
Herijking Bedrijventerreinenbeleid Netwerkstad	Gemeenteraden NT	2014
Internationale Agenda van Twente	BC Netwerkstad/DB RT	2008
Nota grondbeleid NT	Colleges van B en W	2005
Regionale Woonvisie Twente 2015-2025	Colleges van B en W	2014
Regionale Woonprogrammering Twente	Colleges van B en W	2016

8.1.4 Werkzaamheden

1. Programmaondersteuning

Wat willen we bereiken?

1. Optimaal faciliteren uitvoering van het programma ontwikkelagenda en bijbehorende deelprogramma's door het organiseren van daarvoor benodigde bestuurlijke en ambtelijke overleggen.
2. Daarnaast faciliteren en ondersteunen we samenwerkingsinitiatieven als deze voordelen kunnen opleveren voor het stedelijk gebied van Twente en daarmee voor Twente als geheel.

Wat doen we ervoor?

- Faciliteren programma Ontwikkelagenda:
 - Het organiseren, inhoudelijk voorbereiden en faciliteren van de benodigde ambtelijke en bestuurlijke overleggen ten behoeve van de uitvoering van de (deel)programma(s) van de ontwikkelagenda.
 - Het administratief en procesmatig voorbereiden van de besluiten die genomen worden over de gezamenlijke investeringsagenda.
- Coördinatie van de gehele samenwerkingsagenda vindt plaats door de programmaondersteuning van Netwerkstad. Het team faciliteert de bestuurlijke en ambtelijke overleggen, neemt deel in projecten, bewaakt uitvoering van besluiten, coördineert processen, beheert het budget en zorgt voor afstemming met externe partners.
-

Indicatoren		E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1.	Aantal bestuurlijke overleggen ontwikkelagenda	P	extranet	n.v.t.	6	6
2.	Aantal directeurs overleggen ontwikkelagenda	P	extranet	n.v.t.	11	11

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

2. Basiskwaliteit als fundament**Wat willen we bereiken?**

Strategisch programmeren: mogelijk maken van woon- en werklocaties op die plekken waar dat voor het stedelijk gebied als geheel het meest rendement heeft. We hanteren de Ladder voor duurzame verstedelijking. Gebieden die vanuit ruimtelijk perspectief moeten worden afgerond, ronden we af. We geven prioriteit aan ontwikkeling in de binnensteden. Intensieve afstemming van grondzaken tussen de gemeenten is een voorwaarde om gezamenlijk te kunnen programmeren.

Wat doen we ervoor?

- Strategisch programmeren:
 - Afstemming programma woningbouw.
 - Afstemming programma bedrijventerreinen en kantoren,
 - Afstemming werkwijze grondzaken om programmering te kunnen ondersteunen.

Indicatoren		E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1.	Afstemming programma woningbouw	P	Regionale Woonprogrammering Twente	2015	Geen afstemming	Regelmatige afstemming
2.	Gezamenlijke vermogenspositie	P	Presentatie grondzaken	...	1	1
3.	Afstemming programma werklocaties	P	Regionale Programmering Werklocaties	2015	geen afstemming	Regelmatige afstemming

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

3. Versterken economisch klimaat**Wat willen we bereiken?**

Werkgelegenheid na streven, inzetten op transformatie van industriële regio naar innovatieve kennisregio met daarbij passende moderne maakindustrie met als speerpunten HTSM, AAM, Logistiek en Recreatie en Toerisme.

Wat doen we ervoor?

We investeren via de gezamenlijke investeringsagenda bij de Ontwikkelagenda in High tech systems park (Thales Campus), ondertunneling spoorse doorsnijding Borne, Ontsluiting Laad en Loskade XL Businesspark Twente, Versterking stationsgebied Oldenzaal, Noordelijke Spoorzone Enschede en Stationsgebied Almelo. We onderschrijven het belang van WTC en Expat centre.

Indicatoren	E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1. Projecten in uitvoering en afronding	P	Monitor ontwikkelagenda	n.v.t.	Projecten gestart voorjaar 2015	Uitvoering en afronding

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

4. Verbeteren stedelijke kwaliteit

Wat willen we bereiken?

1. Complementaire binnensteden: ontwikkelingen en investeringen in de 5 binnensteden op basis van een complementair profiel van de 5 binnensteden, die bij voorkeur het profiel benadrukken of versterken met als resultaat elkaar aanvullende binnensteden.
2. Duurzame woon- en leefmilieus: het bieden van een aantrekkelijk woonklimaat met duurzame woningen en woonmilieus.

Wat doen we ervoor?

1. Complementaire binnensteden:
 - Uitvoeren van de Pilot Spontane Binnensteden (indien budget niet uitgeput is)
 - Het afronden van de investeringsprojecten zoals afgesproken in de gezamenlijke investeringsagenda van de Ontwikkelagenda
 - Gezamenlijke beleidsontwikkeling voor binnensteden, onder andere digitale bereikbaarheid, herbestemming van locaties in de binnenstad, gevelverbetering en bevordering van duurzaamheid en kwaliteit van de bestaande voorraad, functiemenging en flexibilisering van bestemmingsplannen. Hierbij zorgen we voor:
 - o ruimte voor markt- en burgerinitiatieven als uitvoering van de 'Spontane stad'-gedachte, ten behoeve van het behoud van levendige binnensteden;
 - o samenwerking tussen binnenstadsondernemers, en betrokken partijen
 - o ondersteunen organisatie van zgn. 'stadscafé's';
 - o onderzoek naar innovatieve samenwerking van overheid met binnenstad.
2. Duurzame woon- en leefmilieu's :
 - Uitwerken en ondersteunen van duurzaamheidprojecten, in afstemming met de Twentse duurzaamheidsagenda.

Indicatoren	E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1. Uitvoering en afronding projecten	P	Monitor Ontwikkelagenda	n.v.t.	Projecten gestart voorjaar 2015	Uitvoering en afronding
2. Afronden Pilot Spontane Binnenstad	E	Evaluatie Spontane Binnensteden	Start 2014 subsidie-budget à 2,6 mln euro	22 beschikkingen 1,2 mln euro toegekend	resterende bedrag toegekend (indien totale budget in 2016 nog niet uitgeput is)
3. Projecten gestart	E	Projectenlijst			4

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

5. Binden van talent

Wat willen we bereiken?

1. Verwacht wordt dat in de toekomst het thema Human Capital in de vorm van het aantrekken en vasthouden van talent, ook uit het buitenland, een steeds belangrijker rol gaat spelen bij de verdere ontwikkeling van de economie. We willen bereiken dat Twente voor deze mensen een aantrekkelijke plek wordt om te werken en te wonen. Dit door onderwijs en arbeidsmarkt op alle niveaus beter af te stemmen.
2. Culturele voorzieningen: culturele voorzieningen dragen bij aan het binden van talent, talentontwikkeling en leefbaarheid van de stad. Het doel is om uitstekende culturele voorzieningen en evenementen binnen de Netwerkstadsteden te creëren en bovenlokaal meer ervaren te worden als aanbod voor heel Twente.

Wat doen we ervoor?

1. Human Capital: Bijdragen aan de regionale Human Capital Agenda. Investeren via de gezamenlijke investeringsagenda bij de Ontwikkelagenda in de investeringsprojecten: doorontwikkeling Internationale school Twente en Expatcenter Twente
2. Culturele voorzieningen: Samenwerking musea en erfgoed, podiumaanbod en evenementen, verlaging kosten cultureel vastgoed, we investeren via de gezamenlijke investeringsagenda bij de Ontwikkelagenda in het investeringsproject: Nederlandse reisopera in de Performance Factory Enschede.

Indicatoren		E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1.	Projecten in uitvoering en afronding	P	Monitor Ontwikkelagenda	n.v.t.	Start voorjaar 2015	Uitvoering en afronding
2.	Projecten in uitvoering en afronding gestart	P	Monitor Ontwikkelagenda	n.v.t.	Start voorjaar 2015	Uitvoering en afronding

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

6. Excellente overheid**Wat willen we bereiken?**

Het vergroten van de economische ontwikkelkracht door intensieve samenwerking tussen gemeenten en provincie op economisch gebied, te beginnen met intensivering samenwerking van de betrokken ambtenaren voor Economische Zaken.

Wat doen we ervoor?

Intensivering samenwerking economie: Verder intensiveren samenwerking op economisch gebied in regionaal verband en met de provincie, met de ontwikkelagenda (waarin verwerkt de economische motor) als vertrekpunt en aansluiten zoeken bij de digitale stedenagenda.

Indicatoren		E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1.	Portefeuillehouders met mandaat	P		n.v.t.	n.v.t.	1

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

8.1.5 Overzicht van lasten en baten

Netwerkstad	2017	2016	Vershil
Totaal Baten	€ 0	€ 30.000	- € 30.000
Totaal Lasten	€ 303.902	€ 655.051	- € 351.149
Saldo	€ 303.902	€ 625.051	- € 321.149

Betreft de som van baten en lasten op product / projectniveau.
De cijfers van 2015 zijn hier van de begroting 2015 na wijziging.

8.2 Kennispunt Twente

Domein	Leefomgeving
Programma	Kennispunt Twente
Verantwoordelijkheid van	Bestuurdersoverleg Kennispunt Twente
Programmamanager	drs. I. Bakker

8.2.1 Inleiding

Kennispunt Twente is gefundeerd in Netwerkstad Twente. De komende jaren wil Kennispunt Twente doorgroeien tot een onderzoeksbureau voor alle Twentse gemeenten en voor aan de gemeenten gelieerde organisaties. Kennispunt Twente richt zich op alle domeinen die voor gemeenten en de regio Twente van belang zijn. Kennispunt Twente kent een werkprogramma waarin inspanningen voor het algemeen belang van de deelnemende gemeenten (*een coalition of the willing*) en Twente zijn opgenomen. Kennispunt Twente wordt aangestuurd door een bestuurlijk programmeringsoverleg en een ambtelijke regiegroep. Regio Twente is de gastheer van Kennispunt Twente. Kennispunt heeft echter een onafhankelijke positie om kritisch en onafhankelijk onderzoek en advies te kunnen garanderen.

Missie Kennispunt Twente: Kennispunt Twente stelt zich ten doel de kennispositie van de Twentse gemeenten en van de regio Twente te versterken. Dit doel bereikt Kennispunt Twente door hoogwaardige sturingsinformatie te leveren, die aansluit bij actuele besluitvorming voorzien is van duiding en handelingsperspectief biedt. Kennispunt Twente is het eerste aanspreekpunt en een betrouwbare partner voor onderzoek en advies in alle stadia van beleidsontwikkeling en – uitvoering. Kennispunt Twente onderhoudt nauwe contacten met Twentse gemeentelijke organisaties en met de regio op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau en participeert in vaste samenwerkingsverbanden en gelegenheidscoalities. Zomer 2016 vindt een evaluatie plaats op basis waarvan wordt bepaald of en op welke wijze Kennispunt Twente na 2016 vorm krijgt.

8.2.2 Trends en ontwikkelingen

De ontwikkeling van Kennispunt Twente vindt plaats in een turbulente maatschappelijke context. Gemeenten moeten bezuinigen, maar krijgen ook meer verantwoordelijkheden. De samenleving wordt diverser en complexer. Burgers dienen meer en meer op hun eigen kracht te worden aangesproken. Gemeenten werken op verschillende terreinen al samen, een trend die doorzet met samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering en economische zaken. De gemeenten oriënteren zich in hun bestuurlijke opgaven steeds meer regionaal. Er zijn veel overlappende vragen en thema's voor gemeenten en regio. Dit biedt voor Kennispunt kansen in het gericht opschalen en regionaliseren van vraagstukken en problemen. Kennispunt Twente wil komen tot een regionaal integrerend aanbod: samenhang waar mogelijk, specialisatie waar nodig.

8.2.3 Speerpunten

Twentebreed werken

Dienstverlening in de vorm van onderzoek en statistiek voor de overige 14 gemeenten van Twente krijgt steeds verder vorm. De kleinere Twentse gemeenten kunnen meeprofiten van de brede basisstatistiekfunctie van Kennispunt Twente en ook meegaan in opgeschaalde regionale onderzoeken.

Verbinden en signaleren

Kennispunt Twente wil de gemeenten ook pro-actief met advies kunnen bijstaan. Het kan hierbij gaan om trends en ontwikkelingen die landelijk spelen en ook van belang zijn voor Twente en om verdieping op eigen onderzoek en statistiek.

Opschaling van vraagstukken en synergie creëren

Er zijn veel overlappende vragen en thema's voor gemeenten en de regio. Voor onderbouwd en vernieuwend beleid is er behoefte aan een samenhangend aanbod van kennis- opschaling van vraagstukken naar een inter- en bovengemeentelijk niveau. Voor eenduidige beleidsontwikkeling is hierbij verdere uniformering en standaardisatie van werkprocessen en (regionale) harmonisatie van definities en operationalisaties op kerngebieden van belang, evenals verdergaande bundeling in dataverzameling, -verwerking en ontsluiting.

Vernieuwing in methoden

De overheid gaat steeds meer informatiegestuurd werken. Dit vergt andere competenties en nieuwe technieken als *datascience*. Kennispunt Twente wil een goed adviseur en ondersteuner zijn voor de gemeenten hierbij.

8.2.4 Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Bestuursovereenkomst Kennispunt Twente	Colleges van gemeenten Almelo, Enschede, Hengelo en Dagelijks Bestuur	DB 7 oktober 2013

8.2.5 Werkzaamheden

Kennispunt Twente**Wat willen we bereiken?**

Kennispunt Twente wil Twente breed kwalitatief hoogwaardig onderzoek en statistiek bieden voorzien van duiding om de kennispositie van de gemeenten en de regio te versterken

Wat doen we ervoor?

Bij Kennispunt Twente werken onderzoekers en dataspecialisten. Zij genereren kennis door eigen onderzoek en dataverzameling en door hun kennis te verbinden aan die van strategische partners als UT, Saxion en provincie. We maken gebruik van innovatieve en beproefde onderzoeksmethoden en zoekt synergie tussen kwantitatief en kwalitatief onderzoek, tussen data en duiding. De kern van de activiteiten bestaat uit statistische beschrijvingen en prognoses, monitoronderzoek en toegepast beleidsonderzoek. De burgerpanels die door Kennispunt Twente worden beheerd, zijn een belangrijke pijler onder het werk. De panels worden zo mogelijk uitgebreid naar andere gemeenten. Daarnaast biedt de Twentse Databank een stevige basis om de implicaties van lokaal en regionaal beleid te kunnen onderzoeken. Kennispunt Twente legt deze databank aan en onderhoudt deze. De databank wordt in 2017 verder uitgebreid.

Het duiden van maatschappelijke ontwikkelingen in de vorm van adviseren wordt een kerntaak in eigen beheer. Het ontwikkelen van nieuwe producten in antwoord op nieuwe beleidsopgaven geschiedt in samenspraak met kennisinstituten en gespecialiseerde bureaus.

Indicatoren	E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)
1. Kennispunt werkt Twente breed, wat zich vertaalt in een groeiende, bredere opdrachtenportefeuille	P	(tussen-) evaluatie Kennispunt Twente	2014 Start	Kennispunt voert regiobrede projecten uit bv Monitor Jeugdhulp en arbeidsmarkt-monitor	Groei in regiobrede projecten en meer Twentse gemeenten als opdrachtgever; tenminste 3
2. Opdrachtgevers beoordelen de kwaliteit en relevantie voor besluitvorming van de producten van Kennispunt Twente positief	E E	Evaluatie Kennispunt Twente	Nvt Nvt	Rapportcijfer 7,2 80% beoordeelt producten als (heel) relevant	Rapportcijfer 7,5 90% beoordeelt producten als relevant

8.2.6 Overzicht van lasten en baten

Kennispunt Twente	2017	2016	Verschil
Totaal Baten	€ 360.368	€ 202.832	€ 157.536
Totaal Lasten	€ 1.385.095	€ 1.214.933	€ 179.155
Saldo	€ 1.024.727	€ 1.012.101	€ 21.619

Betreft de som van baten en lasten op product / projectniveau

8.3 Werken voor de Twentse Overheid

Domein Verantwoordelijkheid van Programmamanager	Bedrijfsvoering Dagelijks bestuur ir. J. Regtuijt
---	--

8.3.1 Inleiding

Gemeenten krijgen er in de komende jaren nieuwe en complexe taken en uitdagingen bij. Hiervoor zijn gemotiveerde, opgeleide en getalenteerde medewerkers nodig. Werkgevers en medewerkers maken het samen mogelijk dat het personeel zich kan inzetten voor de nieuwe uitdagingen. Dit kan door te investeren in de ontwikkeling van onze medewerkers en het stimuleren van mobiliteit.

Het platform Twentse Kracht – werken voor de Twentse overheid biedt verschillende producten en diensten aan, die bijdragen aan het versterken van de interne arbeidsmarkt van de Twentse overheid. Dit alles passend bij de organisatorische en financiële ontwikkelingen en de veranderende rol van de overheid. Twentse Kracht staat voor aantrekkelijk werkgever- en werknemerschap, waarbij duurzame en flexibele inzetbaarheid, mobiliteit en ontwikkelmogelijkheden maximaal zijn.

Twentse Kracht ontleent haar bestaansrecht aan de veranderende rol van de overheid en arbeidsmarkt en de wens van diverse SSNT partners hierin samen op te trekken en resultaten te bereiken.

8.3.2 Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Voorstel op- en inrichting Platform Werken voor de Twentse Overheid	Kring van gemeentesecretarissen	29 oktober 2014

8.3.3 Werkzaamheden

Werken voor de Twentse Overheid
Wat willen we bereiken?
We richten ons op een interne Twentse arbeidsmarkt zonder belemmeringen voor de betrokken overheden en medewerkers met oog voor de opgaven van de Twentse overheden. De inzetbaarheid, mobiliteit en ontwikkelmogelijkheden zijn daarbij maximaal en dragen bij aan aantrekkelijk werkgeverschap van Twentse overheden.
Wat doen we ervoor?
<u>Vacature uitwisseling</u> Het platform Twentse Kracht biedt de deelnemende organisaties de gelegenheid op de site www.twentsekracht.com haar vacatures, klussen en projecten aan de samenwerkende organisaties kenbaar te maken. Dit draagt bij aan interne mobiliteit en helpt onderling taakstellingen te vervullen. <u>Regionaal mobiliteitscentrum</u> Samenwerken in het aanbieden van loopbaandiensten en –producten en samenwerking tussen de loopbaan- en mobiliteitspecialisten levert een bijdrage aan mobiliteit, duurzame en flexibele inzetbaarheid en ontwikkeling. <u>Twentse School</u> De Twentse school biedt, in nauwe samenwerking met de deelnemende organisaties, trainingen en workshops aan. Trainingen die direct bijdragen aan mobiliteit en flexibele en duurzame inzetbaarheid én trainingen gericht op de professionele en werkinhoudelijke ontwikkeling. <u>Arbeidsmediation</u> Onderdeel van het platform Twentse Kracht is een pool van 5 arbeidsmediators. Deze arbeidsmediators zijn in dienst bij de samenwerkende organisaties. Bij arbeidsmediation bemiddelt de mediator als onafhankelijke derde tussen partijen wanneer een bepaalde situatie of conflict dreigt te escaleren. <u>Regionale mobiliteits- en ontwikkeling bevorderende activiteiten</u> Het platform Twentse Kracht faciliteert mobiliteits- en ontwikkelingsbevorderende activiteiten. Deze activiteiten worden jaarlijks afgestemd op de behoeften van de deelnemende organisaties.

Indicatoren	E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2014)	Ambitie niveau (2017)
1. Aantal deelnemers TS	P	Intern	185 (2014)	185	1000
2. Aantal bezoekers site	P	Intern	-	-	Stijging

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

8.3.4 Overzicht van lasten en baten

Het voortzetten van het platform is nog afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming. In het najaar van 2016 vindt een evaluatie plaats en daarbij wordt ook een keuze gemaakt op welke manier en met welk financieel plaatje het platform wordt doorgezet.

Werken voor de Twentse Overheid	2017	2016	Vershil
Totaal Baten	€ 280.750	€ 280.750	€ 0
Totaal Lasten	€ 280.750	€ 280.750	€ 0
Saldo	€ 0	€ 0	€ 0

Betreft de som van baten en lasten op product / projectniveau

8.4 Salarisadministratie

Domein Verantwoordelijkheid van Programmamanager	Bedrijfsvoering Dagelijks bestuur ir. J. Regtuijt
---	--

8.4.1 Inleiding

In 2016 vindt samen met opdrachtgevers evaluatie plaats van de samenwerking op het gebied van salarisadministratie. Naar aanleiding daarvan vinden vervolgstappen plaats in het onderliggende model en doorontwikkeling op het gebied van standaardisatie van werkprocessen en digitalisering. Waar mogelijk en gewenst trekken de deelnemende organisaties ook samen op in inhoudelijke dossiers die de salarisadministratie raken, zoals de implementatie van individueel keuzebudget (IKB; door wetgever uitgesteld tot 2017) en uitrol van eHRM modules. Daarnaast vindt in 2016 verkenning plaats van de mogelijke effecten van Twentebedrijf op de positionering van Salarisadministratie.

8.4.2 Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Besluit 'Gezamenlijke salarisadministratie Netwerkstad'	Regioraad	3 juli 2013

8.4.3 Werkzaamheden

Salarisadministratie Netwerkstad					
Wat willen we bereiken?					
Het juist, tijdig en volledig betalen van salarissen en eventuele andere vergoedingen ten behoeve van de verschillende opdrachtgevers en het verzorgen van de noodzakelijke afdrachten. Het informeren en desgewenst adviseren over kwesties die verband houden met salaris technische of daaraan gerelateerde aspecten (bijv. fiscaal en sociaal wettelijk).					
Wat doen we ervoor?					
Draaien van salarisproducties, in overeenstemming met fiscale en eventuele overige richtlijnen, verwerken van mutaties en uitvoeren van (verbijzonderde) controles. Up tot date houden van relevante kennis en expertise.					
Indicatoren	E / P	Bron	Nulmeting (Jaar)	Huidig niveau (2015)	Ambitie niveau (2017)

1.	Producten / dienstencatalogus met standaardpakket en plus opties	P			Niet aanwezig	Beschreven
----	--	---	--	--	---------------	------------

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

8.4.4 Overzicht van lasten en baten

Salarisadministratie	2017	2016	Vershil
Totaal Baten	€ 786.152	€ 783.666	€ 2.486
Totaal Lasten	€ 786.152	€ 783.666	€ 2.486
Saldo	€ 0	€ 0	€ 0

Betreft de som van baten en lasten op product / projectniveau.

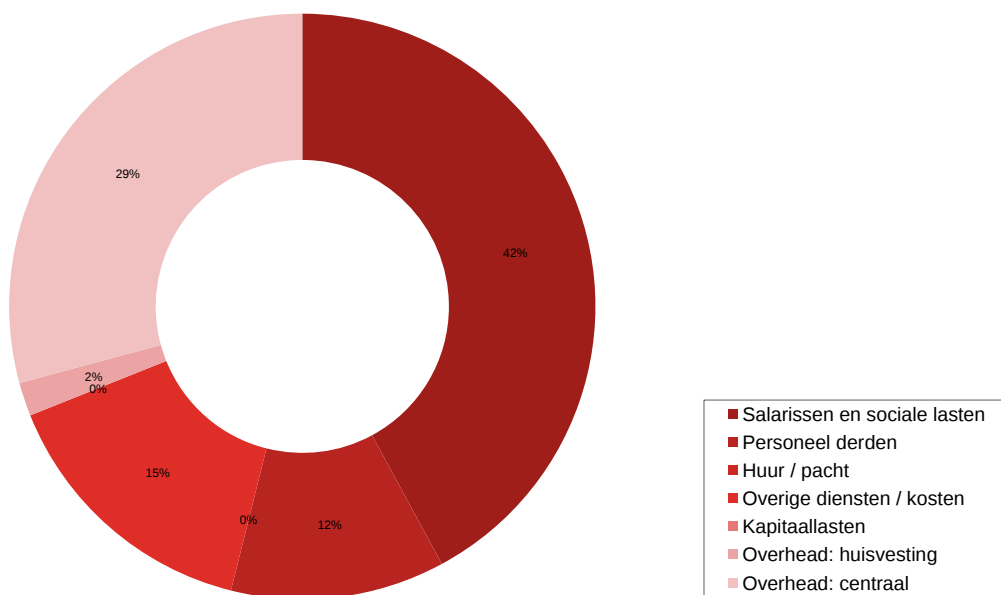
8.5 Overzicht van lasten en baten per kostensoort

Lasten	
Salarissen en sociale lasten	€ 1.154.950
Personeel derden	€ 326.785
Rente / Afschrijving	€ -
Energie	€ -
Huur / pacht	€ -
Overige diensten / kosten	€ 415.283
Overige ink.overdrachten	€ -
Kapitaallasten	€ -
Overhead: huisvesting	€ 51.036
Overhead: centraal	€ 807.846
	€ 2.755.899

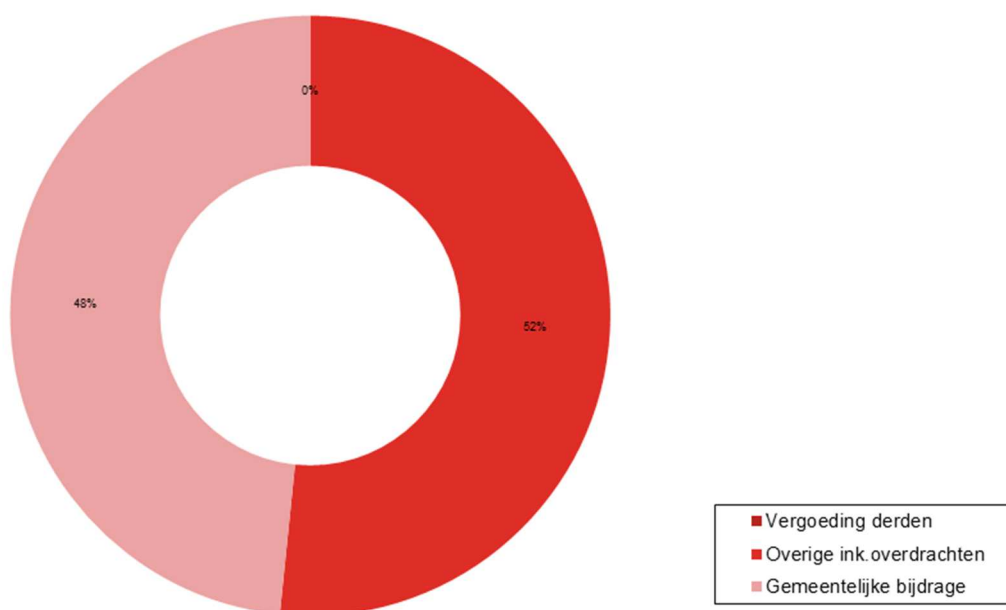
Baten	
Vergoeding derden	€ -
Diverse opbrengsten	€ -
Overdrachten Rijk	€ -
Overige ink.overdrachten	€ 1.427.270
Reserveringen	€ -
Taakstellingen	€ -
	€ 1.427.270

Gemeentelijke bijdrage	€ 1.328.629
-------------------------------	--------------------

Lasten 2017

Baten 2017

9. Paragrafen

De programmabegroting bevat de volgende paragrafen:

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Bedrijfsvoering
4. Verbonden partijen
5. Financiering

Evenals in voorgaande jaren stelt het algemeen bestuur voor het begrotingsjaar 2017 kaders vast om zijn controlerende kaderstellende taak en het budgetrecht uit te kunnen voeren. Deze paragrafen vormen gezamenlijk dat instrument. Ze geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting vanuit een bepaald perspectief. Het gaat hierbij om onderdelen die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Deze aspecten kunnen grote financiële gevolgen hebben en daardoor de realisatie van de programma's beïnvloeden.

9.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In juni 2013 heeft het Rijk het BBV aangepast. Bij die gelegenheid is besloten de naam van de verplichte paragraaf Weerstandsvermogen te veranderen in paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, om het belang van het aspect risicobeheersing in deze paragraaf beter tot uitdrukking te laten komen. Dit sluit goed aan bij het op 16 november 2011 door de regioraad vastgestelde beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen. Inmiddels is op 12 februari 2014 het gewijzigde [beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen en de herziene nota reserves en voorzieningen](#) vastgesteld door de regioraad. Bij de bespreking van dit voorstel is de behoefte ontstaan voor een nadere verdieping van de nut en noodzaak van de bij Regio Twente aanwezige reserves. Op 11 februari 2015 is een nader [voorstel over nut en noodzaak van de reserves en voorzieningen](#) behandeld in de regioraad. Naar aanleiding daarvan wordt, mede met het oog op de ontwikkelingen rond de bestuurlijke samenwerking in Twente nog een verdiepingsslag gemaakt, alvorens tot besluitvorming over te kunnen gaan. De regels voor het opstellen van de begroting en jaarrekening zijn beschreven in het BBV en deze zijn in 2015 vernieuwd. De insteek van deze vernieuwing is de leesbaarheid en vergelijkbaarheid van de begroting en jaarstukken te vergroten. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing dient Regio Twente vanaf de jaarrekening 2015 drie financiële kengetallen op te nemen (de overige kengetallen zijn niet relevant voor Regio Twente), solvabiliteitsratio, netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen. Deze kengetallen hebben voor het algemeen bestuur van Regio Twente vooral een signaleringswaarde bij het beschouwen van de financiële positie van Regio Twente. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet zo veel en moet altijd in relatie met de andere kengetallen worden gezien.

Risicobeheersing

In de inleiding genoemde nota's zijn de spelregels vastgesteld die we de afgelopen jaren hebben ontwikkeld rond risicobeheersing. Het belangrijkste element daarin is dat we risico's steeds gestructureerd inventariseren en monitoren. Jaarlijks vindt er een actualisatie plaats van de geïnventariseerde risico's. Hiervan wordt verslag gedaan via de jaarrekening en/of de bestuursrapportage. Het belangrijkste doel van risicomanagement is om risico's beter beheersen. Doordat we de risico's jaarlijks inventariseren en monitoren, zijn we beter in staat tijdig maatregelen te nemen om te voorkomen dat risico's werkelijkheid worden of om de financiële gevolgen daarvan te beperken.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de organisatie om tegenvallers op te vangen zonder dat dit leidt tot een verhoging van de algemene bijdrage van de gemeenten dan wel tot noodzakelijke ombuigingen in het bestaand beleid. Verderop wordt er toegelicht welke risico's betrekking hebben op Regio Twente, deze risico's worden in deze paragraaf weergegeven in een samenvattend overzicht.

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we de relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit enerzijds en de beschikbare weerstandscapaciteit anderzijds. De relatie tussen beide wordt in onderstaand figuur weergegeven:

Figuur 1 Opbouw weerstandsvermogen

Beschikbare weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit (reserves) is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken. Bestemmingsreserves zijn ingesteld om kosten af te dekken die uit specifieke werkzaamheden, gevolgen of risico's voortkomen. Wijziging van de bestemming leidt echter in de meeste situaties tot vertraging of zelfs afstel van plannen. Wij hanteren het standpunt dat deze door de regiораad kunnen worden ingezet bij financiële problemen of calamiteiten. Zij maken daarom onderdeel uit van het weerstandsvermogen (eigen vermogen). Hier geldt dat bij aanwending van deze bestemmingsreserves voor andere doeleinden dan waarvoor deze reserves voorshands zijn ingesteld, andere dekkingsmiddelen aangewezen moeten worden of de ambities moeten worden bijgesteld en dat dit ook in de begroting / meerjarenraming verwerkt dient te worden.

Bij veel overheidsorganisaties is sprake van "beklemde" bestemmingsreserves. Deze worden gecorrigeerd op de weerstandscapaciteit. Als "beklemde" reserves niet als beschikbare weerstandscapaciteit worden gezien is dit van invloed op de weerstandsratio. Bij Regio Twente zijn enkele bestemmingsreserves als "beklemd" geoordeeld. Deze bestemmingsreserves worden niet meegenomen in de beschikbare weerstandscapaciteit. De laatst bekende incidentele weerstandscapaciteit en de bijbehorende geïnventariseerde risico's zijn in tabel 2 samengevat (peildatum 31 december 2015).

Domein (bedragen in €)	bedrag / band- breedte	Omvang risico's	Weerstands capaciteit	Over- / onder-dekking	Bron / onderbouwing bedrag
Algemeen	4.655.443	446.130	184.188	261.941-	Risicoanalyse
Bedrijfsvoering	2.498.892	554.901	665.142	110.240	Risicoanalyse
Leefomgeving	5.517.973	421.176	1.307.984	886.808	Risicoanalyse
Gezondheid	6.179.617	1.179.281	1.266.667	87.386	Risicoanalyse
Totaal	18.851.925	2.601.488	3.423.982	822.493	

Benodigde weerstandscapaciteit

Op 11 februari 2015 is een nader [voorstel over nut en noodzaak van de reserves en voorzieningen](#) behandeld in de regiораad. Naar aanleiding daarvan wordt, mede met het oog op de ontwikkelingen rond de bestuurlijke samenwerking in Twente nog een verdiepingsslag gemaakt, alvorens tot besluitvorming over te kunnen gaan. Deze verdiepingsslag wordt gekoppeld met het updaten van de risico-inventarisatie en zal plaats vinden in 2016.

In tabel 2 is het meest actuele overzicht weergegeven gebaseerd op de jaarstukken 2015. Ook hiervoor geldt dat de inventarisatie een momentopname is (per 31-12-2015) en afhankelijk van de (jaarlijkse) omstandigheden kan fluctueren. In 2016 zal een uitgebreide update plaatsvinden van de risico-inventarisatie en het weerstandsvermogen.

Risico-inventarisatie

Specificatie van door Regio Twente geïnventariseerde risico's.

Nr.	Naam risico	Bedrag / bandbreedte	Effect	Kans
Domein Algemeen				
1	Productieverlies door onvoldoende benutten ICT	€ 1.000.000	€ 300.000	30%
2	Voorfinanciering AVT / IPT	€ -	€ -	0%
5	Terugkeergarantie voormalig personeelsleden	€ 150.000	€ 45.000	30%
18	Hypothecaire leningen personeel	€ 204.605	€ 2.046	1%
19	Debiteuren (excl. openbare lichamen)	€ 365.838	€ 36.584	10%
22	Juridische procedures en aansprakelijkheid	€ 2.500.000	€ -	0%
26	Fraude	€ 250.000	€ -	0%
30	Efficiënt gebruik Twentehuis	€ 150.000	€ 45.000	30%
31	Wet Werk en Inkomen naar arbeidsvermogen	€ 35.000	€ 17.500	50%
Subtotaal		€ 4.655.443	€ 446.130	
Domein Bedrijfsvoering				
2	Leveren diensten aan externe partijen	€ 1.041.500	€ 104.150	10%
6	Aanbestedingsprocedures bedrijfsvoering	€ 733.819	€ 73.382	10%
7	Afhankelijkheid geautomatiseerde systemen	€ 384.615	€ 192.308	50%
11	Gevolgen afschaffing WGR+ Status voor Bedrijfsvoering	€ 300.000	€ 150.000	50%
20	Uitgezette financiële middelen rc, spaarrekeningen en deposito's	€ -	€ -	0%
23	Ziekteverzuim (langdurig)	€ 38.957	€ 35.062	90%
32	Verlenen diensten aan 'coalition of the willing'	P.M.	€ -	0%
33	Exploitatielasten / baten / investeringen	P.M.	€ -	
Subtotaal		€ 2.498.892	€ 554.901	
Domein Leefomgeving				
8	Aanbestedingsprocedures Leefomgeving	€ 1.100.000	€ 110.000	10%
9	Derving erfpacht-/exploitatierechten	€ 40.000	€ 12.000	30%
10	Parkeergelden	€ 30.000	€ 15.000	50%
12	Gevolgen afschaffing WGR+ Status voor Leefomgeving	€ 1.000.000	€ 100.000	10%
21	Woonruimten en bedrijfsgebouwen	€ 1.350.000	€ -	0%
24	Ziekteverzuim (langdurig)	€ 37.973	€ 34.176	90%
28	Projecten en subsidies DLO	€ 1.500.000	€ 150.000	10%
29	Indexaties BDU	€ 460.000	€ -	0%
Subtotaal		€ 5.517.973	€ 421.176	
Domein Gezondheid				
13	Aanbestedingsprocedures gezondheid	€ 3.006.368	€ 300.637	10%
14	Doorontwikkeling ICT applicaties GGD Twente	€ 168.800	€ 50.640	30%
15	Opbrengsten tarieftaken GGD	€ 1.090.000	€ 327.000	30%
16	Opbrengsten SOA	€ 800.000	€ 80.000	10%
17	PGA	€ 120.000	€ 36.000	30%
25	Ziekteverzuim (langdurig)	€ 144.449	€ 130.004	90%
27	Daling projectinkomsten	€ 850.000	€ 255.000	30%
Subtotaal		€ 6.179.617	€ 1.179.281	
Peildatum 31 december 2015		Totaal	€ 18.851.925	€ 2.601.488

Tabel 2 - Samenvattend overzicht benodigde weerstandscapaciteit

Weerstandratio**Waarderingsratio**

Beschikbare weerstandscapaciteit (A) € 3.423.982

Benodigde weerstandscapaciteit (B) € 2.601.488

Ratio (A/B) 1,3

Tabel 3 - Weerstandratio

Toelichting weerstandratio

De ratio weerstandsvermogen is op basis van de omvang van de geïnventariseerde risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit berekend. Zoals hierboven is weergegeven komt de weerstandratio uit op 1,3, dat volgens de door het algemeen bestuur vastgestelde normering C, als voldoende wordt aangemerkt. Let wel: het betreft hier een momentopname.

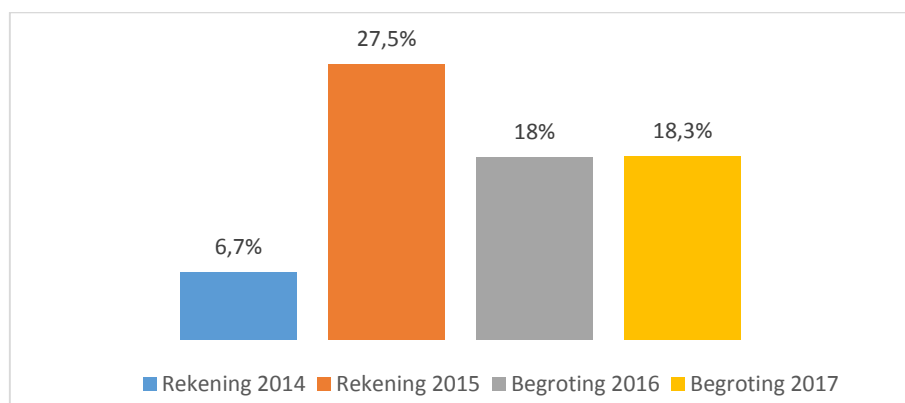
Klasse	Ratio ≥	<	Betekenis
A	2,0		Uitstekend
B	1,4	2,0	Ruim voldoende
C	1,0	1,4	Voldoende
D	0,8	1,0	Matig
E	0,6	0,8	Onvoldoende
F	-	0,6	Ruim onvoldoende

Tabel 4 - Normering weerstandsratio

Financiële Kengetallen

Solvabiliteit

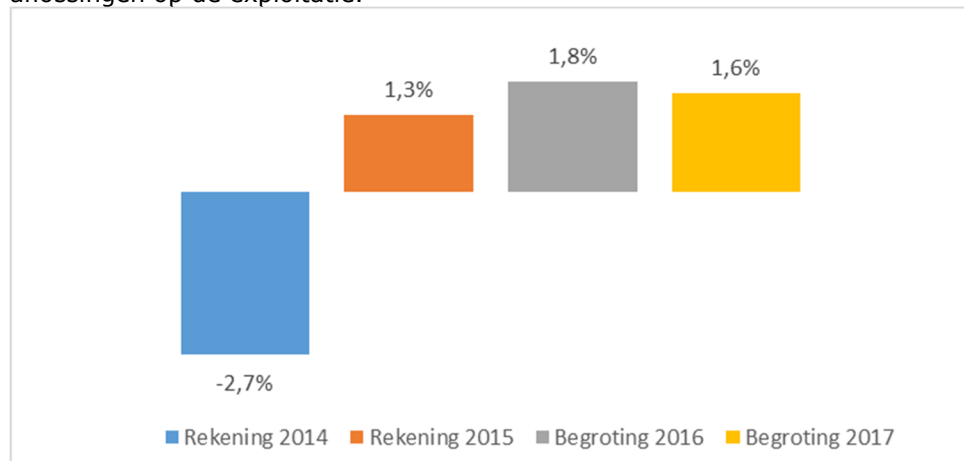
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Regio Twente in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht baten en lasten. Met het kengetal solvabiliteit wordt beoordeeld in hoeverre het bezit op de linkerzijde van de balans schuldenvrij is.

De solvabiliteit is in 2015 ten opzichte van de jaren daarvoor flink toegenomen. Dit heeft voornamelijk te maken met de overgang van de BDU middelen en de bijbehorende schulden in verband met de opheffing van de Wgr+ status. De ontwikkelingen in de treasury functie zullen in 2016 naar waarschijnlijkheid een negatief effect hebben op de solvabiliteit. Deze trend zal zich naar verwachting ook in 2017 en volgende jaren voortzetten. Het effect hiervan is dat voor de financieringsbehoefte in voorkomende gevallen een beroep moet worden gedaan op de kapitaalmarkt. Een relatief voordeel is hierbij dat de rentekosten daarvan naar verwachting structureel extreem laag zullen blijven.

Netto schuldquote

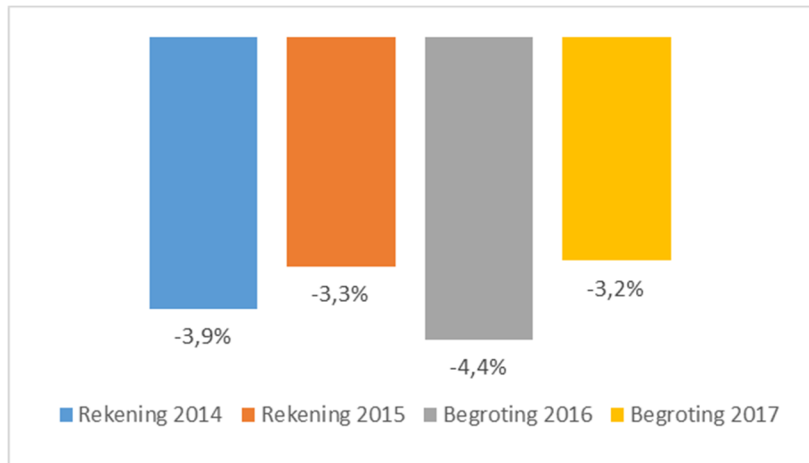
De netto schuld quote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Regio Twente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

De netto schuldquote van Regio Twente laat zien dat de druk van rentelasten en de aflossingen op de exploitatie laag is.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor uitgeleend geld

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa (cf. art. 36 BBV lid b, c, d, e en f) ook alle verstrekte leningen aan verbonden partijen en andere verstrekte leningen worden opgenomen.

De netto schuldquote is nu gecorrigeerd voor uitgeleend geld aan verbonden partijen en de verstrekte hypothecaire leningen aan personeel. De netto schuldquote inclusief uitgeleend geld laat zien dat de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie nog steeds laag is. De correctie voor uitgeleend geld zorgt ervoor dat de netto schuldquote negatief wordt, dit betekent dat er een overschot van middelen is.

9.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen worden onderscheiden in vaste en vlottende activa, die als bezittingen op de balans staan, omdat het nut zich over meerdere jaren uitstrekt (zoals bedrijfsgebouwen, recreatieparken en fietspaden). Ze onderscheiden zich doordat ze voor hun instandhouding en verbetering structureel een substantieel beslag op middelen in de exploitatiebegroting leggen. Dit geldt niet voor de financiële activa en de bedrijfsmiddelen (vlottende activa), omdat die regelmatig worden vervangen.

De kapitaalgoederen waarover we hier spreken, betreffen het programma Recreatieve Voorzieningen (domein Leefomgeving). De beoogde kwaliteit en het onderhoud daarvan bepalen het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

Recreatieparken

Recreatieve Voorzieningen beheert de recreatieparken Het Hulsbeek (Oldenzaal), Het Rutbeek (Enschede), Het Lageveld (Wierden) en Het Arboretum Poort-Bulten (De Lutte, Losser) en bezit op een aantal bijbehorende bedrijfsgebouwen. Het gaat hierbij om beheercentra met bijbehorende schuren en loodsen. Tevens bezitten de parken allemaal meerdere toiletgebouwen. Daarnaast zijn op de parken nog een aantal panden in eigendom. Deze panden zijn veelal verhuurd of in erfpacht uitgegeven. Tevens heeft Regio Twente een aantal dienstwoningen in eigendom, die worden verhuurd aan de beheerders van de parken. De boekwaarde van het in deze kapitaalgoederen geïnvesteerd vermogen staat aangegeven en gespecificeerd op de balans. Eventuele verschillen in de boekwaarde en de waarde in het economisch verkeer (zo die al bekend is) worden aangemerkt als stille reserve.

Het beleidskader

Voor de instandhouding van de recreatieparken zijn in de begroting 2017 budgetten voor jaaronderhoud en kapitaallasten opgenomen. Daarnaast zijn ten behoeve van groot onderhoud stelposten (dotaties aan reserves) opgenomen. Groot onderhoud wordt uitgevoerd middels een meerjarenplanning.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In de begroting 2016 worden zijn de volgende bedragen aan deze reserves voor de bekostiging van het groot onderhoud. Tevens zijn de saldi van deze reserves per 31 december 2015 aangegeven.

Park	Dotatie 2017	Saldo 31-12-2015
Hulsbeek	€ 49.099	€ 184.761
Rutbeek	€ 44.740	€ 127.144
Lageveld	€ 15.238	€ 37.171
Arboretum	€ 7.490	€ 34.151

Fietspaden

Programma Recreatieve Voorzieningen beheert namens de Twentse gemeenten de recreatieve Fietspaden (350 km) in Twente.

Het beleidskader

Voor het onderhoud aan het kapitaalgoed recreatieve Fietspaden zijn in de begroting 2017 budgetten voor het jaaronderhoud en kapitaallasten opgenomen. Daarnaast is ten behoeve van groot onderhoud een stelpost (dotaties aan reserve) opgenomen. Groot onderhoud wordt uitgevoerd middels een meerjarenplanning.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

Voor het kapitaalgoed fietspaden wordt in 2017 een dotatie aan de reserve groot onderhoud gedaan van € 17.385. Eind 2014 heeft per 31 december 2015 een omvang van € 67.823.

Tot slot is er voor het regulier onderhoud van deze kapitaalgoederen nog een reserve voor vervangings- en vernieuwingsinvesteringen voor de recreatieparken ingesteld. Deze reserves wordt jaarlijks gevoerd met of aangewend voor de afdekking van het exploitatieresultaat van de recreatieparken en het onderhoud aan de recreatieve fietspaden. Dit betekent dat de omvang van het jaarlijks uit te voeren groot onderhoud mede afhangt van het exploitatieresultaat van het voorafgaande jaar. De Directeur Leefomgeving stelt jaarlijks de noodzakelijk geachte vervangings- en vernieuwingsinvesteringen vast. Geaccordeerde investeringen worden gedekt met een bijdrage uit deze reserve. In 2015 is in dit verband via resultaatbestemming € 18.587 wegens onderhoudswerken onttrokken. Het grootste gedeelte van

deze onderhoudswerken zijn medegefinancierd uit de reserve vervanging en vernieuwing. De reserve vervanging en vernieuwing komt hiermee uit op een saldo van € 424.415 per 31 december 2015

9.3 *Bedrijfsvoering*

Voor deze paragraaf verwijzen wij naar domein Bedrijfsvoering in [hoofdstuk 6](#).

9.4 Verbonden partijen

Deze paragraaf betreft derde rechtspersonen waarmee Regio Twente een bestuurlijke en financiële band heeft, door een participatie in een vennootschap of deelnemingen in stichtingen. We beperken ons hier tot die partijen waarin Regio Twente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Met een bestuurlijk belang bedoelen we een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Een financieel belang houdt in dat Regio Twente middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op haar verhaald kunnen worden. Van een financieel belang is ook sprake als Regio Twente bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen.

Het bovenstaande impliceert dat er relaties met derde partijen bestaan die slechts een financieel of een bestuurlijk belang inhouden. Deze staan niet in deze paragraaf benoemd. Ook doet zich voor dat Regio Twente een instelling of stichting jaarlijks subsidie verstrekt en op één of andere wijze deelneemt aan het bestuur daarvan maar bij een faillissement juridisch niet aansprakelijk is. Een dergelijke rechtspersoon is geen verbonden partij, omdat er geen sprake is van een financieel belang. Een voorbeeld hiervan is de Personeelsvereniging Regio Twente. In dit verband is Stichting Twente Branding in 2017 geen verbonden partij meer voor Regio Twente aangezien er in 2017 geen bestuurlijk belang meer is.

Beleidskader

Het beleid van Regio Twente met betrekking tot verbonden partijen is vastgelegd in het "[Beleidskader deelneming in of relatie met rechtspersonen](#)" die op 14 april 2014 is vastgesteld door het dagelijks bestuur. Hierin staan afspraken over het aangaan van verbindingen met derden en de wijze van sturing en beheersing daarvan. Er is geen eensluidend antwoord te geven op de vraag of kan worden deelgenomen in een rechtspersoon of dat daarmee anderszins een relatie wordt aangegaan. Elk geval vraagt om een specifieke afweging. Wel kan als algemeen uitgangspunt worden aangegeven dat er vanuit de optiek van Regio Twente sprake moet zijn van een publiek belang.

In het overzicht hierna wordt een opsomming gegeven van de relevante verbonden partijen met de bijbehorende meest recente (concept) jaarcijfers:

Twence B.V. statutair gevestigd te Enschede.		Informatie
1.	Doelstelling	Uitoefenen van tijdelijk preferent aandeelhouderschap, gedurende de periode dat jaarlijks een extra winstuitkering van 8 miljoen euro wordt verkregen.
2.	Bestuurlijk belang	In verband met de uitkering van dividend voor de Agenda van Twente beschikt Regio Twente, totdat in totaal 80 miljoen euro is uitgekeerd, over 819 tijdelijk winstdelende preferente aandelen.
3.	Financieel belang	In 2011 zijn alle aandelen van Twence B.V. overgedragen aan de Twentse gemeenten, die daarmee allen individueel aandeelhouder in Twence B.V. zijn geworden. Een aantal (819) tijdelijk preferente aandelen zijn aan Regio Twente overgedragen, als titel voor de tijdelijke extra winstuitkering, zolang die door Twence B.V. aan Regio Twente wordt uitgekeerd. Regio Twente heeft Twence B.V. een garantstelling verleend voor ruim 171 miljoen euro. Hiervan resteert per 31-12-2015 nog circa 12 miljoen euro aan geldleningen. Daarnaast heeft Regio Twente zich contractueel aan Twence B.V. verbonden om jaarlijks 230.000 ton afvalstoffen te leveren. De feitelijke nakoming van deze verplichtingen berust bij de Twentse gemeenten.
4.	Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering	Als kleinste aandeelhouder is de invloed in de Algemene vergadering van Aandeelhouders(AvA) minimaal.
5.	Eigen vermogen begin 2015	€
	Eigen vermogen eind 2015	€
6.	Vreemd vermogen begin 2015	€
	Vreemd vermogen eind 2015	€
7.	Jaarresultaat 2015	€

Toelichting

Gedurende de periode dat jaarlijks een extra winstuitkering van € 8 mln. van Twence B.V. wordt ontvangen, ter financiering van de Investeringsprogramma's Agenda van Twente (AvT),

Innovatieplatform Twente (IPT) en Twentse innovatiesprong (IST), is Regio Twente tijdelijk preferent aandeelhouder. Dit aandeelhouderschap zal voortduren totdat de overeengekomen som ad € 80 mln. aan Regio Twente is uitgekeerd. Naar verwachting zal dit in 2018 het geval zijn.

PPM Oost N.V. statutair gevestigd te Zwolle.		Informatie
1.	Doelstelling	PPM Oost N.V. is bestuurder van het Innovatiefonds Twente B.V.
2.	Bestuurlijk belang	Om PPM Oost N.V. in de gelegenheid te stellen om dit fonds te kunnen besturen, heeft Regio Twente één aandeel in PPM Oost N.V. aangekocht.
3.	Financieel belang	Regio Twente heeft één aandeel in PPM Oost N.V. aangekocht. Dit is contractueel vastgelegd.
4.	Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering	Hiermee is Regio Twente mede aandeelhouder en heeft zeggenschap (minderheidsbelang) in PPM Oost N.V. Regio Twente wijst samen met Universiteit Twente de commissaris aan.
5.	Eigen vermogen begin 2015 Eigen vermogen eind 2015	€ €
6.	Vreemd vermogen begin 2015 Vreemd vermogen eind 2015	€ €
7.	Jaarresultaat 2015	€

Innovatiefonds Twente B.V. statutair gevestigd te Enschede.		Informatie
1.	Doelstelling	De mogelijkheid creëren dat het Gemeentelijk Twents innovatiefonds als programmaonderdeel van de Innovatiesprong Twente (IST) door een externe partij kan worden beheerd.
2.	Bestuurlijk belang	Innovatiefonds Twente is 100% eigendom van Regio Twente en daarmee is Regio Twente enige aandeelhouder van het fonds. Hierbij moet wel vermeldt worden dat PPM Oost N.V. fondsbeheerder is.
3.	Financieel belang	Regio Twente stelt het Innovatiefonds Twente op termijn € 14,25 mln. beschikbaar die gericht is op de top sector High-Tech systemen en materialen (HTSM), een sector waar Twente sterk in is. Voor het einde van 2015 zal er volgens planning € 7,- mln. zijn geïnvesteerd in Innovatiefonds Twente. Het bovenstaande bedrag is als volgt onderverdeeld: 2014: € 4,- mln. 2015: € 3,- mln. 2016: € 3,- mln. 2017: € 4,- mln.
4.	Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering	Regio Twente heeft door deze inrichting maximale zeggenschap over de middelen van Innovatiefonds Twente.
5.	Eigen vermogen begin 2015 Eigen vermogen eind 2015	€ €
6.	Vreemd vermogen begin 2015 Vreemd vermogen eind 2015	€ €
7.	Jaarresultaat 2015	€

Toelichting

Een van de programmaonderdelen van het investeringsprogramma Innovatiesprong Twente is het beheren en door middel van subsidies uitgeven van een fonds ter stimulering van innovatieve investeringen in Twente. Dit fonds heeft een omvang van € 14,25 mln., dat in vier jaar gefaseerd wordt besteed. Om af te stemmen op en raakvlakken af te tasten met een beleidskader dat de provincie Overijssel ook op dit gebied uitvoert, is er voor gekozen om het beheer van ons Twents investeringsfonds in handen te leggen van PPM Oost N.V. Reden hiervoor is dat zij jarenlange expertise hebben opgebouwd in het beoordelen van projectaanvragen en bovendien op de hoogte zijn van innovatieve ontwikkelingen in Oost Nederland. Bovendien kan hiermee voor de doelgroep een optimale match worden gemaakt voor de inzet van provinciale gelden (in geheel Overijssel) als de Twentse gelden (alleen in Twente). Om deze constructie mogelijk te maken is het noodzakelijk dat Regio Twente aandeelhouder is van PPM Oost N.V., daartoe is een aandeel in de N.V. verworven. Zodra het investeringsprogramma is voltooid, wordt ook dit tijdelijke aandeelhouderschap weer opgeheven.

9.5 Financiering

De uitvoering van programma's wordt mede ondersteund door de financieringsfunctie. Deze functie voorziet in de financieringsbehoefte bij de uitvoering van beleidstaken, door het zo nodig aantrekken van externe financieringsmiddelen, dan wel het beheren en uitzetten van gelden die daarvoor niet direct nodig zijn.

Post Wgr-plus

Per 1 januari 2015 is de Wgr-plus taak overgeheveld naar de provincie Overijssel, inclusief het daarbij behorende voorgefinancierde BDU budget. Deze voorfinanciering zorgde voor een structureel zeer ruim financieringsoverschot. In het kader hiervan is in 2015 ruim € 76 miljoen van de BDU gelden overgeheveld naar de provincie Overijssel.

Ontwikkelingen treasuryfunctie

De overgang van de Wgr-plus en de verplichting tot schatkistbankieren zijn van ingrijpende invloed op de financiële positie van Regio Twente in de toekomst, wat ook in het nieuwe [treasurystatuut](#) is vastgelegd. Hoewel Regio Twente momenteel nog over een beperkte hoeveelheid financieringsmiddelen kan beschikken, is de verwachting gerechtvaardigd dat vanaf 2016 en volgende jaren incidenteel een beroep moet worden gedaan op financieringsmiddelen uit de geld- en kapitaalmarkt. Daarvoor is een goede periodiek geactualiseerde liquiditeitsprognose onontbeerlijk en moeten bevoegdheden daarvoor bij verschillende functionarissen worden belegd. Inmiddels is inmiddels een begin gemaakt met het ontwikkelen van een systeem voor adequate liquiditeitsplanning, belegging van taken bij bevoegde functionarissen en het opstellen van een daarvoor geldende instructie.

De treasury functie heeft een intensieve rol bij de uitbetaling en voorfinanciering van subsidieaanvragen in het kader van de Agenda van Twente (AvT) en het Innovatieplatform Twente (IPT) en de Innovatiesprong Twente (IST). Deze worden hoofdzakelijk gefinancierd uit een jaarlijks van Twence BV te ontvangen extra winstuitkering van € 8 mln. Om ook hiervoor met het oog op voorfinancieringseffecten tijdig in de benodigde liquiditeitsbehoefte te kunnen voorzien, wordt er permanent een meerjarige liquiditeitsprognose bijgehouden en geactualiseerd. Hierin worden de inkomende en uitgaande geldstromen en de daaruit voortvloeiende liquiditeitsbehoefte dan wel overschotten zichtbaar gemaakt. Ook wordt inzicht verschaft in de nog uitbetaalde restbedragen op eerder verstrekte voorschotten. Dit overzicht "niet uit de balans blijvende verplichtingen AvT / IPT / IST" wordt daartoe jaarlijks opgesteld en geactualiseerd.

Wettelijk kader

De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Om vooral de financieringsrisico's te beperken is in de Wet FIDO een tweetal instrumenten opgenomen, te weten de **rente risiconorm** en de **kasgeldlimiet**. Door de bepalingen van de Wet FIDO worden gemeenschappelijke regelingen verplicht alle geldelijke overschotten bij het Ministerie van Financiën te beleggen, **schatkistbankieren**

Renterisiconorm

De rente risiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een maximumgrens gesteld aan het renterisico op de langlopende lening portefeuille. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar zal worden aangepast. Herfinanciering is het aangaan van een nieuwe lening om de oude af te lossen. De rente risiconorm beperkt dus de aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. In 2015 is er bij Regio Twente geen sprake geweest van renteherziening en/of herfinanciering. Mogelijk moet in 2016 voor het eerst een beroep worden gedaan op de kapitaalmarkt, om in de financieringsbehoefte te voorzien. In dat geval is de renterisiconorm relevant en zal deze ook worden toegepast. In onderstaand tabel is de renterisiconorm aan de hand van de meest recente jaarrekeningcijfers van 2015 uiteengezet.

Nr	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
1	Begrotingstotaal	59.331	49.698	47.419
2	Renterisiconorm (20% van 1)	11.866	9.940	9.484
3	renteherziening	-	-	-
4	Aflossing	113	119	125
5	Rente risico (3+4)	113	119	125
6	Ruimte onder renterisiconorm (2-5)	11.753	9.821	9.359

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de wet FIDO opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenschappelijke regelingen hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kortlopend vreemd vermogen financieren. De norm is in de wet gesteld op 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten (excl. de stortingen in de reserves). Het percentage wordt berekend als een kwartaalgemiddelde. Ook hiervoor geldt dat hiervan tot op heden nog geen gebruik is gemaakt. Naar verwachting zal mogelijk wel gebruik worden gemaakt van kasgeldfinanciering, in dat geval zal de geldende regelgeving daarvoor worden toegepast.

Schatkistbankieren

Uit oogpunt van doelmatigheid is in de Wet FIDO een drempelbedrag opgenomen. Hiermee kan een bepaald bedrag buiten de schatkist worden gehouden, dit drempelbedrag is bepaald op 0,75% van het begrotingstotaal. Voor Regio Twente komt dit in 2017 neer op € 355.000

10. Financiële begroting

10.1 Overzicht van lasten en baten

Domein	Programma	Lasten*	Baten*	Gem. bijdrage	Per ** inwoner
Gezondheid	GGD breed	€ 1.082.076	€ 513.000	€ 569.076	€ 0,91
	Jeugdgezondheidszorg	€ 16.680.569	€ 2.567.356	€ 14.113.213	€ 22,52
	Gezondheidsbevordering	€ 810.830	€ 34.000	€ 776.830	€ 1,24
	Algemene Gezondheidszorg	€ 6.088.936	€ 3.104.782	€ 2.984.154	€ 4,76
Totaal Gezondheid		€ 24.662.410	€ 6.219.138	€ 18.443.272	€ 29,43
Leefomgeving	Sociaal Ec. sterk Twente	€ 3.410.216	€ 1.367.286	€ 2.042.930	€ 3,26
	Recreatieve voorzieningen	€ 2.492.786	€ 836.086	€ 1.656.700	€ 2,64
	AvT / IPT	€ 7.958.008	€ 7.958.008	€ -	€ -
Totaal Leefomgeving		€ 13.861.010	€ 10.161.380	€ 3.699.630	€ 5,90
Bedrijfsvoering	Incl. bestuur en directie	€ 1.638.063	€ 99.343	€ 1.538.720	€ 2,46
Totaal Bedrijfsvoering		€ 1.638.063	€ 99.343	€ 1.538.720	€ 2,46
Overige onderdelen	Bestuur en directie (zie Bedrijfsvoering)	€ -	€ -	€ -	€ -
	Organisatie voor de Zorg en Jeugdhulp in Twente & Samen14	€ 4.501.164	€ -	€ 4.501.164	€ 7,18
Totaal overige onderdelen		€ 4.501.164	€ -	€ 4.501.164	€ 7,18
Coalition of the Willing	Netwerkstad	€ 303.902	€ -	€ 303.902	
	Kennispunt Twente	€ 1.385.095	€ 360.368	€ 1.024.727	
	Werken voor de Twentse Overheid	€ 280.750	€ 280.750	€ -	
	Salarisadministratie	€ 786.152	€ 786.152	€ 0	
Totaal Coalition of the Willing		€ 2.755.899	€ 1.427.270	€ 1.328.629	
Totaal		€ 47.418.546	€ 17.907.131	€ 29.511.414	€ 44,97

* betreft de som van alle baten en lasten op productniveau / projectniveau.

** aantal inwoners per 1-1-2016 zijn vastgesteld op 626.756. Het bedrag per inwoner is exclusief de bijdrage aan Netwerkstad en Kennispunt Twente.

De uitgaven verbonden aan taken in het kader van Coalition of the Willing worden op basis van het inwoneraantal van de deelnemers toegerekend. De uitgaven van de Jeugdgezondheidszorg worden verdeeld op basis van het aantal jeugdigen, dus in dit overzicht is het een indicatie van het bedrag per inwoner.

10.2 (Financiële) uitgangs- en aandachtspunten

In deze begroting is n.a.v. het besluit van de regioaad d.d. 12 november 2014 rekening gehouden met de Financiële uitgangs- en aandachtspunten voor verbonden partijen die door de hoofden Financiën aan Regio Twente worden verstrekt.

Daarnaast hanteren we in de begroting een aantal uitgangspunten die niet direct tot een wijziging van de gemeentelijke bijdrage leiden.

Loon- en prijscompensatie

Voor de looncompensatie wordt uitgegaan van 2,3% (CPB raming). Dit is echter wat betreft de looncompensatie 'slechts' een raming. De beleidslijn in deze is dat een verschil op de loonsom (overschot of tekort) separaat met de gemeenten wordt vereffend via de tussentijdse rapportage (BERAP) of via de programmarekening. Voor de prijscompensatie wordt uitgegaan van de CPB raming van 0,2%.

Bijdrage per gemeente

De gemeentelijke bijdrage 2017 (excl. de bijdrage Jeugdgezondheidszorg) wordt verdeeld over de gemeenten op basis van de inwoneraantallen per 1 januari 2016 en de bijdrage voor de Jeugdgezondheidszorg op basis van het aantal jeugdigen per 1 januari 2015.

Zittend vervoer

Als uitvloeisel van de zorgplicht voor personeel van een reeds in 2002 afgestoten activiteit, genaamd zittend vervoer, wordt nog aan twee voormalige personeelsleden een WW uitkering uitbetaald. Deze uitkering loopt nog tot uiterlijk 2020 en neemt jaarlijks af. Voor het jaar 2017 wordt nog voor ca. € 35.000 aan kosten verwacht. Deze kosten komen volledig voor rekening van de voormalige Gemeentekring Almelo-gemeenten (GKA gemeenten), omdat het zaakwaarnemend de afwikkeling betreft van een ooit door de Gemeentekring Almelo uitgevoerde activiteit.

Onvoorziene uitgaven

In 2017 wordt evenals in voorgaande jaren een post 'onvoorzien' van € 45.000,- geraamd.

Om in bepaalde situaties adequaat, effectief en efficiënt te kunnen handelen verdient het aanbeveling om incidenteel te kunnen beschikken over een dergelijke begrotingspost. Het geraamde bedrag wordt onttrokken aan de algemene reserve, zodat een verhoging van de gemeentelijke bijdrage hiervoor niet aan de orde is. Voordat aanspraak gemaakt wordt op deze post, wordt nagegaan of het saldo van de algemene reserve toereikend om deze onttrekking te kunnen doen.

Het dagelijks bestuur legt vervolgens in de eerstvolgende regioraadsvergadering verantwoording af. De onttrekking moet passen binnen het karakter en de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling. In de tussentijdse rapportage wordt gerapporteerd over mogelijke besteding van de post 'onvoorzien'.

Tarieftaken

Voor taken, die niet via de algemene bijdrage van gemeenten worden bekostigd, gelden tarieven die alle bedrijfskosten moeten afdekken. Deze tarieven, gerelateerd aan een reëel te verwachten omzet, dienen tenminste een kostendekkend exploitatieresultaat op te leveren. In de begroting zijn deze taken kostendekkend opgenomen. In de praktijk blijkt dit niet altijd op te gaan. In de risicoparagraaf is dit risico benoemd.

Agenda van Twente / Innovatie Platform Twente / Twentse Innovatiesprong (AvT / IPT/ IST)

In het kader van de investeringsprogramma's AvT en IPT zijn in de afgelopen jaren beschikkingen afgegeven voor de subsidiëring van projecten. Een aantal van deze projecten kent een meerjarige looptijd, in verband waarmee in 2017 de laatste termijnen beschikbaar worden gesteld, c.q. afgewikkeld en afgerekend. Volgens prognose wordt in 2017 voor AvT nog een laatste bijdrage ad € 1,7 mln. beschikt en is nog maximaal € 700.000,- beschikbaar voor toeristische en culturele projecten. Voor het IPT programma wordt in 2017 nog een laatste bijdrage beschikt van € 50.000,-. Met deze laatste bijdragen worden deze programmalijnen afgerond.

Het huidige investeringsprogramma "Twentse Innovatiesprong" loopt inmiddels nog volop, maar nadert in 2017 ook grotendeels zijn voltooiing. Momenteel loopt een haalbaarheidsonderzoek naar een mogelijke voortzetting van deze stimuleringsprogramma's. Voor de programmalijnen worden voor 2017 de volgende bijdragestromen (x € 1.000,-) verwacht:

Programmalijn	Prognose 2017	Prognose 2018
Twents Investeringsfonds	4.250	0
Intergemeentelijk Innovatiefonds	0	0
Human Capital Programma	535	258
Twentebranding /PR Twente	355	0
Toerisme in Twente	50	0
Begeleiding, ondersteuning en afwikkeling	100	0
Totaal	5.290	258

Zoals te doen gebruikelijk worden deze bijdragen gefinancierd uit de jaarlijks voor dit doel van Twence BV te ontvangen winstuitkeringen. Dit omvat mede de financiering van begeleidingskosten die hiermee gemoeid zijn.

Bezuinigingen

In de regioraadsvergadering van 3 juli 2013 is ingestemd met een aanvullende ombuigingsaankstelling van € 1.600.000 voor de jaren 2014 – 2017. Voor 2017 is dit een ombuiging van € 270.000. Deze ombuiging is functioneel geraamd.

Samenwerking in 'coalition of the willing' verband

Er zijn verschillende ontwikkelingen m.b.t. samenwerking tussen gemeenten en Regio Twente op het gebied van bedrijfsvoering ('coalition of the willing'). Deze ontwikkelingen hebben geen invloed op de gemeentelijke bijdrage, omdat de kostenverrekening tussen de deelnemende partijen op basis van onderlinge afspraken (DVO's) worden verrekend.

10.3 Meerjarenraming gemeentelijke bijdrage

Domein / Programma	Baten				Lasten			
	2017	Mutatie t.o.v. vorig boekjaar			2017	Mutatie t.o.v. vorig boekjaar		
		2018	2019	2020		2018	2019	2020
Gezondheid								
GGD breed	€ 513	€ -	€ -	€ -	€ 1.082	€ 11	€ 11	€ 12
Jeugdgezondheidszorg	€ 2.567	€ 3	€ 3	€ 3	€ 16.681	€ 285	€ 290	€ 295
Gezondheidsbevordering	€ 34	€ 0	€ 0	€ 0	€ 811	€ 16	€ 16	€ 17
Algemene Gezondheidszorg	€ 3.105	€ 3	€ 3	€ 3	€ 6.089	€ 103	€ 104	€ 106
Totaal Gezondheid	€ 6.219	€ 6	€ 6	€ 6	€ 24.662	€ 415	€ 422	€ 430
Leefomgeving								
Sociaal Ec. sterk Twente	€ 1.367	€ 63-	€ 61-	€ 58-	€ 3.410	€ 40	€ 41	€ 41
Recreatieve voorzieningen	€ 836	€ 3	€ 3	€ 3	€ 2.493	€ 33	€ 33	€ 34
AvT / IPT	€ 7.958	€ 63	€ 64	€ 65	€ 7.958	€ 2	€ 2	€ 2
Totaal Leefomgeving	€ 10.161	€ 3	€ 7	€ 10	€ 13.861	€ 75	€ 76	€ 77
Bedrijfsvoering								
incl. bestuur en overig	€ 99	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.638	€ 22	€ 22	€ 22
Totaal Bedrijfsvoering	€ 99	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.638	€ 22	€ 22	€ 22
Overige onderdelen								
Organisatie voor de zorg en jeugdhulp in Twente & Samen14	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 4.501	€ 36	€ 36	€ 36
Totaal overige onderdelen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 4.501	€ 36	€ 36	€ 36
Coalition of the Willing								
Netwerkstad	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 304	€ 3	€ 3	€ 3
Kennispunt Twente	€ 360	€ 40-	€ -	€ -	€ 1.385	€ 34	€ 35	€ 36
Werken voor de Twentse Overhe	€ 281	€ -	€ -	€ -	€ 281	€ -	€ -	€ -
Salarisadministratie	€ 786	€ -	€ -	€ -	€ 786	€ -	€ -	€ -
Totaal Coalition of the Willing	€ 1.427	€ 40-	€ -	€ -	€ 2.756	€ 37	€ 38	€ 39
Totaal generaal	€ 17.907	€ 31-	€ 13	€ 16	€ 47.419	€ 585	€ 594	€ 604

	Begroting		Verwachting			
	2017		2018	2019	2020	
Gezondheid	€ 18.443-	€ 18.853-	€ 19.269-	€ 19.693-		
Leefomgeving	€ 3.700-	€ 3.771-	€ 3.840-	€ 3.906-		
Bedrijfsvoering	€ 1.539-	€ 1.560-	€ 1.582-	€ 1.604-		
Overige onderdelen	€ 4.501-	€ 4.537-	€ 4.573-	€ 4.609-		
Coalition of the Willing	€ 1.329-	€ 1.406-	€ 1.444-	€ 1.483-		
TOTAAL GENERAAL	€ 29.511-	€ 30.127-	€ 30.708-	€ 31.295-		

Bij de opstelling van de meerjarenraming 2018-2020 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De looncompensatie 2017 t/m 2019 wordt geraamd op 2,3 % en de prijscompensatie 2017 t/m 2019 op 0,40 % (conform CPB raming voor 2017);
2. Het aantal inwoners/jeugdigen is voor de jaren 2017 t/m 2019 gefixeerd op het aantal inwoners/jeugdigen in de begroting 2017;

10.4 Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage 2017 t.o.v. 2016

Programmabegroting 2016	€ 24.648.601
Begrotingswijziging 1 - Internationale Lobby van NT naar RT	€ -
Begrotingswijziging 2 - OZJT	€ 4.456.384
Begrotingswijziging 3 - verlaging bijdrage Netwerkstad	€ 95.051-
Begroting 2016 na wijziging	€ 29.009.934
Totale bijdrage 2017	€ 29.511.414

Per saldo een stijging van de bijdrage 2017 t.o.v. 2016	€ 501.480
--	------------------

Uitgangspunten begroting 2017	
Looncompensatie	
Werkgeverslasten 2016, ambtsjubilea, periodieken, e.d.	€ 235.847
CPB raming 2017	€ 443.586
Looncomp ov budgetten	€ 66.745
Totaal looncompensatie	€ 746.178
Prijscompensatie 2017	€ 25.302
Ombuigingen 2017	€ 270.000-
Totaal daling gemeentelijke bijdrage 2017 t.o.v. 2016	€ 501.480

Bijlagen

Bijlage 1 Productmatrix

Bedrijfsvoering en directie en overig

6.0.010.00	Dagelijks bestuur
6.0.010.10	Algemeen bestuur
6.0.020.00	Bestuursondersteuning
6.0.050.05	Shared Service Netwerk Twente
6.0.050.10	Samenwerking bedrijfsvoering
6.0.055.50	Euregio
6.0.058.00	Projecten ICT
6.9.110.00	Geldleningen/uitzettingen < 1 jaar
6.9.140.00	Geldleningen/uitzettingen = of > 1 jaar
6.9.210.00	Concernkosten
6.9.221.00	Winstuitkering Twence BV
6.9.220.00	Alg. baten en lasten
6.9.230.00	Zittend ziekenvervoer

Gezondheid

Bestuur en overig

6.7.145.80	(directeurenoverleg) Kring Oost Nederland (KON)
6.7.149.50	Bestuursondersteuning GGD
6.7.149.60	OR
6.7.180.30	GGD Kwaliteitszorg
6.7.180.80	Informatievoorziening
6.7.180.90	Opleidingsinrichting

Infectieziektebestrijding

6.7.140.00	Infectieziektebestrijding
6.7.140.51	Seksuele gezondheid
6.7.140.85	GROP (GGD Rampen Opvang Plan)
6.7.141.01	TBC Bestrijding en Preventie
6.7.141.49	TUBIS samenwerking
6.7.141.50	Inspectie & Hygiëne: toezichthoudende inspecties kinderopvang
6.7.141.52	Inspectie & Hygiëne: peuterspeelzalen
6.7.141.53	Inspectie & Hygiëne: prostitutie-inrichtingen
6.7.141.54	Inspectie & Hygiëne: tattoo en piercing
6.7.141.55	Inspectie & Hygiëne: overig WPG
6.7.141.59	Inspectie & Hygiëne: project Schone Scholen
6.7.142.20	Milieu & Gezondheid: voorlichting/behandeling/vragen en gezondheidsklachten
6.7.142.21	Milieu & Gezondheid: onderzoek & advisering
6.7.142.22	Milieu & Gezondheid: advisering milieu incidenten
6.7.142.50	Reizigerszorg
6.7.144.81	Centrum voor Seksueel Geweld

OGGZ

6.7.143.05	OGGZ Meldpunt Woningvervuiling
6.7.143.84	OGGZ Verpleegkundig inlooppreekuur
6.7.143.84	Schoonmaakpot Almelo
6.7.143.84	Schoonmaakpot Hengelo
6.7.143.84	Schoonmaakpot Enschede

Overige OGZ-taken

6.7.144.00	Forensische zorg
------------	------------------

6.7.147.82 Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers

Bevorderingstaken

6.7.145.00 Advisering lokaal gezondheidsbeleid
 6.7.145.50 Inzicht in gezondheidssituatie/TGV
 6.7.145.52 Grootschalig Epidemiologisch Onderzoek
 6.7.146.00 GB: Gezondheidsbevordering Basis
 6.7.146.93 Project TBC Regionalisatie

Jeugdgezondheidszorg

6.7.150.00 Integraal dossier JGZ 0 - 19
 6.7.150.01 Triage methode Regio Twente groep 2 Basis Onderwijs
 6.7.150.02 Triage methode Regio Twente groep 7 Basis Onderwijs
 6.7.150.03 Triage methode Regio Twente klas 2 HAVO/VWO
 6.7.150.04 Instroomonderzoek Speciaal Onderwijs
 6.7.150.05 Herhalingsonderzoek voor Speciaal Onderwijs
 6.7.150.06 Triage methode Regio Twente klas 2 VMBO
 6.7.150.07 Preventief gezondheidsonderzoek Nieuwkomers
 6.7.150.10 Groepsgerichte monitoring
 6.7.150.15 Onderzoek op indicatie BO
 6.7.150.16 Onderzoek op indicatie VO
 6.7.150.20 Rijksvaccinatie-programma
 6.7.150.25 Huisbezoek op indicatie
 6.7.150.45 Zorggebonden Netwerken 0-19
 6.7.150.81 Contactmoment adolescenten
 6.7.160.50 Voorkoming schoolverzuim
 6.7.160.70 Zorggebonden netwerken VO
 6.7.161.00 Individuele en groepsgerichte voorlichting en advies JGZ 0-19
 6.7.161.04 Indirect cliëntgebonden activiteiten JGZ 0-19
 6.7.151.01 contactmoment 4e tot 7e dag
 6.7.151.02 3e neonatale gehoorscreening
 6.7.151.03 contactmoment 2e week (huisbezoek)
 6.7.151.04 contactmoment 4e week
 6.7.151.05 contactmoment 8e week
 6.7.151.06 contactmoment 3 maanden
 6.7.151.07 contactmoment 4 maanden
 6.7.151.08 contactmoment 6 maanden
 6.7.151.09 contactmoment 7,5 maanden op indicatie
 6.7.151.10 contactmoment 9 maanden
 6.7.151.11 contactmoment 11 maanden
 6.7.151.12 contactmoment 14 maanden
 6.7.151.13 contactmoment 18 maanden
 6.7.151.14 contactmoment 2 jaar
 6.7.151.15 contactmoment 3 jaar
 6.7.151.16 contactmoment 3jr 9 maanden
 6.7.151.18 CB op indicatie
 6.7.151.20 Telefonische spreekuur VPK
 6.7.151.21 Inloopsprekuren VPK
 6.7.151.22 Huisbezoek op indicatie 0-4
 6.7.151.26 Observaties incl. cons.team vroegsignalering
 6.7.161.10 Prenatale Voorlichting
 6.7.161.90 KPG (Kortdurende Pedagogische Gezinsbegeleiding)
 6.7.161.99 LOES CJG Haaksbergen
 6.7.162.01 LOES CJG Enschede
 6.7.162.03 LOES CJG Hengelo
 6.7.162.06 Project Academische Werkplaats Jeugd
 6.7.162.10 Taal protocol Borne
 6.7.162.14 Health pregnancy 4all
 6.7.162.15 LOES in Twente
 6.7.162.16 Project Zwangerschap en Geboorte

6.7.162.19	LOES Haaksbergen
6.7.162.20	LOES Oldenzaal
6.7.162.80	Digitaal Dossier (DD)

Leefomgeving

6.2.200.00	Bestuursondersteuning Leefomgeving
------------	------------------------------------

Economie

6.2.125.00	Strategie Mobiliteit
6.3.205.00	Strategie Sociaaleconomisch Sterk Twente
6.3.205.03	Project Twente index
6.3.205.18	Project Twentse innovatieroute
6.3.205.24	Project Startersbeleid
6.3.205.27	Project arbeidsmarktplan (AVT)
6.3.205.28	Project Jeugdwerkloosheid
6.3.205.29	Twente board (Economic board Taskforce Economie)
6.3.205.31	MKB-bedrijven na de crisis
6.3.205.32	Ontsluiting werkzoekendenbestand
6.3.205.51	Innovatie
6.3.205.54	Relatie Vraag en aanbod arbeidsmarkt
6.6.110.70	Project 1000 jongerenplan
6.5.560.00	Vrije Tijdseconomie
6.7.723.03	Project Twente bewust verlicht
6.8.105.01	Ruimtelijk, logistiek, economie

Recreatieve voorzieningen

6.5.560.19	Strategie Recreatieve Voorzieningen
6.5.560.20	Het Hulsbeek
6.5.560.30	Het Rutbeek
6.5.560.40	Het Lageveld
6.5.560.50	Arboretum
6.5.560.60	Fietspaden
6.5.560.66	Routenetwerken
6.5.568.00	Routestructuur
6.5.568.12	Toeristische Overstap Punten
6.5.568.18	MTB routenetwerk Twente
6.5.568.20	Kwaliteitsimpuls routenetwerken

Agenda van Twente / Innovatieplatform Twente

6.0.056.00	Uitvoeringsorganisatie Agenda van Twente
6.0.056.50	Uitvoeringsorganisatie IPT
6.3.208.00	Financieringsbijdragen Agenda van Twente
6.3.208.10	Financieringsbijdragen IPT
6.3.208.20	Twents Investeringsfonds Innovatiesprong
6.3.208.30	Intergemeentelijk innovatiefonds
6.3.208.40	Human Capital programma
6.3.208.41	Techniekpact
6.3.208.50	Regio Branding / PR Twente
6.3.208.60	Toerisme in Twente
6.3.208.70	Twentse innovatiesprong (ISP)

Overige onderdelen**Organisatie voor de Zorg en Jeughulp in Twente**

6.7.148.00	Samen 14
6.7.148.02	Veilig Thuis Twente
6.7.148.05	OZJT

Coalition of the Willing**Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente**

6.0.051.00	Bestuursondersteuning NT
6.0.051.01	OA Basiskwaliteit
6.0.051.02	OA Versterken economische klimaat
6.0.051.03	OA Verbeteren stedelijke kwaliteit
6.0.051.04	OA Binden van talent
6.0.051.05	OA Excellente overheid
6.0.051.50	Pijler Internationaal en Lobby
6.0.051.60	Trainees Netwerkstad

Kennispunt Twente

6.3.100.00	Databeheer
6.3.100.10	Onderzoek
6.3.100.20	Panel
6.3.100.30	Advies

Werken voor de Twentse Overheid

6.0.050.07	Werken voor de Twentse Overheid
6.0.050.08	Twentse School

Salarisadministratie

6.0.071.20	Verzorgen salarisadministratie
------------	--------------------------------

Bijlage 2 Product-functiematrix

Functie	Naam Functie	Domein	Programma	Totaal per programma
0 / 9	Algemeen bestuur / Algemene uitgaven	Concern / Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	€ 1.538.720
2	Verkeer en vervoer	Leefomgeving	Sociaal Economisch sterk Twente	€ 2.042.930
3	Economische zaken / Arbeidmarkt-aangelegenheden			
5	Cultuur en Recreatie (beleid)			
7	Milieubeheer			
3	Kennispunt Twente	Coalition of the Willing	Kennispunt Twente	€ 1.024.727
5	Overige recreatieve voorzieningen	Leefomgeving	Recreatieve Voorzieningen	€ 1.656.700
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	Coalition of the Willing	OZJT	€ 4.501.164
7	Volksgezondheid	Gezondheid	Gezondheid	€ 18.443.272
Overig	Netwerkstad	Coalition of the Willing	Netwerkstad	€ 303.902
Totaal				€ 29.511.414

Bijlage 3 Berekening EMU saldo

Centraal Bureau voor de Statistiek
Sector Overheidsfinanciën en consumentenprijzen
Antwoordnummer 25000, 2490 XA Den Haag

Vragenlijst

Berekening EMU-saldo

Gemeenschappelijke regeling Regio Twente

Omschrijving	2016 Volgens begroting 2016	2017 Volgens begroting 2017	2018 Volgens meerjarenraming begroting 2017
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	€ 89	€ 89	€ 89
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 674	€ 675	€ 676
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ -	€ -	€ -
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ 674	€ 675	€ 676
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	€ -	€ -	€ -
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie	€ -	€ -	€ -
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ -	€ -	€ -
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	€ -	€ -	€ -
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	€ -	€ -	€ -
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	€ -	€ -	€ -
11 Verkoop van effecten: a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee) b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	Nee	Nee	Nee
Berekend EMU-saldo	€ 89	€ 89	€ 89

Bijlage 4a Gemeentelijke bijdrage 2017 (per domein)

Gemeente	Aantal inwoners	Gezondheid	Leefomgeving	Bedrijfsvoering (incl. bestuur en directie)	Coalition of the Willing	Totale gemeentelijke bijdrage
Almelo	72.505	2.139.384	427.984	178.004	937.342	3.682.714
Borne	22.347	658.983	131.910	54.863	179.018	1.024.774
Dinkelland	26.119	787.939	154.176	64.124	187.578	1.193.816
Enschede	158.480	4.384.437	935.480	389.077	1.600.012	7.309.006
Haaksbergen	24.329	702.435	143.610	59.729	174.723	1.080.497
Hellendoorn	35.652	1.055.758	210.447	87.528	256.041	1.609.774
Hengelo	81.080	2.353.373	478.601	199.056	987.272	4.018.302
Hof van Twente	34.890	995.716	205.950	85.657	250.569	1.537.892
Losser	22.445	636.660	132.489	55.104	161.193	985.445
Oldenzaal	32.112	947.168	189.551	78.837	257.244	1.472.800
Rijssen / Holten	37.875	1.283.163	223.569	92.985	272.006	1.871.724
Tubbergen	21.122	678.665	124.679	51.856	151.692	1.006.892
Twenterand	33.856	1.088.443	199.846	83.118	243.143	1.614.550
Wierden	23.944	731.148	141.337	58.784	171.958	1.103.228
Totaal	626.756	18.443.272	3.699.630	1.538.720	5.829.793	29.511.414

De gemeentelijke bijdrage van Gezondheid en Coalition of the Willing is niet rechtstreeks te herleiden naar een bijdrage per inwoner, omdat uitgaven in het kader van Jeugdgezondheidszorg, Netwerkstad en Kennispunt Twente op basis van het aantal jeugdigen cq het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten worden toegerekend.

Bijlage 4b Gemeentelijke bijdrage 2017 (functioneel)

Gemeente	Aantal inw. 01-01'16	Functie 0 Algemeen bestuur	Functie 2 Verkeer en vervoer	Functie 3 Economische zaken	Functie 3 Kennispunt Twente	Functie 5 Beleid Vrije Tijd	Functie 5 Recreatieve Voorzieningen
Almelo	72.505	170.934	29.917	168.823	356.517	37.592	191.652
Borne	22.347	52.684	9.221	52.034		11.586	59.070
Dinkelland	26.119	61.577	10.777	60.816		13.542	69.040
Enschede	158.480	373.624	65.392	369.010	330.456	82.168	418.909
Haaksbergen	24.329	57.357	10.039	56.648		12.614	64.309
Hellendoorn	35.652	84.051	14.711	83.013		18.485	94.239
Hengelo	81.080	191.150	33.455	188.789	337.754	42.038	214.318
Hof van Twente	34.890	82.255	14.396	81.239		18.090	92.225
Losser	22.445	52.915	9.261	52.262		11.637	59.329
Oldenzaal	32.112	75.705	13.250	74.771		16.649	84.881
Rijssen / Holten	37.875	89.292	15.628	88.189		19.637	100.115
Tubbergen	21.122	49.796	8.715	49.181		10.951	55.832
Twenterand	33.856	79.817	13.970	78.831		17.554	89.491
Wierden	23.944	56.449	9.880	55.752		12.414	63.291
Totaal	626.756	1.477.605	258.613	1.459.360	1.024.726	324.958	1.656.700

Gemeente	Functie 6 OZJT	Functie 7 Volksgezondheid excl. JGZ	Functie 7 JGZ	Functie 8 R.O. en Volkshuisv.	Functie 9 Algemene uitgaven	Netwerk stad	Totale bijdrage per gemeente
Almelo	520.708	500.914	1.638.470		7.070	60.117	3.682.714
Borne	160.489	154.388	504.595		2.179	18.529	1.024.774
Dinkelland	187.578	180.448	607.491		2.547		1.193.816
Enschede	1.138.153	1.094.888	3.289.549		15.453	131.403	7.309.006
Haaksbergen	174.723	168.081	534.354		2.372		1.080.497
Hellendoorn	256.041	246.308	809.450		3.476		1.609.774
Hengelo	582.291	560.156	1.793.217		7.906	67.227	4.018.302
Hof van Twente	250.569	241.044	754.672		3.402		1.537.892
Losser	161.193	155.065	481.594		2.189		985.445
Oldenzaal	230.618	221.852	725.317		3.131	26.626	1.472.800
Rijssen / Holten	272.006	261.666	1.021.496		3.693		1.871.724
Tubbergen	151.692	145.925	532.740		2.060		1.006.892
Twenterand	243.143	233.900	854.542		3.301		1.614.550
Wierden	171.958	165.422	565.727		2.335		1.103.228
Totaal	4.501.164	4.330.059	14.113.213	0	61.115	303.902	29.511.414

De gemeentelijke bijdrage van functie 7 'JGZ' is niet rechtstreeks te herleiden naar een bijdrage per inwoner, omdat uitgaven in het kader van Jeugdgezondheidszorg op basis van het aantal jeugdigen worden toegerekend. Het bedrag voor de JGZ zoals in bovenstaand overzicht gepresenteerd is dus gebaseerd op het aantal jeugdigen per gemeente.

Bijlage 5 Overzicht baten en lasten voor resultaatbestemming

	Begroting 2017		
	Baten	Lasten	Saldo
Domein / Programma			
Gezondheid	6.219.138	24.662.410	18.443.272
Leefomgeving	10.161.380	13.726.791	3.565.411
Bedrijfsvoering (incl. bestuur en directie)	54.343	1.638.063	1.583.720
Overige onderdelen	0	4.501.164	4.501.164
Coalition of the Willing	1.427.270	2.755.899	1.328.629
Subtotaal programma's:	17.862.131	47.284.327	29.422.195
Algemene dekkingsmiddelen			
Gemeentelijke bijdragen	29.511.414		-29.511.414
Totaal saldo van baten en lasten	47.373.546	47.284.327	-89.219
Resultaatbestemming ten gunste / laste van domeinen / programma's			
Domein / Programma			
Gezondheid			
Leefomgeving		134.219	134.219
Bedrijfsvoering (incl. bestuur en directie)	45.000		-45.000
Overige onderdelen			
Coalition of the Willing			
Resultaat	47.418.546	47.418.546	0

- = voordelig saldo

+ = nadelig saldo

Algemeen bestuur Regio Twente

UW KENMERK
BEHANDELD DOOR Portefeuilleberaad Middelen

ONS KENMERK 16000997
E-MAIL

DATUM 30-03-2016
DOORKIESNR.

ONDERWERP Nieuw beleid in relatie tot de begroting Regio Twente

Geacht bestuur,

Op 25 februari jl. heeft uw bestuur de afspraken over 'nieuw beleid' herbevestigd. Dit betreft de gebruikelijke wijze, waarop met voorstellen voor 'nieuw beleid' binnen Regio Twente wordt omgegaan, conform de eerder door regionaal vastgestelde route.

Wij zien daarbij op hoofdlijnen twee opties:

1. Nieuw beleid, oud geld. Hierbij wordt nieuw beleid bekostigd uit oud beleid/geld. Dit betekent dat taken uit de bestaande begroting worden geschrapt en daarvoor nieuw beleid wordt uitgevoerd. Dit vraagt om een goede afweging van bestaande taken, zoals in 2013 al is gedaan met het visitatietraject.
2. Nieuw beleid, nieuw geld. Dit levert een uitzetting van de begroting op, die wordt doorvertaald naar de deelnemende gemeenten.

In beide situaties is een tijdige start (het najaar voorafgaand aan het jaar waarin de begroting wordt opgesteld) van een lokale en regionale afstemming noodzakelijk, om tot een goede integrale en financiële afweging te komen. Deze brief dient als hulpmiddel om het proces rond nieuw beleid 2017 goed te laten verlopen. De inhoudelijke afweging van nieuw beleid voorstellen is aan de betrokken bestuurlijke gremia.

Gelet op de late besluitvorming over de inrichting van de Twentse samenwerking en het vroege tijdstip van opleveren van de begroting lukt het niet om in de begroting 2017 eventueel nieuw beleid en bijbehorende dekking op te nemen. Dit betekent dat er een 'bypass' moet worden georganiseerd om eventuele nieuw beleidsvoorstellen in de begroting 2017 opgenomen te krijgen, in dit geval door middel van een begrotingswijziging. Onderstaand geven wij u een advies over deze 'bypass' zonder afstand te doen van de algemeen geldende principes waarmee het algemeen bestuur heeft ingestemd.

Bij de voorbereiding van de programmabegroting 2017 zien we enkele voorstellen of wensen tot nieuw beleid vanuit portefeuillehouders zijn aangedragen, zoals:

- Milieu, duurzaamheid en afval (0,24 euro per inwoner). In het kader van het eerdere visitatietraject is besloten met deze taak te stoppen. Dit is in de begroting 2017 geëffectueerd. De portefeuillehouders achten een gedeeltelijke voortzetting evenwel wenselijk.
- Vrijtijdseconomie (1 euro per inwoner). Dit betreft een voortzetting van de middelen die voorheen uit de Agenda van Twente zijn gefinancierd voor de toeristische

promotie van Twente. In 2017 is er geen financiering meer uit de Agenda van Twente.

- Regionale aanpak acquisitie (0,50 euro per inwoner) in de jaren 2016 t/m 2018). Hiervoor hebben de portefeuillehouders Economie separaat aan de colleges van burgemeester en wethouders gevraagd deze middelen ter beschikking te stellen.
- Twenteraad (80.000 euro per jaar + p.m.). Betreft procesondersteuner voor griffiers/presidium en kosten bijeenkomsten. De p.m. heeft betrekking op de kosten van aanschaf en beheer/onderhoud van een interactief communicatiemiddel voor raadsleden. Hiervoor wordt getracht een subsidie van de provincie en BZK te verkrijgen.
- Een eventueel vervolg van de Agenda van Twente vanaf 2018

Het vorenstaande betreft nieuw beleid, waarin de bestaande begroting, die voornamelijk bestaat uit personeelskosten, niet voorziet. Het PB Middelen is van mening dat dit niet zonder meer kan leiden tot kostenuitzetting van de begroting van Regio Twente. Indien u wenst in te stemmen met bovengenoemde of andere voorstellen voor 'nieuw beleid', dan adviseren wij u voldoende tijd te nemen om tot een goede, integrale afweging en afstemming met de bestuurscommissies, portefeuilleberaden, secretarissenberaad en deelnemende gemeenten te komen. Daarbij is het ook van belang de effecten van nieuw beleid op de gemeentelijke context mee te wegen; een kostenuitzetting van de begroting van Regio Twente kan bijvoorbeeld leiden tot een grotere kostenreductie in de gemeentelijke begrotingen door behaalde efficiëntie voordelen. Dit vraagt bij wensen tot nieuw beleid in eerste instantie om een lokale afweging bij de deelnemende gemeenten. Daarnaast is het van belang de bestuurscommissies en de portefeuilleberaden in dit proces goed te positioneren.

Door bijvoorbeeld eerst een primitieve begroting zonder 'nieuw beleid' vast te stellen door uw bestuur (voorzien op 23 juni 2016) en in de periode april tot en met oktober de consequenties van dit nieuwe beleid te vertalen naar een begrotingswijziging, ontstaat ruimte voor dit advies. De begrotingswijziging kan, indien nodig, vervolgens in een (extra) vergadering van uw bestuur worden vastgesteld.

Daarbij is het van belang om in geval van herijking van oud/bestaand beleid de consequenties goed in beeld te brengen. Het nieuw beleid krijgt immers grotendeels vorm door personele inzet en vraagt herijking daarvan dus om voldoende tijd om tot implementatie van het gewenste nieuwe beleid te komen (transitie, desintegratie). Deze inzet is mede gebaseerd op het vierjarig werkprogramma, dat in reguliere situatie halverwege de bestuursperiode wordt herijkt (takenpakket Regio Twente). De variant 'nieuw voor oud' vraagt met oog op deze zaken dus voldoende tijd om te kunnen 'omschakelen'.

Als aandachtspunt geven wij u mee dat bij nieuw beleidsvoorstellen een onderscheid wordt gemaakt tussen taken die deel uit maken van het basispakket of vrijwillige samenwerking betreffen, zoals bijvoorbeeld Milieu Duurzaamheid en Afval (zie artikel 4 lid 2 van de regeling Regio Twente). Met betrekking tot het basispakket ligt het in de rede dat het algemeen bestuur een besluit neemt of de uitgave voor alle 14 gemeenten geldt (verplichte uitgave) dan wel een coalition of the willing betreft. Voor wat betreft de vrijwillige samenwerking is volgens ons altijd sprake van een coalition of the willing.

Portefeuilleberaad Middelen

Raden van de aan Regio Twente deelnemende gemeenten

BEZOEKADRES

Nijverheidstraat 30
7511 JM Enschede

POSTADRES

Postbus 1400
7500 BK Enschede

CONTACT

053 487 65 43

KVK NUMMER

08195873

UW KENMERK -

ONS KENMERK 16001134

DATUM 14-04-2016

BEHANDELD DOOR M.Q. Bajwa

E-MAIL Q.bajwa@regiotwente.nl

DOORKIESNR. 053-487 6698

ONDERWERP Indienen vragen over de jaarstukken 2015 en zienswijze met betrekking tot de programmabegroting 2017

VERZONDEN 14. 04. 16

Geachte raad,

Op 23 juni 2016 behandelt het algemeen bestuur tijdens zijn vergadering de jaarstukken 2015 en de programmabegroting 2017. In artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) staat dat wij vóór 15 april aan de raden de algemene financiële en beleidsmatige kaders van de begroting voor het volgende jaar en de voorlopige jaarrekening van het afgelopen jaar toezenden. De voorlopige jaarstukken 2015 en de concept programmabegroting 2017 kunt u thans raadplegen via het extranet (Algemene Documenten → Planning en Control Producten) van Regio Twente.

Jaarstukken 2015

In de jaarstukken 2015 wordt een beleidsinhoudelijke verantwoording afgelegd per programma, in relatie tot de voor dat jaar vastgestelde programmabegroting. Tevens wordt verantwoording afgelegd over het door ons in dat jaar gevoerde financiële beleid en beheer. De accountantscontrole over de jaarstukken 2015 is momenteel gaande. Na aanleiding van de accountantscontrole is het mogelijk dat de jaarstukken 2015 alsmede het jaarrekeningresultaat aangepast dienen te worden. Wij stellen u in de gelegenheid om uiterlijk 1 juni 2016 eventuele (technische) vragen over de voorlopige jaarstukken 2015 bij ons in te dienen. Vervolgens zullen wij een overzicht van vragen en onze antwoorden daarop plaatsen op extranet.

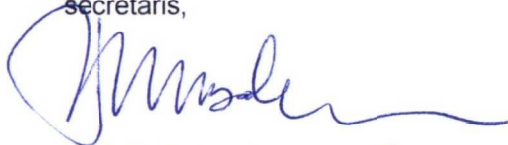
Programmabegroting 2017

De algemene financiële en beleidsmatige kaders zijn opgenomen in de programmabegroting 2017. Met deze begroting wordt inzicht gegeven in de beleidsambities per programma en de daarvoor benodigde financiën in 2017. Op grond van artikel 35, lid 3 Wgr kunt u uiterlijk 1 juni 2016 een zienswijze bij ons indienen. Ingediende zienswijzen zullen wij met een reactie onzerzijds voorleggen aan het algemeen bestuur. Dit zal worden geplaatst op extranet. Daarnaast bieden wij de mogelijkheid tot 1 juni 2016 om (technische) vragen over de begroting aan ons voor te leggen. Het overzicht van de vragen en onze antwoorden daarop wordt eveneens op extranet geplaatst.

Wij nemen aan u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

dagelijks bestuur,
secretaris,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'H.M. Bolhaar', with a long horizontal flourish extending to the right.

H.M. Bolhaar, plv.

voorzitter,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'dr. G.O. van Veldhuizen', with a long horizontal flourish extending to the right.

dr. G.O. van Veldhuizen

regio
Twente

RETOURADRES

Postbus 1400, 7500 BK Enschede

14

14-04-2016

Almelo, Aalderinkssingel 8

Port Betaald

Port betaald

vanstraatpost.nl

ALO-5-BRENG-1

AML-PBSN-01

7550AA18

0854

Aan de raad der gemeente Hengelo
Postbus 18
7550 AA HENGELO (O)

Regio Twente
Postbus 1400
7500BK Enschede

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Zienswijze gemeenteraad Hengelo mbt Programmabegroting 2017	2023170		

Geachte heer/mevrouw,

In onze gemeenteraadsvergadering van 25 mei hebben wij gesproken over de Programmabegroting 2017 van de Regio Twente. Wij constateren dat deze programmabegroting beleidsmatig geen nieuwe onderwerpen bevat en binnen de afgesproken financiële kaders past.

Wel willen wij een opmerking maken met betrekking tot het vraagstuk van 'nieuw beleid'. Wij zijn van mening dat nieuw beleid een integrale afweging dient te ondergaan en moet passen binnen de financiële kaders van de voorgelegde begroting. Wij zijn van mening dat 'nieuw beleid' tegen 'oud beleid' dient te worden afgewogen en niet zonder meer kan en mag leiden tot financiële uitzetting (hogere bijdrage van de gemeenten aan de Regio Twente) van de begroting van de Regio Twente of onze eigen begroting. Dat betekent in onze ogen dat voor zover sprake is van opties voor nieuw beleid voor 2017 en verder, deze afgewogen moeten worden binnen de financiële kaders van deze begroting.

Met vriendelijke groet,
De gemeenteraad van Hengelo,
de griffier, de voorzitter,

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Let op:
Per 18 april is het Publieksplein te bezoeken aan de Hazenweg 121.

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074